

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA BIOLOGIJO

Katja PLAŽH VIŠNAR

**Zgodovinska demografija fare sv. Jernej v Slovenski
Bistrici**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA BIOLOGIJO

Katja PLAŽH VIŠNAR

Zgodovinska demografija fare sv. Jernej v Slovenski Bistrici

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

**Historical demography of the parish of Saint Jernej in
Slovenska Bistrica**

GRADUATION THESIS

University studies

Ljubljana, 2009

Diplomsko delo je zaključek Univerzitetnega študija biologije. Opravljeno je bilo na Katedri za antropologijo Oddelka za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Podatki za obdelavo so bili pridobljeni v Škofijskem arhivu Maribor in v Pokrajinskem arhivu v Mariboru.

Študijska komisija Oddelka za biologijo Biotehniške fakultete je za mentorico diplomskega dela imenovala doc. dr. Tatjano Tomazo-Ravnik.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Boris BULOG
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

Član: prof. dr. Marija ŠTEFANČIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

Član: doc. dr. Tatjana TOMAZO-RAVNIK
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

Datum zagovora:

Podpisana se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddala v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela.

Katja Plajh Višnar

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

- ŠD Dn
DK UDK 314.148:347.183(043.2)=163.6
KG demografija/ Slovenska Bistrica/ rodnost/ smrtnost/ povprečna starost/ mortalitetne tablice/ matične knjige
AV PLAJH VIŠNAR, Katja
SA TOMAZO-RAVNIK, Tatjana (mentor)
KZ SI-1000 Ljubljana, Večna pot 111
ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo
LI 2008
IN ZGODOVINSKA DEMOGRAFIJA FARE SV. JERNEJ V SLOVENSKI BISTRICI
TD Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP XIV, 81 str., 33 pregl., 50 sl., 20 pril., 49 vir.
IJ sl
JI si/en
AI: Diplomsko delo podaja splošen pregled demografije fare sv. Jernej v Slovenski Bistrici v 18. in 19. stoletju. Podatki so zbrani iz rojstnih oziroma krstnih in mrliških matičnih knjig omenjene župnije. Za izračun statističnih kazalcev so uporabljeni splošno znani obrazci. Stopnja natalitete, mortalitete in naravnega prirastka je izračunana za leta popisov prebivalstva (1869, 1880, 1890). Izdelane so tudi mortalitetne tablice. Število rojenih v župniji je naraščalo. Rojenih je bilo več dečkov kot deklic. Porode dvojčkov zasledimo v vseh desetletjih. Največ rojstev je bilo januarja, najmanj pa junija. Umrljivost dojenčkov je bila ves čas visoka, med umrlimi je bil večji delež dečkov. Umrljivost otrok od 1. do 14. leta starosti je v prvi polovici 19. stoletja najprej padala, potem naraščala in zopet padala proti koncu stoletja. Umrljivost odraslih se je gibala od 47,05% do 59,12% vseh umrlih. Povprečna starost ob smrti je bila okrog 30 let. Vitalni indeks je v vseh desetletjih presegal 100%, kar je pomenilo več rojstev kot smrti. Opazen je trend povečevanja pričakovane življenjske dobe ob rojstvu.

KEY WORDS DOCUMENTATION

- DN Dn
DC UDC 314.148:347.183(043.2)=163.6
CX demography/ Slovenska Bistrica/ natality/ mortality/ average age/ life tables/
register books
AU PLAJH VIŠNAR, Katja
AA TOMAZO-RAVNIK, Tatjana
PP SI-1000 Ljubljana, Večna pot 111
PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Biology
PY 2008
TI HISTORICAL DEMOGRAPHY OF THE PARISH OF SAINT JERNEJ IN
SLOVENSKA BISTRICA
DT Graduation Thesis (University studies)
NO XIV, 81 p., 33 tab., 50 fig., 20 ann., 49 ref.
LA sl
AL sl/en
AB The graduation thesis is a general demographic overview of the parish of Saint Bartholomy in Slovenska Bistrica in the 18th and 19th century. The data have been collected from the birth or baptismal registers and the death register of the parish. To calculate statistical indicators, general forms have been used. The birth, death and natural growth rates have been calculated for the years when the population census took place. Mortality tables have also been made. Overall; the number of births was increasing. More newborns were male. Birth of twins was recorded in all decades. The highest number of births occurred in January, the lowest in June. The infant mortality rate was high throughout the studied period, with higher mortality for male infants. The mortality of children aged 1-14 started to decrease in the first period of the 19th century, then, in the second period, started to increase and then decrease again. The adult mortality rate ranged from 47,05% to 59,12% of all deaths. The average age of death was 30. The vital index exceeded 100% in all decades, which means there were more births than deaths. Life expectancy showed a rising trend.

KAZALO VSEBINE

KJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO PREGLEDNIC	VIII
KAZALO SLIK	XI
KAZALO PRILOG	XI
1 UVOD	1
1.1 PREDSTAVITEV IN NAMEN NALOGE	2
1.2 DEMOGRAFIJA	3
1.3 GEOGRAFSKA LEGA IN ZGODOVINA SLOVENSKE BISTRICE	3
1.4 OSNOVNE ŽIVLJENSKE STATISTIKE	6
1.4.1 Rodnost (nataliteta)	6
1.4.2 Koeficient maskulinitete	6
1.4.3 Pogostost porodov dvojčkov in trojčkov	6
1.4.4 Umrljivost (mortaliteta)	7
1.4.4.1 Umrljivost dojenčkov	7
1.4.4.2 Umrljivost otrok od dopolnjenega 1. leta starosti do 14. leta	8
1.4.4.3 Povprečna starost umrlih	8
1.4.5 Vitalni indeks	8
1.4.6 Naravni prirastek	9
1.4.7 Mortalitetne tablice	9
2 PREGLED OBJAV	10
3 MATERIAL IN METODE DE LA	12

3.1	MATERIAL IN PODATKI	12
3.2	METODE DELA	12
3.3	MATEMATIČNI OBRAZCI	12
3.3.1	Nataliteta	13
3.3.2	Mortaliteta	13
3.3.3	Naravni prirastek	13
3.3.4	Vitalni indeks	13
3.3.5	Koeficient maskulinitete	14
3.3.6	Pogostost porodov dvojčkov in trojčkov	14
3.3.7	Umrljivost dojenčkov	14
3.3.8	Umrljivost odraslih	14
3.3.9	Povprečna starost umrlih	15
3.3.10	Mortalitetne tablice	15
4	REZULTATI	17
4.1	RODNOST	17
4.1.1	Absolutno število živorojenih	17
4.1.2	Pogostost porodov dvojčkov	19
4.1.3	Rodnost v posameznem mesecu	20
4.2	UMRLJIVOST	23
4.2.1	Splošna umrljivost	23
4.2.2	Splošna umrljivost po posameznih mesecih	25
4.2.3	Splošna umrljivost po starostnih razredih	26
4.2.4	Umrljivost otrok do dopolnjenega 1. leta starosti	28
4.2.5	Umrljivost otrok od 1. do 14. leta starosti	36
4.2.6	Umrljivost odraslih (od 15. leta starosti naprej)	38
4.2.7	Povprečna starost umrlih	40
4.2.8	Vitalni indeks	41
4.2.9	Stopnja natalitet, mortalitete in naravnega prirastka ter vitalni indeks za leta popisov prebivalstva	42
4.3	MORTALITETNE TABLICE	43

4.3.1	Primerjava deleža umrlih (d_x) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899	43
4.3.2	Primerjava deleža preživelih (l_x) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899	47
4.3.3	Primerjava verjetnosti smrti (q_x) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899	50
4.3.4	Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899	53
4.4	PRIMERJAVA DEMOGRAFSKIH PODATKOV SLOVENSKE BISTRICE IN SREDIŠČA OB DRAVI	57
4.4.1	Število rojenih in umrlih	57
4.4.2	Primerjava razmerja rojstev	59
4.4.3	Pogostost porodov dvojčkov	60
4.4.4	Umrljivost dojenčkov	61
4.4.5	Umrljivost otrok starih od enega do štirinajst let	62
4.4.6	Vitalni indeks	63
4.4.7	Povprečna starost umrlih	64
4.4.8	Primerjava stopnje natalitete, mortalitete in naravnega prirastka za leta popisov prebivalstva med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	65
4.4.9	Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za celo stoletje	67
5	RAZPRAVA IN SKLEPI	69
5.1	RAZPRAVA	69
5.2	SKLEPI	76
6	POVZETEK	77
7	VIRI	79
	ZAHVALA	
	PRILOGE	

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Absolutno število živorojenih, rojstva po spolu in razmerje rojstev med spoloma po časovnih obdobjih	17
Preglednica 2: Pogostost porodov dvojčkov po časovnih obdobjih	19
Preglednica 3: Število in delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1700-1799,1800-1899 in skupaj 1700-1899	21
Preglednica 4: Splošna umrljivost v obdobju 1800-1899	23
Preglednica 5: Število in delež umrlih po posameznih mesecih v obdobju 1800-1899	25
Preglednica 6: Splošna umrljivost po starostnih razredih v obdobju 1800-1899	27
Preglednica 7: Umrljivost otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800-1899	29
Preglednica 8: Stopnja umrljivosti do 1. leta starosti v obdobju od 1800-1899	31
Preglednica 9: Neonatalna in postneonatalna umrljivost v obdobju od 1800-1899	32
Preglednica 10: Zgodnja in pozna neonatalna umrljivost otrok v obdobju 1800-1899	35
Preglednica 11: Umrljivost otrok od 1. leta do 14. leta starosti v obdobju od 1800-1899	37
Preglednica 12: Umrljivost odraslih od 15. leta starosti naprej v obdobju od 1800 do 1899	38
Preglednica 13: Povprečna starost umrlih v obdobju od 1800-1899	40
Preglednica 14: Vitalni indeks v časovnem obdobju od 1800-1899	41
Preglednica 15: Stopnja natalitete, mortalitete, naravnega prirastka in vitalni indeks za leta popisov prebivalstva	42
Preglednica 16: Primerjava parametra dx (delež umrlih) po starostnih razredih za obdobje od 1800-1899, moški	44
Preglednica 17: Primerjava parametra dx (delež umrlih) po starostnih razredih za obdobje od 1800-1899, ženske	45

Preglednica 18: Primerjava parametra l_x (delež preživelih) po starostnih razredih za obdobje od 1800-1899, moški	47
Preglednica 19: Primerjava parametra l_x (delež preživelih) po starostnih razredih za obdobje od 1800- 1899, ženske	48
Preglednica 20: Primerjava parametra q_x (verjetnost smrti) po starostnih razredih za obdobje od 1800-1899, moški	50
Preglednica 21: Primerjava parametra q_x (verjetnost smrti) po starostnih razredih za obdobje od 1800-1899, ženske	51
Preglednica 22: Primerjava parametra e_{x0} (pričakovano trajanje življenja) po starostnih razredih za obdobje od 1800-1899, moški	53
Preglednica 23: Primerjava parametra e_{x0} (pričakovano trajanje življenja) po starostnih razredih za obdobje od 1800-1899, ženske	54
Preglednica 24: Število živorojenih in umrlih, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	57
Preglednica 25: Razmerje rojstev med spoloma, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	59
Preglednica 26: Pogostost porodov dvojčkov, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	60
Preglednica 27: Umrljivost dojenčkov, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	61
Preglednica 28: Umrljivost otrok od enega do štirinajst let, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	62

Preglednica 29: Vitalni indeks, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	63
Preglednica 30: Povprečna starost umrlih, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	64
Preglednica 31: Nataliteta, mortaliteta in naravni prirastek, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico	65
Preglednica 32: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (exo) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za moške	67
Preglednica 33: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (exo) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za ženske	67

KAZALO SLIK

Slika 1: Skupno število živorojenih po časovnih obdobjih	18
Slika 2: Število živorojenih, ločeno po spolu, po časovnih obdobjih	19
Slika 3: Pogostost porodov dvojčkov po desetletjih v obdobju 1700-1899	20
Slika 4: Delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1700-1799	22
Slika 5: Delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1800-1899	22
Slika 6: Delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1700-1899	23
Slika 7: Skupno število umrlih po časovnih obdobjih	24
Slika 8: Število umrlih, ločeno po spolu, po časovnih obdobjih	25
Slika 9: Delež smrti po posameznih mesecih v obdobju 1800-1899	26
Slika 10: Splošna umrljivost po starostnih razredih v obdobju od 1800-1899	28
Slika 11: Umrljivost otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800-1899, ločeno po spolu in skupaj	30
Slika 12: Umrljivost otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800-1899, v deležih (%), ločeno po spolu in skupaj	30
Slika 13: Stopnja umrljivosti otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800-1899 ločeno po spolu in skupaj	32
Slika 14: Neonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899	33
Slika 15: Postneonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800-1899	34
Slika 16: Natalna, neonatalna in postneonatalna umrljivost v obdobju od 1800-1899	34
Slika 17: Zgodnja neonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800-1899	35
Slika 18: Pozna neonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800-1899	36
Slika 19: Zgodnja in pozna neonatalna umrljivost v obdobju od 1800-1899	36
Slika 20: Umrljivost otrok v obdobju od 1800-1899	37

Slika 21: Umrljivost otrok ločeno pospolu v obdobju od 1800-1899	38
Slika 22: Umrljivost odraslih v obdobju od 1800-1899	39
Slika 23: Umrljivost odraslih ločeno po spolu v obdobju od 1800-1899	39
Slika 24: Povprečna starost umrlih v obdobju od 1800-1899	40
Slika 25: Povprečna starost umrlih ločeno po spolu v obdobju od 1800-1899	41
Slika 26: Vitalni indeks v obdobju od 1800-1899	42
Slika 27: Stopnja natalitete, mortalitete in naravnega prirastka za leta popisov prebivalstva	43
Slika 28: Primerjava deleža umrlih (dx) za moške po desetletjih v obdobju 1800-1899	46
Slika 29: Primerjava deleža umrlih (dx) za ženske po desetletjih v obdobju 1800-1899 ...	46
Slika 30: Primerjava deleža preživelih (lx) za moške po desetletjih v obdobju od 1800- 1899	49
Slika 31: Primerjava deleža preživelih (lx) za ženske po desetletjih v obdobju od 1800- 1899	49
Slika 32: Primerjava verjetnosti smrti (qx) za moške po desetletjih v obdobju od 1800- 1899	52
Slika 33: Primerjava verjetnosti smrti (qx) za ženske po desetletjih v obdobju od 1800- 1899	52
Slika 34: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (exo) za moške po desetletjih v obdobju od 1800-1899	55
Slika 35: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (exo) za ženske po desetletjih v obdobju od 1800-1899	55
Slika 36: Primerjava povprečne starosti ob smrti in pričakovane dolžine življenja ob	

rojstvu za moške v obdobju od 1800-1899	56
Slika 37: Primerjava povprečne starosti ob smrti in pričakovane dolžine življenja ob rojstvu za ženske v obdobju od 1800-1899	56
Slika 38: Primerjava števila živorojenih v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	58
Slika 39: Primerjava števila umrlih v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	58
Slika 40: Razmerje rojstev med spoloma v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	59
Slika 41: Primerjava pogostosti porodov dvojčkov v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	60
Slika 42: Delež umrlih dojenčkov v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	61
Slika 43: Umrljivost otrok od 1. do 14. leta starosti v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	62
Slika 44: Primerjava vitalnega indeksa v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	63
Slika 45: Primerjava povprečne starosti ob smrti v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	64
Slika 46: Primerjava stopnje natalitete v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	66
Slika 47: Primerjava stopnje mortalitete v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	66
Slika 48: Primerjava stopnje naravnega prirastka v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi	67
Slika 49: Primerjava pričakovanega trajanja življenja ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za moške	68
Slika 50: Primerjava pričakovanega trajanja življenja ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici	68

KAZALO PRILOG

Priloga A - Tablica umrljivosti, 1800-1809, moški	2
Priloga B - Tablica umrljivosti, 1800-1809, ženske	3
Priloga C - Tablica umrljivosti, 1810-1819, moški	4
Priloga Č - Tablica umrljivosti, 1810-1819, ženske	5
Priloga D - Tablica umrljivosti, 1820-1829, moški	6
Priloga E - Tablica umrljivosti, 1820-1829, ženske	7
Priloga F - Tablica umrljivosti, 1830-1839, moški	8
Priloga G - Tablica umrljivosti, 1830-1839, ženske	9
Priloga H - Tablica umrljivosti, 1840-1849, moški	10
Priloga I - Tablica umrljivosti, 1840-1849, ženske	11
Priloga J - Tablica umrljivosti, 1850-1859, moški	12
Priloga K - Tablica umrljivosti, 1850-1859, ženske	13
Priloga L - Tablica umrljivosti, 1860-1869, moški	14
Priloga M - Tablica umrljivosti, 1860-1869, ženske	15
Priloga N - Tablica umrljivosti, 1870-1879, moški	16
Priloga O - Tablica umrljivosti, 1870-1879, ženske	17
Priloga P - Tablica umrljivosti, 1880-1889, moški	18
Priloga R - Tablica umrljivosti, 1880-1889, ženske	19
Priloga S - Tablica umrljivosti, 1890-1899, moški	20
Priloga Š - Tablica umrljivosti, 1890-1899, ženske	21

1 UVOD

Janko Čar

BISTRICA

Z ledin turiških zrem na staro mesto.
Kaj vse je drlo skozte, tu nočilo!
Tu Kelti mirovali so, gradilo
vojaštvo rimsko tod je trdno cesto.

Tu se ustavilo Slovenov zvesto
Je pleme in postavilo Gradišče
Ob Bistrici. In žrtvenik. Grobišče.
V stoletjih dalje raslo v trg si, mesto.

In komaj si z obzidjem se obdalo,
Madžarov silen val je nate planil
in te ovil – a ti se nisi vdalo.

So Turki sekali ti strašne rane,
pred kmeti puntarji si trepetalo,
požari so pustošili ti hrame.

In redčila ti lakota je vrste
in kuga tlačila meščane v krste,
od kolere jih bore je ostalo.

Si luteranom svojo streho dalo,
si nad čarovnico stegnilo prste,
pred papežem popotnim si klečalo.

Tu skozi Rusi so, Francozi vreli,
sam svitli cesar so te obiskali.
In bolj ko so zalivali te vali
nemčurstva, bolj krog tebe so kipeli

rodovi naši. Novo luč prižgala
Čitalnica je. Padli sta Südmarka
in Schulverein in Kraljevine barka
je šla na dno. In Rajh. – Je Zvezda vstala...

1.1 PREDSTAVITEV IN NAMEN NALOGE

Namen diplomske naloge je s pomočjo demografskih kazalcev opisati naravno gibanje prebivalcev fare sv. Jernej v Slovenski Bistrici v 18. in 19. stoletju. Med Pohorjem in Bočem, ob potoku Bistrica se nahaja župnija Slovenska Bistrica in je v obdelovalnem času obsegala poleg mesta kraje Devina, Ritoznoj, Klopce, Kovača vas, Nova Gora, Spodnja Ložnica, Spodnja Nova vas, Šentovec, Zafoš in Zgornja Bistrica.

Podatki so zbrani iz rojstnih oziroma krstnih in mrliških knjig, ki so shranjene v Škofjjskem arhivu Maribor.

Obdelani so naslednji demografski podatki:

- rodnost
- pogostost porodov dvojčkov
- umrljivost dojenčkov - zgodnja in pozna neonatalna umrljivost
- postneonatalna umrljivost
- umrljivost otrok starih od 1 do 14 let
- umrljivost odraslih
- splošna umrljivost
- vitalni indeks
- povprečna starost ob smrti
- nataliteta, mortaliteta, naravni prirastek in vitalni indeks za leta popisov prebivalstva
- mortalitetne tablice

Za omenjene demografske parametre je podana tudi primerjava s Središčem ob Dravi.

Z nalogo bom prispevala k obogatitvi pogleda v zgodovino Slovenske Bistrice in širše, k natančnejšemu poznavanju demografskih značilnosti Slovenije v preteklosti.

1.2 DEMOGRAFIJA

Demografijo lahko definiramo kot disciplino, ki se ukvarja s študijem obsega, strukture in porazdelitve prebivalstva v prostoru in v različnih časovnih obdobjih.

Po najožji definiciji pa demografijo lahko tudi enačimo z demografsko statistiko.

Torej, demografija je veda o prebivalstvu, ki razčlenjuje spoznanja demografske statistike in raziskuje naravne, socialne in ekonomske okoliščine in vzroke za demografsko gibanje in razmerja med prebivalci in življenjskim prostorom.

Sama beseda demografija je grškega izvora. Sestavljena je iz besed »demos«-ljudstvo in »graphiein«-opisovati. Prvi jo je v strokovni literaturi uporabil Achille Guillard (1799-1876) sredi 19. stoletja. Dolgo časa se je demografija razvijala v okviru filozofije in nekaterih drugih znanosti, še posebej ekonomije in sociologije. Osamosvojila se je šele v 20. stoletju, ko je našla svoje mesto na univerzah, v specializiranih znanstveno raziskovalnih ustanovah in strokovnih združenjih. (Malačič, 2006)

Demografijo lahko razdelimo na različne načine. Najpogosteje (po Malačiču, 2006) se uporablja delitev na:

- *splošno ali teoretično demografijo*, ki se ukvarja s splošnimi znanji o prebivalstvu in njegovi reprodukciji; ugotavlja zakonitosti, ki veljajo za vsa prebivalstva;
- *uporabna demografija* se zelo povezuje z drugimi znanstvenimi disciplinami. Primeri uporabne demografije so: ekonomska, socialna, medicinska, zgodovinska (se ukvarja z značilnostmi reprodukcije prebivalstva v posameznih zgodovinskih obdobjih), arheološka, psihološka, ekološka,...;
- *posebna demografija* pa se ukvarja s preučevanjem razvoja konkretnega prebivalstva (npr. Slovenije). (Malačič, 2006)

1.3 GEOGRAFSKA LEGA IN ZGODOVINA SLOVENSKE BISTRICE

Slovenska Bistrica je mesto ob potoku Bistrica in je središče razgibane pokrajine na JV delu Pohorja. Leži na nadmorski višini 274 m in ima blizu 6800 prebivalcev. Je upravno in industrijsko središče JV dela Pohorja. Ker ima ugodno zemljepisno lego, je mesto že od nekdanj živahno trgovsko središče.

Prvotno naselje je nastalo na križišču cest v smeri Maribora, Celja in Ptuja, na ostankih rimskega naselja Civitas Negotiana. Razvoj mesta pa ima tri topografska izhodišča: vaško naselbino (Gradišče), grad in cerkev. Iz urbanistične zasnove mesta lahko sklepamo, da se je starejše mestno jedro razvilo in obstajalo, še preden je v I. polovici 13. stoletja (leta 1250) vaška naselbina postala trg. To je trapezoidni trg, v jugovzhodnem delu mesta, imenovan Gradišče. Z obrobniimi parcelami kaže na staro, ob cesti ležečo ali okroglo tržno vas. Te oblike so bile zaradi boljših obrambnih možnosti značilne za obmejne predele. Ob

tej vasi se je razvil trg, katerega podolžna razvitost se ujema s smerjo deželne ceste. Leta 1240 se prvič omenja cerkev sv. Jerneja kot choram ecclesia Fuhstric; že pred letom 1252 pa je postala sedež župnije.

Grad v mestu pa je verjetno nastal že v 12. stoletju, vendar se izrecno kot »burk Feistritz« omenja šele leta 1313, ko ga v upravljanje dobijo Habsburžani.

Leta 1313 je Bistrica postala mesto; leta 1339 pa je dobila iste pravice, kot so jih imela druga mesta v deželi; leta 1342 pa pravico, da meščani svobodno prodajajo na ptujskem trgu, medtem ko smejo Ptujčani nemoteno voziti svoja vina skozi mesto na Koroško. Vinska trgovina je pospešila razvoj mesta na obeh straneh ceste. Kot mestna cerkev se prvič omenja leta 1379 podružnična cerkev Marije sedem žalosti, ki je bila leta 1629 predana minoritom.

Med leti 1529 in 1532 so mesto, grad in cerkev močno prizadejali Turki. Od prvotne cerkve sv. Jerneja so se ohranili le severna in del zahodne stene ter zvonik. Zgradili so novo v velikosti sedanje. Videz današnje cerkve sv. Jerneja sega v začetek 18. stoletja, koso stavbo temeljito prezidali, jo povečali in okrasili s stenskimi slikami in opremo. Iz tega lahko sklepamo, da so v sedanji cerkveni stavbi ohranjeni elementi iz vseh štirih faz njenega nastajanja: romanike, pozne gotike, baroka in historizirajočega 19. stoletja.

Najzanimivejši viri za zgodovino mesta in ostalih krajev župnije Slovenska Bistrica so v mestnem župnišču začeli nastajati že leta 1626 (krstne (rojstne) knjige – začeli s 1626; poročne knjige – od leta 1626; pogrebne (mrliške) knjige – šele od leta 1703). Župnija Slovenska Bistrica je pa najprej spadala v oglejski patriarhat s sedežem v avstrijskem Šent Andražu v Labotski dolini. Leta 1771 so mestni župniki postali državni krajevni komisarji. Leta 1782 pa je skozi mesto potoval proti Mariboru papež Pij II. Leta 1789 pa so uvedli novo cerkveno upravno enoto – dekanijo.

Grad v Slovenski Bistrici so upravljali razni upniki in najemniki do leta 1587, ko je postal privatna posest rodbine Vetter von der Lilie. Kasneje pride grad v roke grofu Wildensteinu; za grad najpomembnejši pa so grofje Attems, ki so ga kupili leta 1717. Grofje Attems so grad uporabljali kot letno rezidenco do leta 1938, ko so se tukaj za stalno naselili in ostali do konca II. svetovne vojne. Zdaj je grad od leta 1999 državni spomenik in je osrednji kulturni center Slovenske Bistrice.

Mesto Slovenska Bistrica je pridevnik »Slovenska« dobila šele leta 1565, da bi se ločila od »Nemške« (Deutsch Feistritz) ležeče pri Gradcu. Mesto se ponaša s starim šolstvom, ker že začetki deške osnovne šole segajo v protestantski čas. V 18. stoletju so bile v mestu že mnoge obrti združene v cehe (usnarji, tkalci, kovači, lončarji, mesarji in mlinarji). Uradni jezik mestnih oblasti je bila nemščina. Vsakdanje življenje pa je zahtevalo, da so tako Slovenci kot Nemci znali poleg svojega še vsaj malo drugega jezika. Leta 1789 je jožefinski kataster razdelil celotno slovenjebistriško mestno območje na devet predelov: Notranje mesto, Predmestje, »Lustbuchl«, »Spittal«, Sveti Jožef, Kosina, Zgornja Černica, Spodnja Černica, Roj. Mesto sta prizadela dva velika požara. Prvi leta 1779 in drugi deset let kasneje. Zaradi tega segajo meščanske hiše v 18. stoletje, čeprav so nekatere njene

stavbe v osnovi tudi starejše. Glavna vrednost meščanske arhitekture so urbanistične in ambientne vrednote.

Dunajska cesta je pospešila razvoj trgovine in prevoznitva, nekoliko odmaknjena železniška proga pa mu je zadala precejšnjo škodo (predvsem v razvoju). Pomembno vlogo je odigralo mesto v času narodnostnih bojev v drugi polovici 19 .stoletja, nemalo po zaslugi župne knjižnice, ustanovljene 1858, in zasebne knjižnice Lovra Stepišnika.

V času po 1. svetovni vojni (1924) se mesto elektrificira, dobi meščansko šolo in več obratov, po 2. svetovni vojni pa še večja industrijska podjetja, večinoma s starejšimi zasnovami: IMPOL, LIP, steklarno in oljarno.

Mesto po vojnem času hitreje napreduje. Leta 1931 šteje 1779 prebivalcev, leta 1971 pa 2974 prebivalcev. Danes pa tod živi in ustvarja že blizu 7000 prebivalcev.

1.4 OSNOVNE ŽIVLJENJSKE STATISTIKE

Definicije osnovnih življenjskih statistik so splošno veljavne in jih posamezni avtorji podobno razlagajo. (Cox, 1970; Pirc in Milat, 1970; Wertheimer-Baletić, 1982; Smith, 1992; Malačič, 1993; Šircelj, 1997; Komadina, 2003)

1.4.1 Rodnost (nataliteta)

Nataliteta ali rodnost je razmerje med številom živorojenih v danem letu in številom prebivalstva v tem letu, preračunano na 1000 prebivalcev določenega območja. Stopnjo natalitete izražamo v promilih. S koeficientom natalitete preučujemo reprodukcijo prebivalstva oziroma njegovo sposobnost obnavljanja.

Na splošno velja, da je nataliteta nizka, kadar je koeficient natalitete manjši od 15 ‰, ter visoka, kadar je večji od 30 ‰ (Komadina, 2003).

V današnjih razvitih državah se splošna stopnja natalitete giblje med 8 ‰ in 15 ‰. V nerazvitih državah pa je splošna stopnja natalitete še zmeraj precej višja, večinoma med 20 ‰ in 45 ‰. Najvišje zabeležene stopnje, ki so znane na osnovi statističnih podatkov, pa so okrog 60 ‰ (Malačič, 2003).

Na stopnjo natalitete vplivajo številni dejavniki: biološki, družbeni, ekonomski, kulturni, antropološki, psihološki, sestava prebivalstva po starosti in spolu, število žensk v reproduktivni dobi in njihovo zdravstveno stanje, število zakonskih zvez, migracija, zaposlenost, kontrola rojstev...

1.4.2 Koeficient maskulinitete

Koeficient maskulinitete poda razmerje rojstev med spoloma. Vrednost koeficienta prikaže število rojenih otrok moškega spola na 100 rojenih otrok ženskega spola.

1.4.3 Pogostost porodov dvojčkov in trojčkov

Pogostost porodov dvojčkov oziroma trojčkov nam pove, koliko dvojčkov (trojčkov) se rodi glede na vse porode, računano na 100 porodov na določenem območju.

1.4.4 Umrljivost (mortaliteta)

Mortaliteta ali smrtnost je razmerje med skupnim številom umrlih v danem letu in številom prebivalstva v istem letu, preračunano na 1000 prebivalcev določenega območja. Stopnjo mortalitete izrazimo v promilih.

O zelo visoki smrtnosti govorimo, če vrednost presega 15 ‰, o visoki, če je vrednost med 15 ‰ in 12 ‰, srednji med 10 ‰ in 11 ‰, nizki med 8 ‰ in 9 ‰ ter zelo nizki pod 8 ‰.

Demografska statistika definira smrt kot nastop trajne odsotnosti kakršnegakoli znaka življenja po živem rojstvu, brez možnosti oživljanja. V demografiji se smrt obravnava kot neizogiben in neponovljiv dogodek ter umrljivost kot komponenta naravnega gibanja prebivalstva (Malačič, 2006).

Dejavnike, ki vplivajo na umrljivost pa delimo v dve skupini:

- endogene vplivi notranjega okolja, med katere uvrščamo biološke, fiziološke, dednostne lastnosti, itd.
- eksogeni vplivi zunanjega okolja, h katerim prištevamo socialne, ekonomske in kulturne razmere v katerih ljudje živijo (Zdravstveno stanje prebivalstva SR Slovenije, 1972).

1.4.4.1 Umrljivost dojenčkov

Dojenček je otrok, ki še ni dopolnil prvega leta življenja (še ni praznoval prvega rojstnega dne) (Rodnost v Sloveniji, 2006).

Stopnjo umrljivosti dojenčkov izrazimo kot razmerje med številom umrlih dojenčkov v koledarskem letu na določenem ozemlju in številom živorojenih otrok v obravnavanem obdobju na istem območju, preračunano na 1000 živorojenih.

Umrljivost dojenčkov v prvem letu življenja je posledica endogenih in eksogenih dejavnikov. V prvih dneh in tednih otrokovega življenja prevladujejo endogeni, kasneje pa eksogeni vzroki. Prvi so povezani s potekom nosečnosti, z genetskimi dejavniki in vrsto drugih dejavnikov, ki delujejo znotraj materinega telesa, drugi pa so predvsem rezultat družbenoekonomskega in drugega okolja, v katerem dojenček živi. Razlikovanje med endogenimi in eksogenimi vzroki smrti dojenčkov je v ozadju delitve njihove smrtnosti na neonatalno in postneonatalno smrtnost.

Neonatalna umrljivost je smrtnost novorojenčkov v prvem mesecu starosti. V tej dobi prevladujejo endogeni vzroki smrti. Neonatalna umrljivost se nadalje deli na:

- *zgodnjo neonatalno umrljivost ali seminatalno umrljivost*, ki je smrtnost dojenčkov v prvem tednu življenja (0-6 dni). Umiranju so podvrženi slabotni dojenčki z nizko telesno težo in prirojeno življenjsko slabostjo.

- *pozno neonatalno umrljivost*, ki je umrljivost dojenčkov od prvega tedna do prvega meseca življenja (7 – 28/30 dni). Tudi v tem času prevladujejo endogeni vzroki umrljivosti, ki pa se jim do neke mere pridružujejo že eksogeni vzroki – ti so posledica družbenoekonomskih razmer in kulturnih navad.

V tem delu sem pod pozno neonatalno umrljivost štela smrti novorojenčkov v starosti od 7 do 27 dni.

Postneonatalna umrljivost je smrtnost dojenčkov od četrtega tedna do dvainpetdesetega tedna otrokovega življenja. Prevladujejo eksogeni vzroki smrti. Najpogostejši vzrok ni več življenjska slabost, temveč razni krči, driske in prehladi, ki so posledica različnih bolezni prebavil, dihal in nalezljivih bolezni. Če bi bili dojenčki iz te skupine pravilno negovani in redno hranjeni z materinim mlekom, bi bili manj izpostavljeni umiranju (Malačič, 2006; Rožman, 2004).

1.4.4.2 Umrljivost otrok od dopolnjenega 1. leta starosti do 14. leta

Po prvem letu življenja umrljivost otrok močno upade, se še znižuje in doseže minimum nekje med osmim in dvanajstim letom življenja. Trajanje omenjenega minimuma je dober kazalec zdravstvenih, socialnih in družbenih razmer v družbi.

1.4.4.3 Povprečna starost umrlih

Povprečna starost se izračuna na podlagi števila umrlih, običajno ločeno po spolu. Izražena je kot aritmetična sredina starosti vseh umrlih prebivalcev v proučevanem časovnem obdobju. Veča se z zmanjševanjem umrljivosti dojenčkov in izboljšanjem dejavnikov, ki vplivajo na umrljivost, kot so razvoj medicine, higienske razmere, socialnoekonomske razmere ter posameznikova ozaveščenost in skrb za zdravje.

Povprečna starost ob smrti je pri ženskah navadno višja od povprečne starosti ob smrti moških.

1.4.5 Vitalni indeks

Vitalni indeks je razmerje med številom živorojenih otrok in številom umrlih ljudi v določenem obdobju na določenem območju. Izražen je v odstotkih.

Vitalni indeks nam torej pove, koliko pride rojenih na 100 umrlih. Čim večje je to število, tem boljše je številčno stanje prebivalcev določenega ozemlja (Pirc, 1937).

1.4.6 Naravni prirastek

Naravni prirastek je razmerje med razliko števila živorojenih in števila vseh umrlih v enem koledarskem letu ter številom prebivalstva na tem območju v tem letu, preračunano na 1000 prebivalcev. Naravni prirastek izrazimo v promilih.

Negativni naravni prirastek pomeni upadanje števila prebivalstva na določenem ozemlju, pozitivni pa povečanje.

1.4.7 Mortalitetne tablice

Z mortalitetnimi tablicami prikažemo *pričakovano trajanje življenja*, torej povprečno število let, ki jih bo po predvidevanjih še preživel človek določene starosti, ob predpostavki, da se mortaliteta ne bo bistveno spremenila, in *verjetnost smrti* po posameznih starostnih razredih.

Umrle razdelimo v starostne razrede (x) glede na starost ob smrti. Starostni razredi so široki 10 let ($x_1 = 0 - 9$ let, $x_2 = 10 - 19$ let...). Mortalitetne tablice so izdelane ločeno po spolu in ločeno po desetletjih. Najpomembnejša vrednost je življenjsko pričakovanje ob rojstvu, saj je najbolj sintetičen kazalnik smrtnosti prebivalstva. Kvaliteta tablic je odvisna od velikosti prebivalstva.

2 PREGLED OBJAV

V *ZBORNIKU OBČINE SLOVENSKA BISTRICA I* (1982) avtorji opisujejo zgodovino Slovenske Bistrice v različnih obdobjih. Julij Titl poda zemljepisni oris občine ter rast prebivalstva. Stanko Pahič opiše bistriški svet v davnini. Jože Koropec podrobno opiše razmere v samem mestu in okolici pred letom 1700. Metka Vrbnjak pa se je ukvarjala z gospodarsko in socialno podobo slovenjebistriškega in studeniškega območja na začetku 19. stoletja.

ZBORNIK OBČINE SLOVENSKA BISTRICA II (1990) pa združuje številne opise razmer v različnih časovnih obdobjih. Mira Strmčnik-Gulič opisuje nova dognanja arheoloških raziskav v občini. Predvsem govori o dveh osrednjih najdiščih in sicer rimske stavbe v Slovenski Bistrici in pozno antično utrdbo Ančnikovo gradišče nad Jurišno vasjo na Pohorju. Božo Otorepec opisuje nastanek mesta in pridobitev lastnega pečata, ter razvoj podobe na starem pečatu v pravi mestni grb. Jože Koropec obdela demografske dejavnike na podlagi izpisov iz matičnih knjig za 17. stoletje. Jože Koropec opiše tudi mesto Slovenska Bistrica v 18. stoletju (od cerkve, gibanja prebivalstva, zdravstva, mestne uprave, gradu, gospodarstva, umetnosti, šolstva, ter vojske).

Delo Frana Zwittra *Prebivalstvo na Slovenskem od XVIII. stoletja do današnjih dni* (1936) je pionirsko delo na področju demografije na slovenskih tleh. V njem avtor poda okvirno oceno števila prebivalstva po pokrajinah, v katerih so živeli Slovenci ter pregled drugih demografskih kazalcev kot so rodnost, umrljivost in migracije v 18. in 19. stoletju. Podrobno opisuje tudi vsa štetja prebivalstva na Slovenskem v tem času. Rezultate pa povezuje tudi s socialno-ekonomskimi razmerami.

Alenka Puhar v knjigi *Prvotno besedilo življenja* (2004) zelo nazorno pripoveduje o otrocih in otroštvu na Slovenskem v 19. stoletju.

Jože Hudales je v knjigi *Od zibeli do groba* (1997) in v več člankih objavil izsledke mikroštudije prebivalstva v Velenju in okolici v obdobju od leta 1784 do leta 1899. Avtor poskuša tudi primerjati rezultate svojih raziskav s statističnimi podatki za vso Slovenijo in pri tem ugotavlja velike regionalne razlike znotraj države.

Zlata Dolinar je v člankih *Pričakovanje doživetja ob rojstvu* (1970), *Ocena umrljivosti glede na vzroke smrti* (1971) in *Doživetje in umrljivost dojenčkov dveh matičnih uradov na Dolenjskem* (1972) prikazala rezultate svoje raziskave, ki je zajemala kraja Gabrovka in Šentjernej na Dolenjskem, v obdobju med letoma 1880 in 1969. Njeni zaključki so bili, da se življenjska doba v glavnem povečuje in da se umrljivost dojenčkov znižuje.

Katarina Vidmar in Marija Štefančič sta v članku *Umrlijivost dojenčkov v Celju v 19. stoletju* (2001) predstavili demografske podatke za umrljivost in vzroke umrljivosti dojenčkov v Celju v 19. stoletju. Njuni zaključki so bili, da je bila v vseh desetletjih 19. stoletja visoka umrljivost; najpogostejši vzroki so bili Freisen, izčrpanost, pljučnica, TBC, griža, davica in druge nalezljive bolezni.

V tujini je o zgodovinski demografiji veliko literature.

V knjigi *Tisočletje demografskega razvoja* (2000) Massimo Livi Bacci opisuje razvoj evropskega prebivalstva v obdobju od leta 1000 do leta 2000. Ugotavlja, da se je število prebivalcev v tisočletju precej pomnožilo. Ta sprememba ni bila postopna, izmenjavala so se obdobja rasti, stagnacije in nazadovanja prebivalstva.

Susan Scott in Christopher J. Duncan v knjigi *Human Demography and Disease* (1998) poskušata najti povezavo med historičnimi populacijami in dinamiko epidemioloških procesov. Knjiga predstavlja nove metode študij predindustrijskih družb ter raziskuje do sedaj še neodkrita efekta fluktuirajočih prehranjevalnih nivojev na vzorec umrljivosti in dinamiko nalezljivih bolezni.

History of Human Life Span and Mortality avtorjev Gy. Acsadi in J. Nemeskeri nas seznanja z osnovnimi pojmi v demografiji in matematičnimi obrazci za izračun posameznih statističnih kazalcev. V knjigi je prikazana tudi demografija od Paleolitika do Rimskega cesarstva ter demografija Madžarske v 10. do 12. stoletju.

Na katedri za antropologijo Biotehniške fakultete se že vse od ustanovitve (1946) ukvarjajo z demografskimi raziskavami. Od leta 1967 dalje diplomanti izdelujejo diplomske naloge z biodemografsko tematiko. V novejših diplomskih nalogah so poleg osnovnih parametrov demografije, kot so prikaz rodnosti, umrljivosti, povprečne starosti ob smrti, naravnega prirastka, vitalnega indeksa..., izdelane tudi tablice umrljivosti prebivalstva za posamezna časovna obdobja, največkrat za obdobje 10 let, ločeno po spolu.

Z diplomskimi nalogami so demografsko obdelani naslednji kraji: Ljubljana (Povšič, 1975), Šentjernej (Avčin, 1975), Solkan (Abramič, 1977), Beltinci (Cipot, 1978), Dobrovnik (Klar, 1978), Idrija (Viler, Hodalič, 1978), Tomaj (Fabjan, 1978), Škofja Loka (Nastran-Žakelj, 1978), Šmartno v Rožni dolini (Bukanovsky, 1978), Zgornja Polskava (Mohor, 1979), Moravče (Cujnik, Weissbacher, 1980), Vuzenica (Urh, 1980), Piran (Franza, 1983), Spodnja Polskava (Kačičnik, 1988), Slivnica pri Mariboru (Sluga, 1992), Cerknica (Obreza, 1994), Kranj (Kmecl, 1997), Celje (Vidmar, 1999), Središče ob Dravi (Herga, 2000), Šentilj pod Turjakom (Borovnik, 2001), Solkan in Čepovan (Del Fabro, 2001), Selca v Selški dolini (Kranjc, 2004), južni del Zgornje Pivške kotline (Žužek, 2005), Logaška kotlina in vzhodni del Hotenjskega Podolja (Bak, 2005), južni del Spodnje Savinske doline (Verdel, 2007) in Šentjanž na Dolenjskem (Dežman, 2007).

3 MATERIAL IN METODE DELA

3.1 MATERIAL IN PODATKI

Podatki so izpisani iz rojstnih in mrliških matičnih knjig fare sv. Jernej v Slovenski Bistrici. Rojstne in mrliške knjige hrani Škofijski arhiv v Mariboru.

Za spoznavanje preteklosti so matične knjige ali matrike – krstne, poročne in pogrebne ali mrliške - izredno pomembne. Na Slovenskem so najstarejše ohranjene za 16. stoletje prav redke, vsega le za 10 takratnih župnij, iz severovzhodne Slovenije le iz konca istega stoletja za Stari trg pri Slovenj Gradcu. Že v 17. stoletju pa se župnijam z ohranjenimi matrikami pridruži Slovenska Bistrica. Te matične knjige so pisali duhovniki in prva ohranjena krstna knjiga za faro sv. Jernej ima prvi vpis 9.1.1626. Župnik v fari sv. Jerneja je takrat bil gospod Matija Adamič.

Iz rojstnih knjig so pridobljeni podatki o letnem številu rojstev, ločeno po spolu, ter o številu porodov dvojčkov. Zajemajo časovno obdobje od 1700 do 1899 (manjkajo pa listi za mesec februar in marec leta 1766).

Mrliške knjige pa so služile kot vir podatkov o številu umrlih, ločeno po spolu in starosti ob smrti. Podatki zajemajo časovno obdobje 100 let; od leta 1800 do leta 1899.

3.2 METODE DELA

Zbrani podatki so statistično obdelani na način, ki ga priporoča demografska statistika ter predstavljeni v obliki tabel, diagramov in grafov.

K živorojenim smo šteli vse živorojene vpisane v rojstno knjigo in k mrvorojenim vse, vpisane v mrliško knjigo. Kot umrle smo upoštevali vse, ki so v mrliški knjigi označeni kot nedonošeni, mrvorojeni ali umrli stari do enega dne in niso vpisani v rojstno knjigo.

3.3 MATEMATIČNI OBRAZCI

Pri statistični obdelavi smo uporabili večinoma splošno znane obrazce (Pirc in Milat, 1970; Wertheimer-Baletić, 1982; Komadina, 1984; Komadina, 1998; Malačič, 2003). Stopnjo natalitete, mortalitete in naravnega prirastka smo izračunali za leta popisov prebivalstva. Pri izračunu smo upoštevali tiste vrednosti spremenljivk, ki veljajo za obravnavano časovno obdobje in na proučevanem območju.

3.3.1 Nataliteta

$$N = \frac{R}{P} \otimes 1000$$

N = stopnja natalitete

R = število živorojenih otrok v obravnavanem koledarskem letu na določenem ozemlju

P = število prebivalcev v istem koledarskem letu na istem ozemlju

3.3.2 Mortaliteta

$$M = \frac{U}{P} \otimes 1000$$

M = stopnja mortalitete

U = število umrlih v obravnavanem koledarskem letu na določenem ozemlju

P = število prebivalcev v istem koledarskem letu na istem ozemlju

3.3.3 Naravni prirastek

$$N_p = \frac{R - U}{P} \otimes 1000 = N - M$$

N_p = stopnja naravnega prirastka

R = število živorojenih otrok v obravnavanem koledarskem letu na določenem ozemlju

U = število umrlih v obravnavanem koledarskem letu na določenem ozemlju

P = število prebivalcev v istem koledarskem letu na istem ozemlju

N = stopnja natalitete

M = stopnja mortalitete

3.3.4 Vitalni indeks

$$V_i = \frac{R}{U} \otimes 100$$

V_i = vitalni indeks

R = število živorojenih otrok v določenem obdobju

U = število umrlih v istem obdobju

3.3.5 Koeficient maskulinitete

$$K = \frac{M}{\check{Z}} \otimes 100$$

K = koeficient maskulinitete ali razmerje rojstev med spoloma

M = število oseb moškega spola

Ž = število oseb ženskega spola

3.3.6 Pogostost porodov dvojčkov in trojčkov

$$D = \frac{d}{p} \otimes 100$$

D = pogostost porodov dvojčkov

d = število porodov dvojčkov

p = število vseh porodov

3.3.7 Umrljivost dojenčkov

$$M_d = \frac{U_d}{R} \otimes 1000$$

M_d = stopnja umrljivosti dojenčkov

U_d = število umrlih dojenčkov v določenem obdobju

R = število živorojenih otrok v istem obdobju

3.3.8 Umrljivost odraslih

$$M_{od} = \frac{U_{od}}{U}$$

M_{od} = stopnja umrljivosti odraslih

U_{od} = število umrlih odraslih

U = število vseh umrlih

3.3.9 Povprečna starost umrlih

$$\bar{m} = \frac{\sum_{x=1}^n m}{M} = \frac{m1 \oplus m2 \oplus \dots \oplus mn}{M}$$

$$\bar{z} = \frac{\sum_{x=1}^n z}{Z} = \frac{z1 \oplus z2 \oplus \dots \oplus zn}{Z}$$

$$\bar{x} = \frac{\bar{m} * M \oplus \bar{z} * Z}{M \oplus Z}$$

\bar{m} = povprečna starost umrlih moških

\bar{z} = povprečna starost umrlih žensk

\bar{x} = povprečna starost umrlih

M = število moških

Z = število žensk

m = starost moškega ob smrti

z = starost ženske ob smrti

3.3.10 Mortalitetne tablice

X	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x^0
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	---------

x = starostni razred

D_x = absolutno število umrlih v starostnem razredu x

d_x = delež umrlih v starostnem razredu x glede na vse umrle v določenem časovnem obdobju

l_x = delež preživelih ali delež populacije, ki preživi starostni razred x-1

q_x = verjetnost, da oseba, ki vstopi v starostni razred x, tudi umre v tem starostnem razredu

L_x = vsota dočakanih let življenja vseh posameznikov v starostnem razredu x (= skupno število let vseh posameznikov v obdobju starosti x)

T_x = vsota dočakanih let življenja vseh, ki so preživelih starostni razred x (= skupno število let posameznikov v populaciji)

e_x^0 = pričakovano trajanje življenja, kar pomeni povprečno število let, ki jih lahko še pričakuje oseba, stara x let, če bi bila umrljivost tudi v kasnejših letih takšna, kot je bila v letih, za katere so izdelane tablice

n = število obdobj

$$d_x = \frac{D_x}{\sum_{x=0}^w D_x}$$

$$q_x = \frac{d_x}{l_x}$$

$$L_x = 10 \otimes l_{(x+1)} + 10 \otimes \frac{d_x}{2}$$

$$T_x = \sum_{x=0}^n L_x$$

$$e_{x0} = \frac{T_x}{l_x}$$

4 REZULTATI

Statistično obdelane podatke smo zaradi večje preglednosti in lažje primerjave združili po desetletjih ter jih prikazali v obliki preglednic in slik.

Poglavje rezultati je razdeljeno na štiri večja podpoglavja:

4.1 RODNOST

4.2 UMRLJIVOST

4.3 MORTALITETNE TABLICE

4.4 PRIMERJAVA DEMOGRAFSKIH PODATKOV SLOV. BISTRICE IN SREDIŠČA OB DRAVI

V podpoglavju RODNOST so podatki pridobljeni iz krstnih knjig za časovno obdobje od 1700 do 1899. Manjkajo pa vpisi za mesec februar 1766 in mesec marec 1766. V obravnavi smo to zanemarili in to leto obravnavali enakovredno ostalim.

4.1 RODNOST

4.1.1 Absolutno število živorojenih

V preglednici 1 in na slikah 1 in 2 je prikazano absolutno število živorojenih otrok. Kot živorojene smo upoštevali vse živorojene vpisane v rojstno matično knjigo.

Preglednica 1: Absolutno število živorojenih, rojstva po spolu in razmerje rojstev med spoloma po časovnih obdobjih

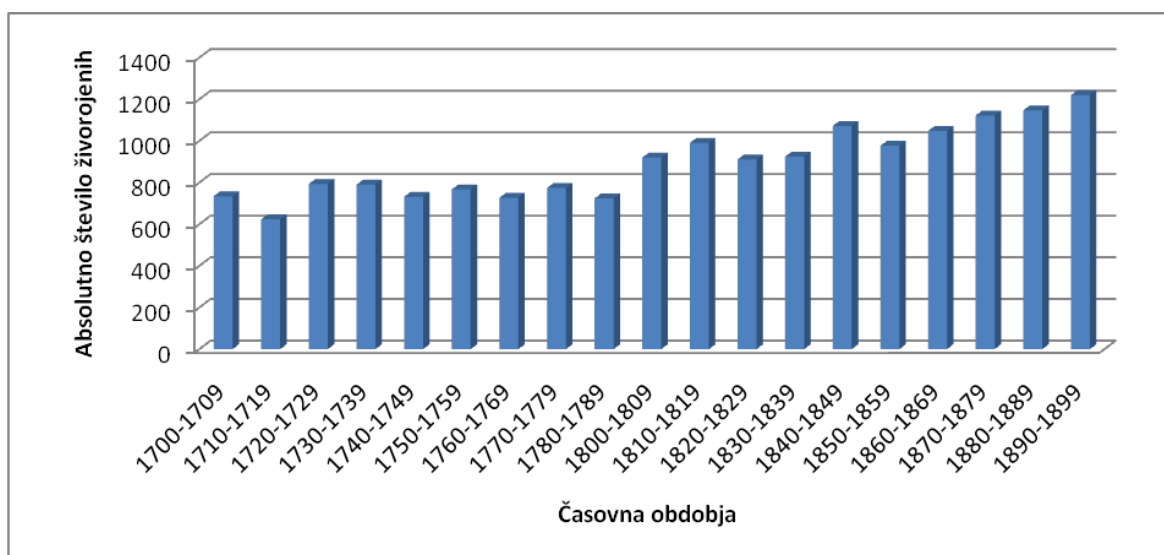
Časovno obdobje	Dečki	Deklice	Skupaj	Koeficient maskulinitete
1700-1709	375	359	734	104,46
1710-1719	319	305	624	104,59
1720-1729	409	385	794	106,23
1730-1739	406	384	790	105,73
1740-1749	389	343	732	113,41
1750-1759	394	373	767	105,63
1760-1769	361	366	727	98,63
1770-1779	381	393	774	96,95
1780-1789	375	349	724	107,45
1790-1799	502	417	919	120,38

... se nadaljuje

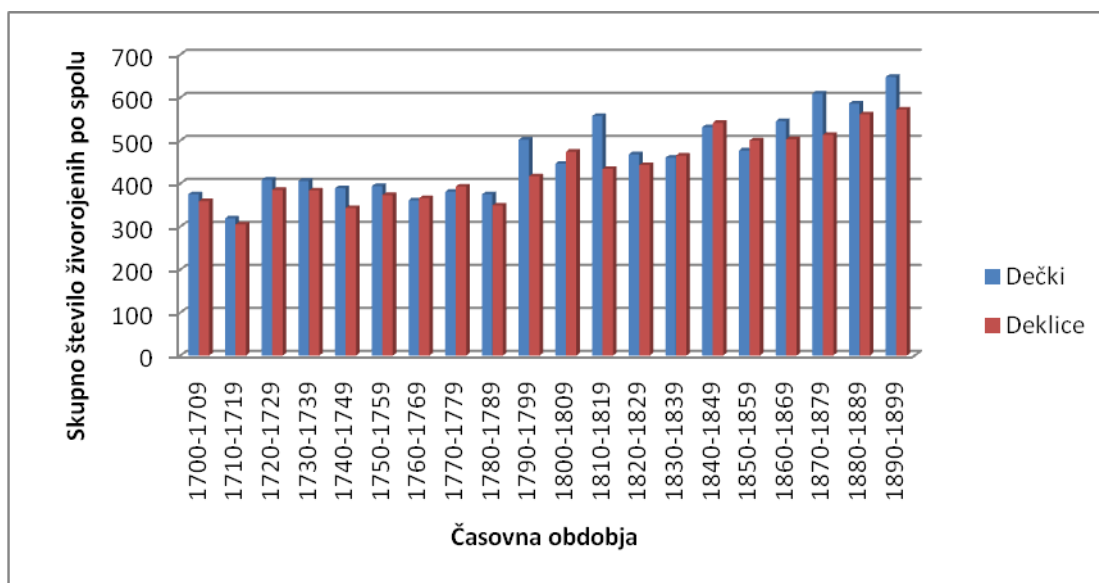
1800-1809	446	474	920	94,09
1810-1819	557	434	991	128,34
1820-1829	468	443	911	105,64
1830-1839	460	465	925	98,92
1840-1849	531	541	1072	98,15
1850-1859	477	500	977	95,40
1860-1869	545	503	1048	108,35
1870-1879	609	513	1122	118,71
1880-1889	586	561	1147	104,46
1890-1899	648	572	1220	113,29
Skupaj	9.238	8.680	17.918	106,43

Število živorojenih skozi dve stoletji narašča, razen v desetletjih 1710-1719, 1740-1749, 1760-1769, 1780-1789, 1820-1829, 1850-1859 in 1870-1879, ko se rodi signifikantno manj otrok kot v prejšnjem desetletju.

Najmanj rojstev je bilo zabeleženih v desetletju 1710-1719 (624), največ pa v desetletju 1890-1899 (1220). V povprečju se je rodilo več dečkov kot deklic in sicer 106,43 rojenih dečkov na 100 rojenih deklic. Največja razlika v številu rojstev dečkov in deklic je v desetletju 1810-1819 (123 rojenih dečkov več kot deklic; stopnja maskulinitete=128,34), najmanjša pa v desetletju 1830-1839, ko se rodi 5 deklic več kot dečkov in je koeficient maskulinitete 98,92. v obdobjih 1760-1769, 1770-1779, 1800-1809, 1830-1839, 1840-1849, 1850-1859 pa je število rojstev deklic višje od števila rojstev dečkov. Največja razlika v prid deklicam je v desetletju 1800-1809, ko se je rodilo 28 več deklic kot dečkov in je koeficient maskulinitete 94,09. Skozi celih dvesto let pa se je rodilo 9238 dečkov in 8680 deklic oz. skupaj 17918 otrok.

Slika 1: Skupno število živorojenih po časovnih obdobjih

Slika 2: Število živorojenih, ločeno po spolu, po časovnih obdobjih

4.1.2 Pogostost porodov dvojčkov

Preglednica 2 in slika 3 prikazujeta pogostost porodov dvojčkov. Porode dvojčkov zasledimo v vseh desetletjih. Najvišji odstotek porodov dvojčkov je v desetletju 1750-1759 (2,09 oz. 16 porodov dvojčkov).

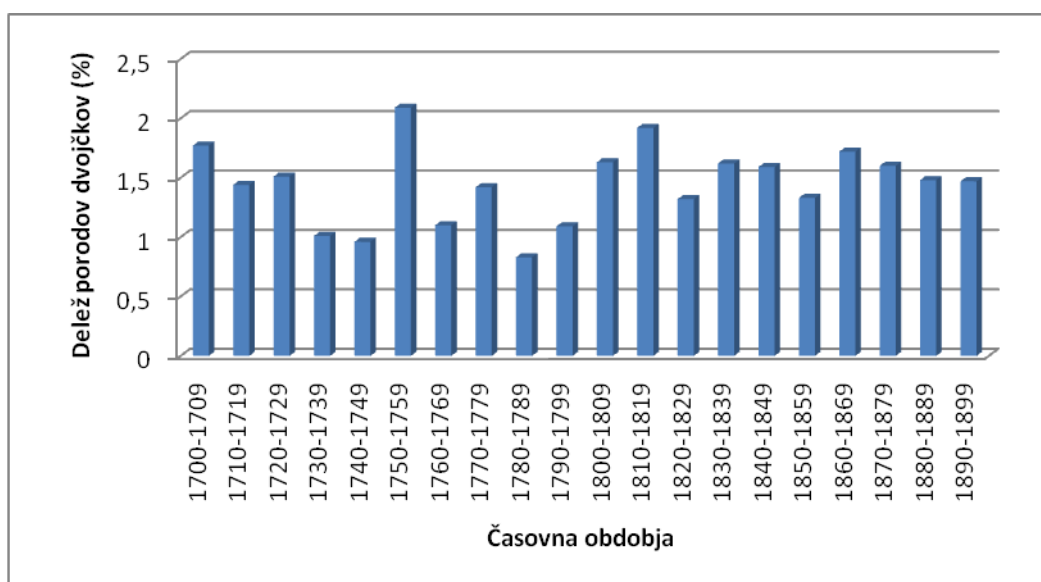
Najmanj porodov dvojčkov (glede na vse porode v obdobju), pa je bilo zabeleženih v desetletju 1780-1789 in sicer 0,83 (6 porodov dvojčkov). V povprečju se je v dvesto letih rodilo 1,46% dvojčkov. Porodov trojčkov ne zasledimo.

Preglednica 2: Pogostost porodov dvojčkov po časovnih obdobjih

Časovno obdobje	Število vseh porodov		Število porodov dvojčkov	
	Število (N)		Število (N)	Odstotek (%)
1700-1709	734		13	1,77
1710-1719	624		9	1,44
1720-1729	794		12	1,51
1730-1739	790		8	1,01
1740-1749	732		7	0,96
1750-1759	767		16	2,09

... se nadaljuje

1760-1769	727	8	1,10
1770-1779	774	11	1,42
1780-1789	724	6	0,83
1790-1799	919	10	1,09
1800-1809	920	15	1,63
1810-1819	991	19	1,92
1820-1829	911	12	1,32
1830-1839	925	15	1,62
1840-1849	1072	17	1,59
1850-1859	977	13	1,33
1860-1869	1048	18	1,72
1870-1879	1122	18	1,60
1880-1889	1147	17	1,48
1890-1899	1220	18	1,47
Skupaj	17.918	262	1,46

Slika 3: Pogostost porodov dvojčkov po desetletjih v obdobju 1700-1899

4.1.3 Rodnost v posameznem mesecu

V preglednici 3 in na slikah 4, 5 in 6 so predstavljeni podatki o številu in deležu rojenih otrok glede na mesec rojstva oziroma mesec predvidenega spočetja za obdobje od leta 1700 do 1899.

Upoštevali smo rojstva živorojenih, ki so bili vpisani v rojstno matično knjigo.

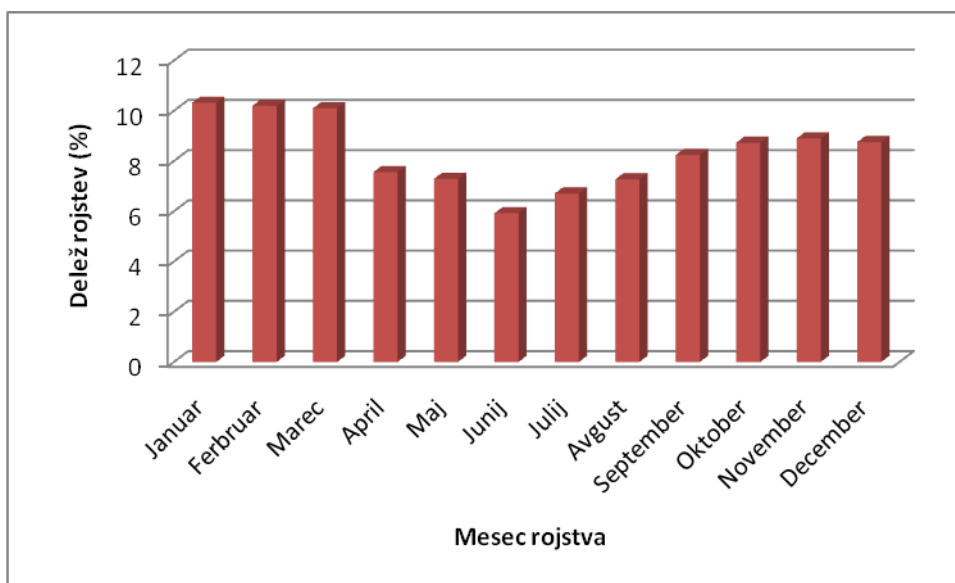
Preglednica 3: Število in delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1700-1799, 1800-1899 in skupaj 1700-1899

Mesec		Število rojstev (1700-1799)		Število rojstev (1800-1899)		Število rojstev (1700-1899)	
Spočetje	Rojstvo	Število (N)	Odstotek (%)	Število (N)	Odstotek (%)	Število (N)	Odstotek (%)
April	Januar	783	10,32	942	9,12	1725	9,63
Maj	Februar	774	10,20	917	8,87	1691	9,42
Junij	Marec	766	10,10	934	9,04	1700	9,49
Julij	April	573	7,56	941	9,11	1514	8,44
Avgust	Maj	553	7,29	853	8,30	1406	7,87
September	Junij	449	5,92	789	7,63	1238	6,89
Oktober	Julij	509	6,71	789	7,63	1298	7,28
November	Avgust	551	7,27	778	7,54	1329	7,43
December	September	625	8,24	775	7,50	1400	7,82
Januar	Oktober	662	8,73	814	7,89	1476	8,25
Februar	November	675	8,90	912	8,79	1587	8,83
Marec	December	664	8,75	889	8,63	1553	8,68
Skupaj		7.585	100,00	10.333	100,00	17.918	100,00

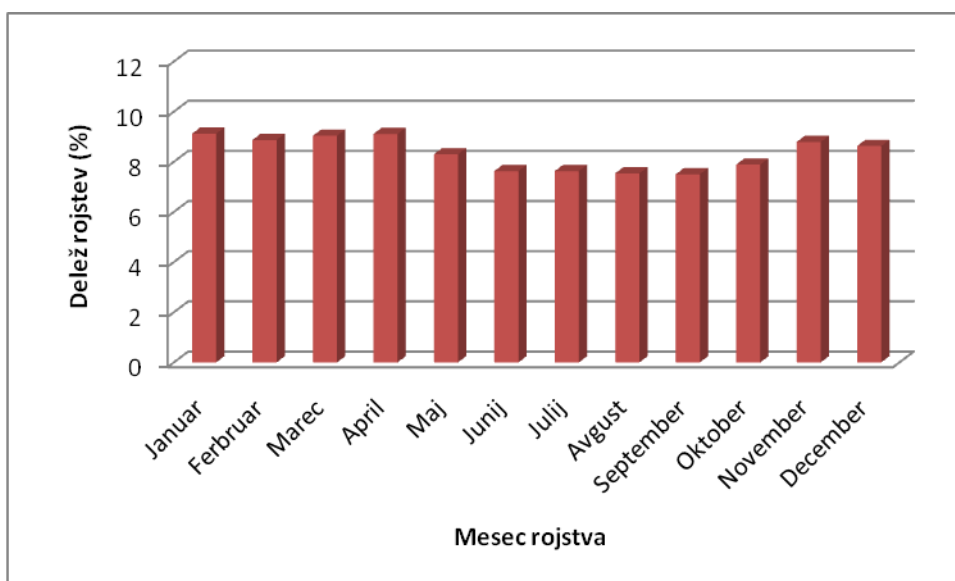
Nekoliko več rojstev je bilo v zimskih mesecih. Največ otrok je bilo rojenih meseca januarja (1725 rojenih otrok oziroma 9,63%). Število rojstev je bilo visoko tudi februarja (9,42%) in marca (9,49%). Najmanj otrok se je rodilo meseca junija (1238 rojenih otrok oziroma 6,89%).

Od marca do junija je število rojstev padalo (1700-1899), julija pa že nekoliko naraslo in se postopno povečevalo.

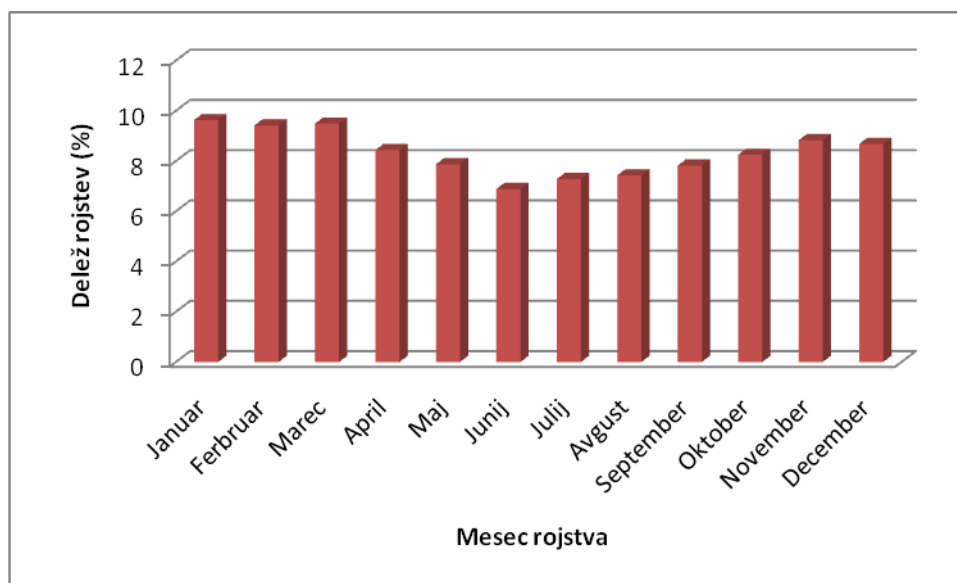
Tako imamo tri vrhe rojstev (januar, februar marec, opazovano obdobje od 1700 do 1899), najmanj otrok pa se je v celotnem opazovanem obdobju rodilo junija. Iz tega sklepam, da so bili najbolj plodni meseci april, maj in junij, najmanj plodni pa avgust, september, oktober, november.

Slika 4: Delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1700-1799

Slika 5: Delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1800-1899

Slika 6: Delež rojstev po posameznih mesecih v obdobju 1700-1899

4.2 UMRLJIVOST

4.2.1 Splošna umrljivost

V preglednici 4 so podatki o splošni umrljivosti v obdobju od 1800 do 1899. Splošno umrljivost prikazuje tudi sliki 7 in 8, kjer so umrli ločeni po spolu. Splošna umrljivost obsega umrljivost vseh prebivalcev, ne glede na starost.

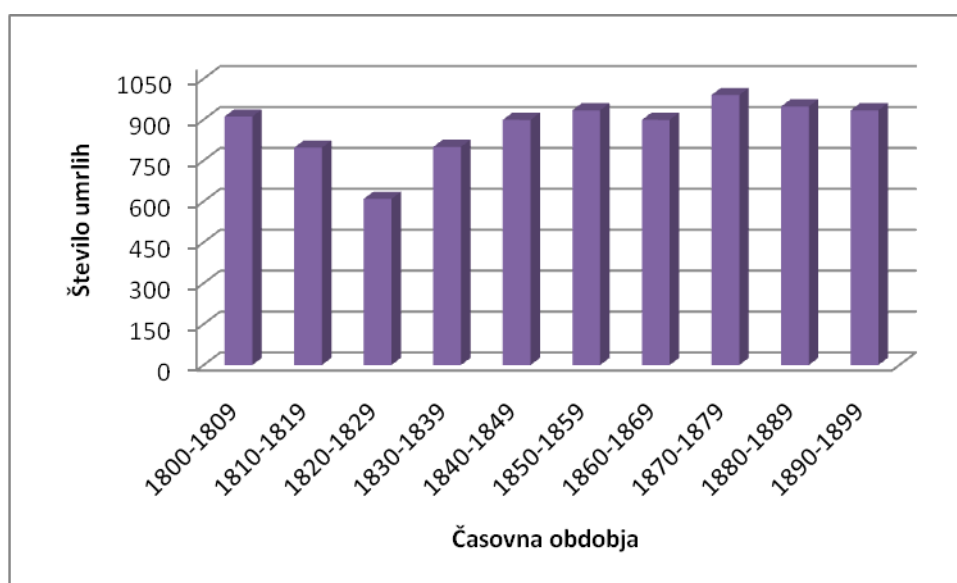
Preglednica 4: Splošna umrljivost v obdobju 1800-1899

Časovno obdobje	Število let	Moški	Ženske	Neznani spol	Skupaj	Koeficient maskulinitete
1800-1809	10	458	453	0	911	101,10
1810-1819	10	396	396	5	797	106,00
1820-1829	10	293	304	12	609	96,38
1830-1839	10	374	405	21	800	92,35
1840-1849	10	441	455	3	899	96,92
1850-1859	10	454	480	0	934	94,58
1860-1869	10	462	436	1	899	105,96
1870-1879	10	511	472	7	990	108,26
1880-1889	10	496	452	0	948	109,73
1890-1899	10	469	460	5	934	101,96
Skupaj	100	4.354	4.313	54	8.721	100,95

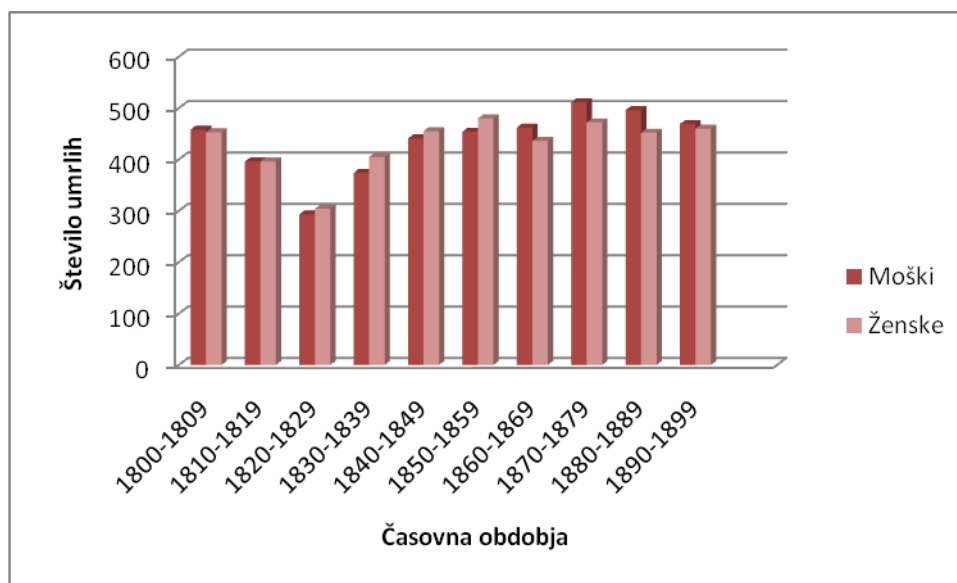
Najnižje število umrlih zabeležimo v desetletju 1820-1829 (609 umrlih), najvišje število umrlih pa v desetletju 1870-1879 (990 umrlih).

Od prvega desetletja število umrlih pada do desetletja 1820-1829, kjer je najnižje. Po letu 1829 pa začne zopet naraščati do desetletja 1840-1849 in ostane bolj ali manj konstantno celih 60 let.

V letih 1830-1839 je koeficient maskulinitete najnižji, saj umre povprečno 92 moških na 100 žensk. Koeficient maskulinitete pa je najvišji v desetletju od 1880-1889, kjer zabeležimo 109 umrlih moških na 100 žensk. Skupno v 100 letih pa je število umrlih moških 4354, število umrlih žensk 4313.

Slika 7: Skupno število umrlih po časovnih obdobjih

Slika 8: Število umrlih, ločeno po spolu, po časovnih obdobjih

4.2.2 Splošna umrljivost po posameznih mesecih

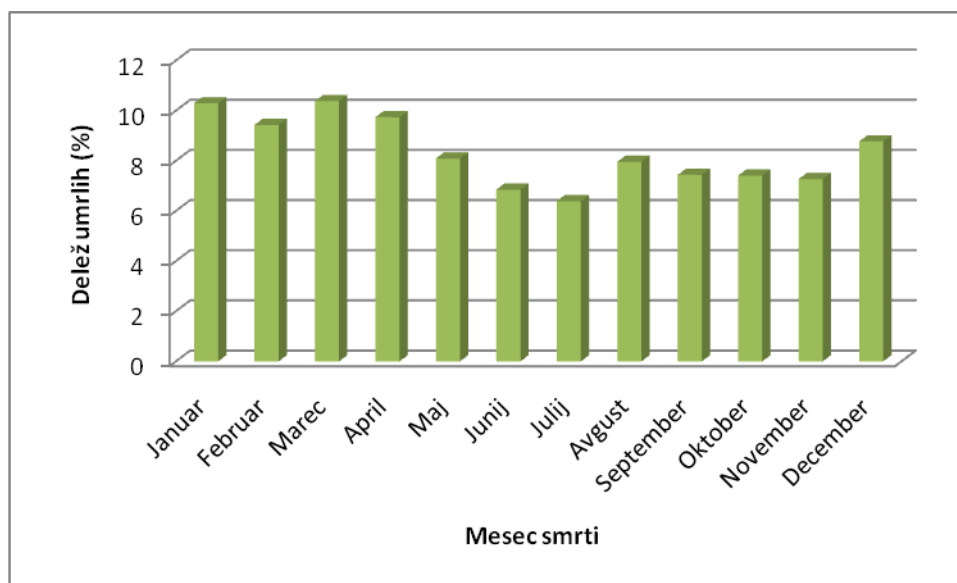
Splošna umrljivost po posameznih mesecih v obdobju od 1800 do 1899 je prikazana v preglednici 5 in na sliki 9.

Preglednica 5: Število in delež umrlih po posameznih mesecih v obdobju 1800-1899

Mesec	Umrli	
	Število (N)	Odstotek (%)
Januar	897	10,29
Februar	823	9,43
Marec	905	10,38
April	849	9,74
Maj	705	8,09
Junij	597	6,85
Julij	557	6,39
Avgust	694	7,96
September	649	7,44
Oktober	646	7,41
November	634	7,27
December	765	8,77
Skupaj	8.721	100,00

Iz preglednice 5 in slike 9 je razvidno, da je bila najvišja umrljivost v zimsko-pomladnih mesecih (januar, februar, marec, april) najvišja. Nato je postopoma padala do najnižje umrljivosti v mesecu juliju. V avgustu je že zopet narasla, v septembru zopet začela upadati do decembra, kjer je znova narasla.

Najvišja umrljivost je bila v marcu (905 umrlih, 10,38%), najnižja pa v juliju (557 umrlih, 6,39%).

Slika 9: Delež smrti po posameznih mesecih v obdobju 1800-1899

4.2.3 Splošna umrljivost po starostnih razredih

V preglednici 6 je predstavljena splošna umrljivost po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899. Vrednosti umrljivosti za to obdobje prikazuje tudi slika

Preglednica 6: Splošna umrljivost po starostnih razredih v obdobju 1800-1899

Časovno obdobje	Starostni razred												Skupaj
	NOVOROJENČKI 0-27 dni		DOJENČKI 28 dni-1 leto		OTROCI Od 1 leta-14 let		ODRASLI Od 15 let dalje		NEZNANA STAROST		NEZNANI SPOL		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
1800-1809	70	7,68	131	14,38	241	26,45	447	49,07	22	2,41	0	0	911
1810-1819	77	9,66	142	17,81	194	24,34	375	47,05	4	0,50	5	0,63	797
1820-1829	46	7,55	81	13,30	139	22,82	319	52,38	12	1,97	12	1,97	609
1830-1839	74	9,25	89	11,12	143	17,87	473	59,12	0	0	21	2,62	800
1840-1849	127	14,12	130	14,46	145	16,13	492	54,72	2	0,22	3	0,33	899
1850-1859	104	11,13	131	14,02	204	21,84	491	52,57	4	0,43	0	0	934
1860-1869	114	12,68	117	13,01	174	19,35	483	53,73	10	1,11	1	0,11	899
1870-1879	127	12,83	131	13,23	234	23,64	478	48,28	13	1,31	7	0,7	990
1880-1889	114	12,03	147	15,50	227	23,94	451	47,57	9	0,95	0	0	948
1890-1899	118	12,63	200	21,41	146	15,63	462	49,46	3	0,32	5	0,53	934
Skupaj	971	11,14	1299	14,90	1847	21,18	4472	51,27	79	0,9	54	6,89	8721

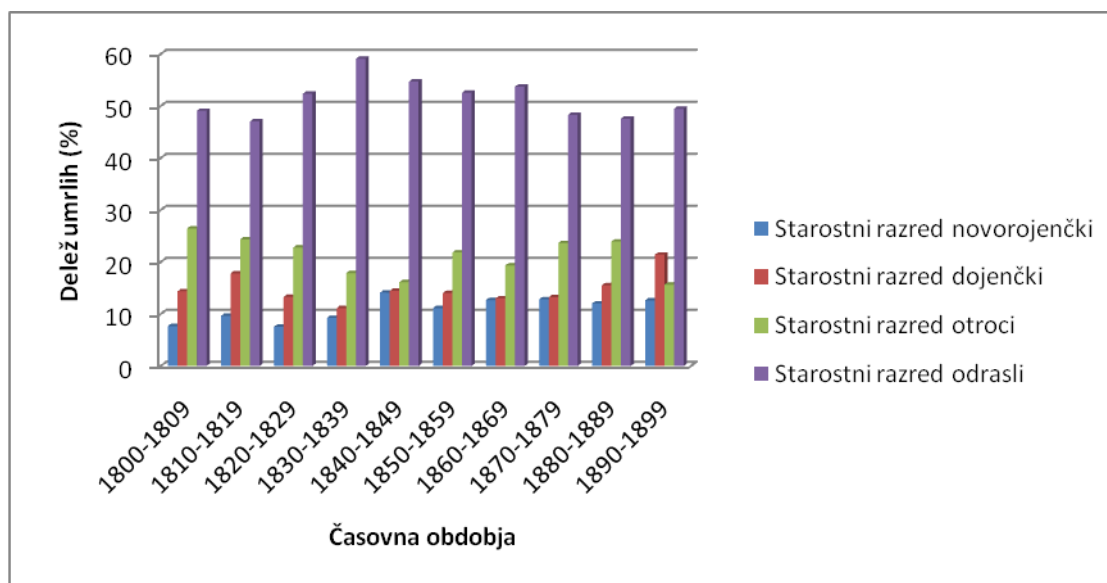
Iz prikaza je razvidno, da je bila umrljivost otrok do dopolnjenega 14. leta starosti (novorojenčki, dojenčki, otroci) skozi celo stoletje zelo visoka (nad 45%).

V povprečju (skupaj) je znašala 47,22%; najnižja umrljivost otrok do dopolnjenega 14. leta starosti je bila v desetletju 1830-1839 (38,24%), najvišja umrljivost pa je bila v desetletju 1800-1809 (48,51%).

Delež smrti otrok do dopolnjenega 1. leta starosti (novorojenčki, dojenčki), se je gibal od 20,37% (1830-1839) pa do visokih 34,04% (1890-1899).

Najnižji delež umrlih odraslih (od 15. leta dalje) je bil 47,05 in to v desetletju od 1810 do 1819. Najvišji delež umrlih odraslih pa je bil v desetletju od 1830 do 1839 59,12%. V povprečju (skupaj) je bil delež umrlih odraslih 51,27%.

Pri 79 osebah starost ni bila zabeležena, zato smo jih uvrstili posebej. Nezabeležen spol smo zasledili pri 54 osebah in tudi te smo uvrstili posebej.

Slika 10: Splošna umrljivost po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899

4.2.4 Umrljivost otrok do dopoljenega 1. leta starosti

V preglednici 7 je predstavljena natalna umrljivost, torej število vseh umrlih dojenčkov do dopoljenega 1. leta starosti in delež umrlih dojenčkov v obdobju od 1800 do 1899. Preglednica 8 prikazuje stopnjo umrljivosti dojenčkov v obdobju od 1800 do 1899.

Neonatalna in postneonatalna umrljivost sta prikazani v preglednici 9. V preglednici 10 pa so prikazane vrednosti in deleži za zgodnjo neonatalno umrljivost ter pozno neonatalno umrljivost.

Število umrlih otrok (n) ter delež umrlih otrok (%) do dopoljenega 1. leta starosti prikazujeta sliki 11 in 12.

Slika 13 prikazuje stopnjo umrljivosti otrok do dopoljenega 1. leta starosti ločeno po spolu.

Primerjavo vseh stopenj umrljivosti vidimo na sliki 16. Na slikah 14, 15, 17 in 18 so grafično prikazane razlike v stopnji umrljivosti med spoloma v posameznih obdobjih 1. leta življenja.

Preglednica 7: Umrljivost otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800 do 1899

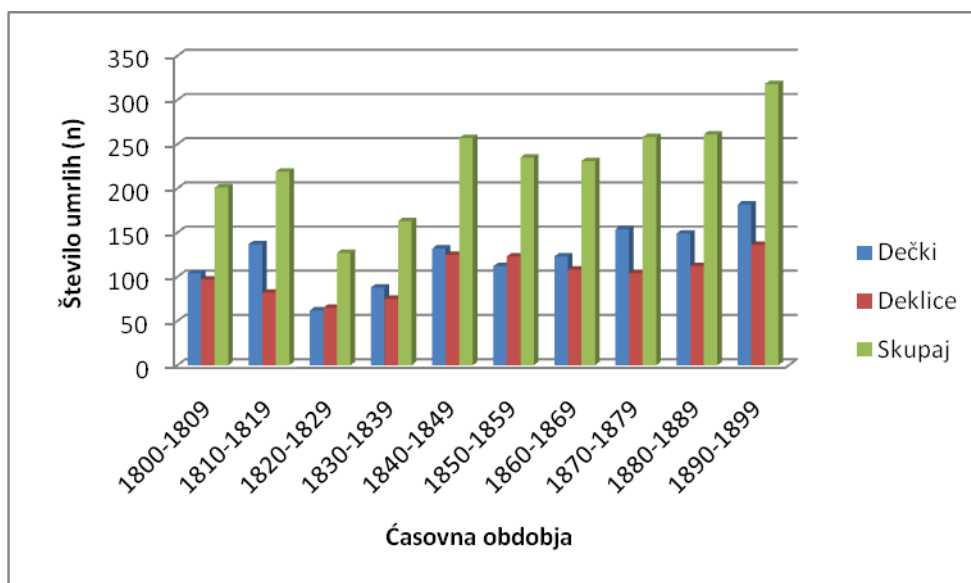
Časovno obdobje	Število let	Število umrlih					
		0-1 leto					
		Dečki		Deklice		Skupaj	
		N	%	N	%	N	%
1800-1809	10	104	11,41	97	10,64	201	22,06
1810-1819	10	137	17,21	82	10,30	219	27,51
1820-1829	10	62	10,18	65	10,67	127	20,85
1830-1839	10	88	10,99	75	9,37	163	20,37
1840-1849	10	132	14,68	125	13,90	257	28,58
1850-1859	10	112	11,99	123	13,16	235	25,15
1860-1869	10	123	13,68	108	12,01	231	25,69
1870-1879	10	154	15,55	104	10,50	258	26,06
1880-1889	10	149	15,72	112	11,81	261	27,53
1890-1899	10	182	19,48	136	14,56	318	34,04
Skupaj	100	1243	14,26	1027	11,78	2270	26,04

Najnižji delež umrlih dojenčkov glede na vse umrle je najnižji v desetletju od 1830-1839 (20,37%), najvišji pa v desetletju od 1890-1899 (34,04%).

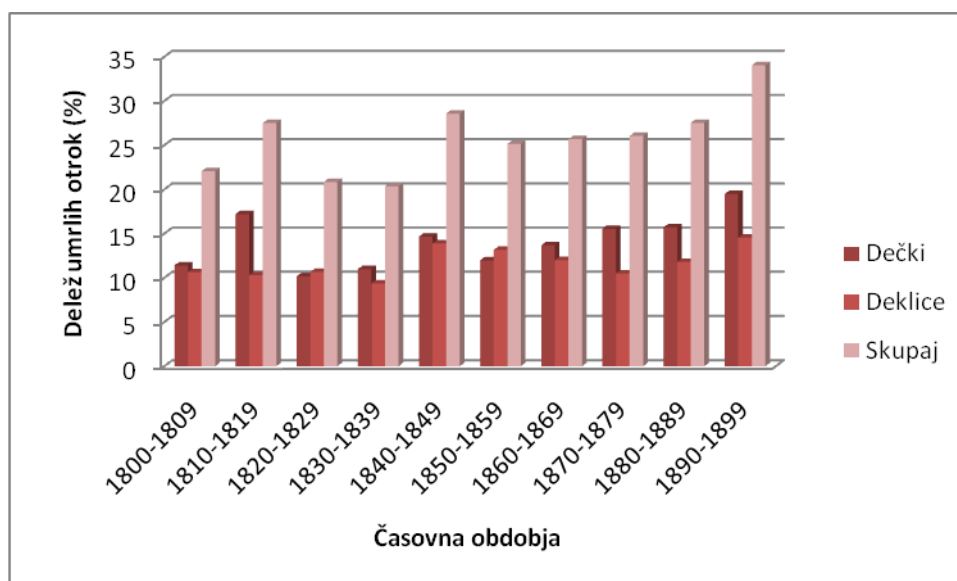
V povprečju znaša delež umrlih dojenčkov v obdobju od 1800-1899 26,04%. Umrljivost dečkov je v vseh desetletjih od 1800-1899 večja, razen v desetletjih 1820-1829 in 1850-1859, ko delež umrlih deklic preseže delež umrlih dečkov.

Iz prvega (1800-1809) opazovanega desetletja v drugega (1810-1819) delež umrlih dojenčkov naraste. V naslednjem desetletju (1820-1829) začne padati do desetletja (1830-1839), ko doseže minimum (umrljivost dojenčkov predstavlja 20,37% vseh umrlih v tem desetletju).

V naslednjem desetletju (1840-1849) zopet naraste, potem pa pade (1850-1859). V desetletju od 1860-1869 začne konstantno naraščati do desetletja (1890-1899), ko doseže maksimum (umrljivost dojenčkov predstavlja 34,04% vseh umrlih v tem desetletju).

Slika 11: Umrlijivost otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800 do 1899, ločeno po spolu in skupaj

Slika 12: Umrlijivost otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800 do 1899, v deležih (%), ločeno po spolu in skupaj

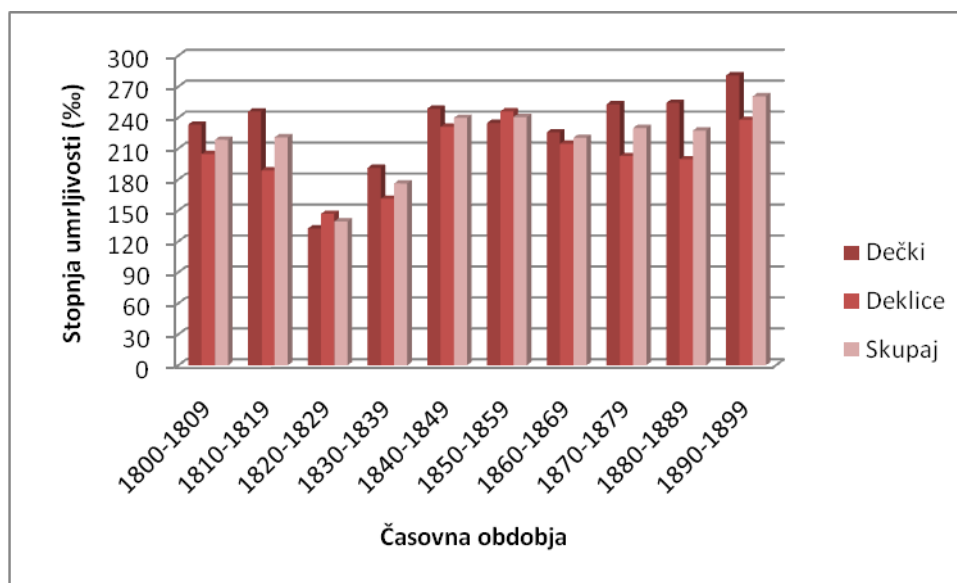
Preglednica 8: Stopnja umrljivosti otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800 do 1899

Časovno obdobje	Število let	Stopnja umrljivosti otrok do 1 leta starosti (%)		
		Dečki	Deklice	Skupaj
1800-1809	10	233,2	204,6	218,5
1810-1819	10	245,9	188,9	220,9
1820-1829	10	132,5	146,7	139,4
1830-1839	10	191,3	161,3	176,2
1840-1849	10	248,6	231,1	239,7
1850-1859	10	234,8	246,0	240,5
1860-1869	10	225,7	214,7	220,4
1870-1879	10	252,9	202,7	229,9
1880-1889	10	254,3	199,6	227,5
1890-1899	10	280,9	237,8	260,6
Skupaj	100	233,3	205,2	219,7

Iz preglednice 8 je razvidno (splošni pregled natalne umrljivosti), da je stopnja umrljivosti dojenčkov ves čas nad 100%. To pomeni, da je v prvem letu življenja umrlo več kot 100 otrok na 1000 živorojenih otrok.

V vseh desetletjih je umrlo več dečkov kot deklic, razen v desetletju 1820-1829, ko je umrlo več deklic kot dečkov. Stopnja umrljivosti deklic je v tem desetletju višja od stopnje umrljivosti za dečke.

V povprečju je stopnja umrljivosti za dečke za 28,1% višja od stopnje umrljivosti za deklice. V tem obdobju stotih let je na 1000 živorojenih deklic umrlo 205 deklic in na 1000 živorojenih dečkov 233 dečkov. Stopnja umrljivosti dečkov kar v osmih desetletjih preseže 200%, medtem ko stopnja umrljivosti deklic to vrednost preseže v šestih desetletjih. Najnižja skupna stopnja umrljivosti je bila v desetletju od 1820-1829 (139,4%), najvišja pa v desetletju od 1890-1899 (260,6%). To pomeni 260 umrlih dojenčkov na 1000 živorojenih.

Slika 13: Stopnja umrljivosti otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1800 do 1899 ločeno po spolu in skupaj

Neonatalna in postneonatalna umrljivost sta predstavljeni v preglednici 9 in na slikah 14, 15 in 16.

Preglednica 9: Neonatalna in postneonatalna umrljivost v obdobju 1800-1899

Časovno obdobje	Število let	Neonatalna umrljivost						Postneonatalna umrljivost					
		0-27 dni						28 dni -1 leto					
		Dečki		Deklice		Skupaj		Dečki		Deklice		Skupaj	
		N	‰	N	‰	N	‰	N	‰	N	‰	N	‰
1800-1809	10	37	40,2	33	35,9	70	76,1	67	72,8	64	69,6	131	142,4
1810-1819	10	52	52,5	25	25,2	77	77,7	85	85,7	57	57,5	142	143,2
1820-1829	10	21	23,1	25	27,4	46	50,5	41	45,0	40	43,9	81	88,9
1830-1839	10	42	45,4	32	34,6	74	80,0	46	49,7	43	46,5	89	96,2
1840-1849	10	61	56,9	66	61,6	127	118,5	71	66,2	59	55,0	130	121,2
1850-1859	10	50	51,2	54	55,2	104	106,4	62	63,5	69	70,6	131	134,1
1860-1869	10	60	57,3	54	51,5	114	108,8	63	60,1	54	51,5	117	111,6
1870-1879	10	72	64,2	55	49,0	127	113,2	82	73,0	49	43,7	131	116,7
1880-1889	10	62	54,1	52	45,3	114	99,4	87	75,8	60	52,3	147	128,1
1890-1899	10	66	54,1	52	42,6	118	96,7	116	95,1	84	68,8	200	163,9
Skupaj	100	523	50,6	448	43,4	971	94,0	720	69,7	579	56,0	1299	125,7

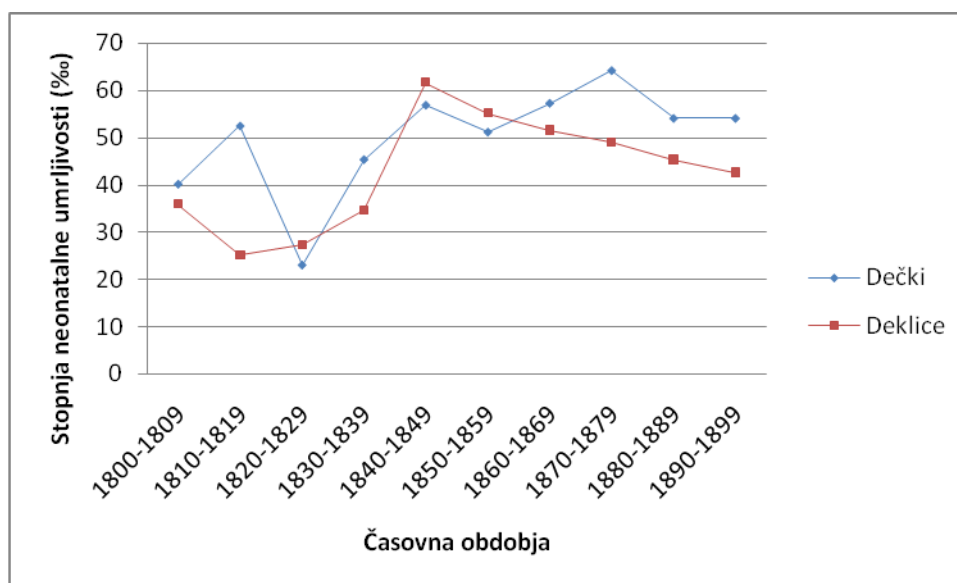
Neonatalna umrljivost je nižja od postneonatalne umrljivosti v vseh opazovanih desetletjih. Kljub temu je delež umrlih v neonatalni dobi glede na vse umrle v prvem letu življenja v obdobju od 1800 do 1899 visok, saj v povprečju predstavlja 42,8%.

Neonatalna umrljivost je iz prvega (1800-1809) v drugo desetletje (1810-1819) narasla in v naslednjem (1820-1829) padla in dosegla minimum (50,5%). Nato narašča do maksimuma

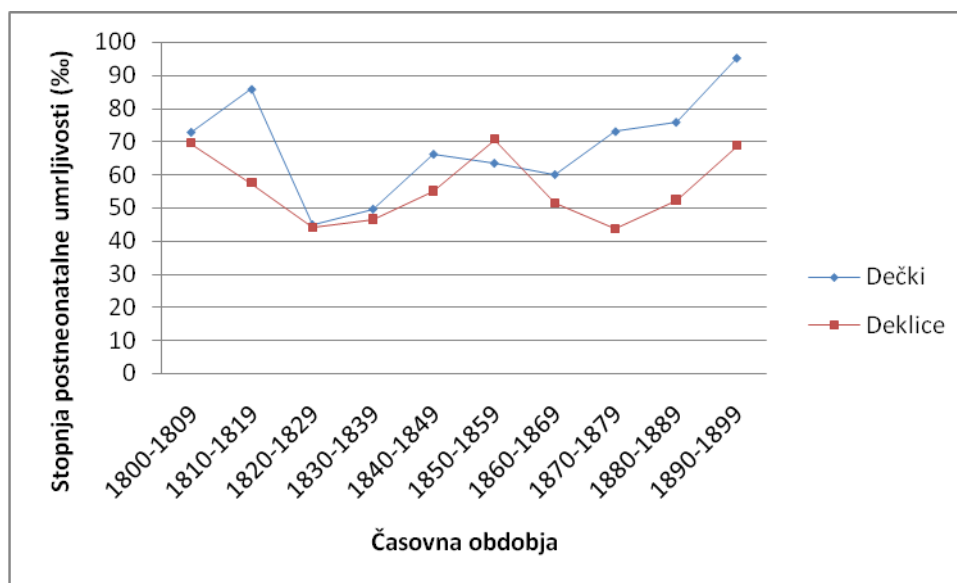
v desetletju od 1840-1849 (118,5‰), nato zopet pade in zopet naraste. Po desetletju 1870-1879 pa zasledimo upadanje.

Postneonatalna umrljivost po rahlem naraščanju od prvega (1800-1809) do drugega desetletja (1810-1819) v tretjem (1820-1829) močno pade (na minimum - 88,9‰). V naslednjem desetletju (1830-1839) prične znova rasti in raste do 1850-1859. Nato sledi upad in ponovna rast do maksimuma v desetletju od 1890-1899, ko je postneonatalna umrljivost 163,9‰.

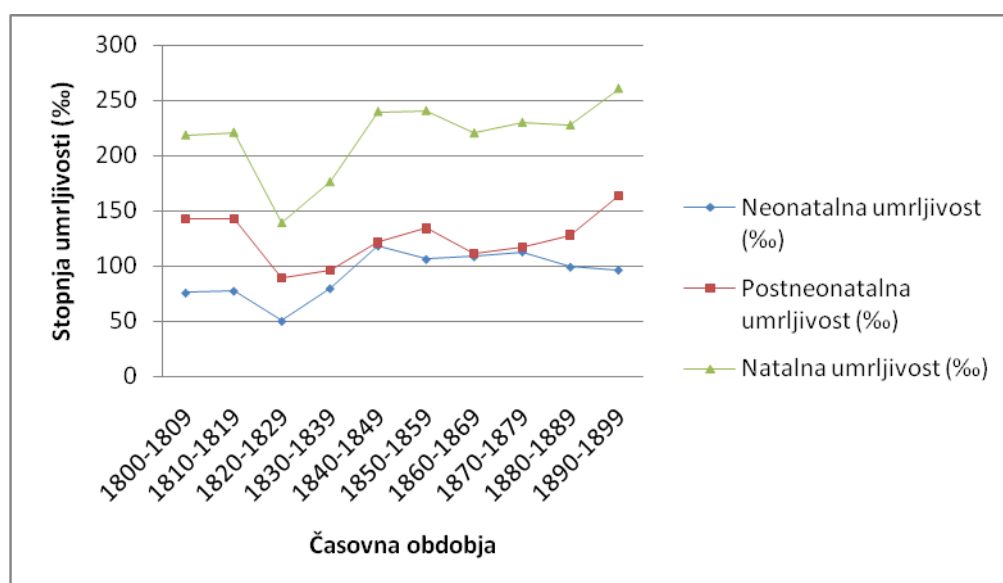
V povprečju je v tem obdobju umrlo 94 otrok na 1000 živorojenih v prvem mesecu življenja, nato pa še 126 otrok na 1000 živorojenih v naslednjih enajstih mesecih.

Slika 14: Neonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899

Slika 15: Postneonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899

Slika 16: Natalna, neonatalna in postneonatalna umrljivost v obdobju od 1800 do 1899

V preglednici 10 je predstavljena neonatalna umrljivost, razdeljena na zgodnjo in pozno neonatalno umrljivost.

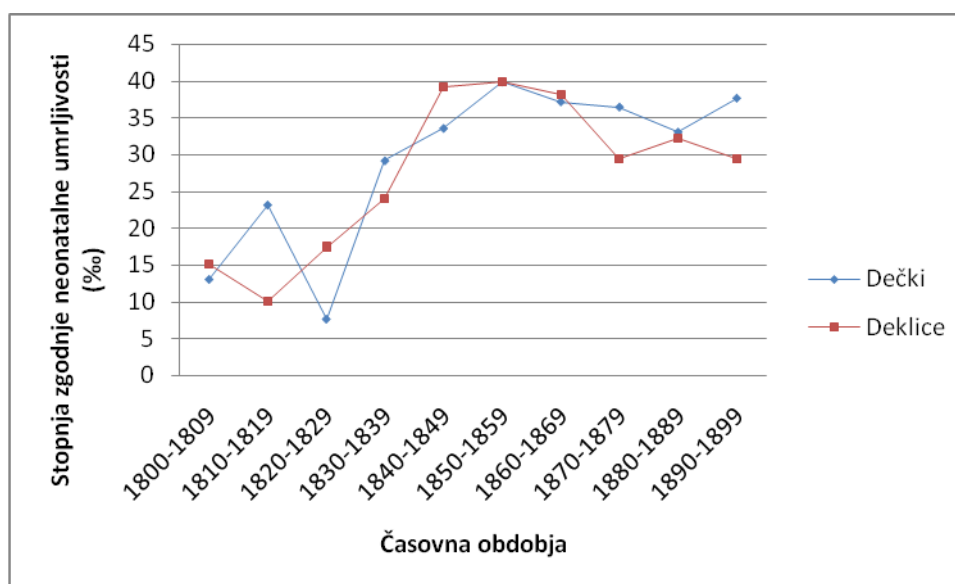
Na slikah 17 in 18 smo prikazali zgodnjo in pozno neonatalno umrljivost ločeno po spolu. Na sliki 19 pa lahko primerjamo med seboj zgodnjo in pozno neonatalno umrljivost.

Preglednica 10: Zgodnja in pozna neonatalna umrljivost otrok v obdobju 1800-1899

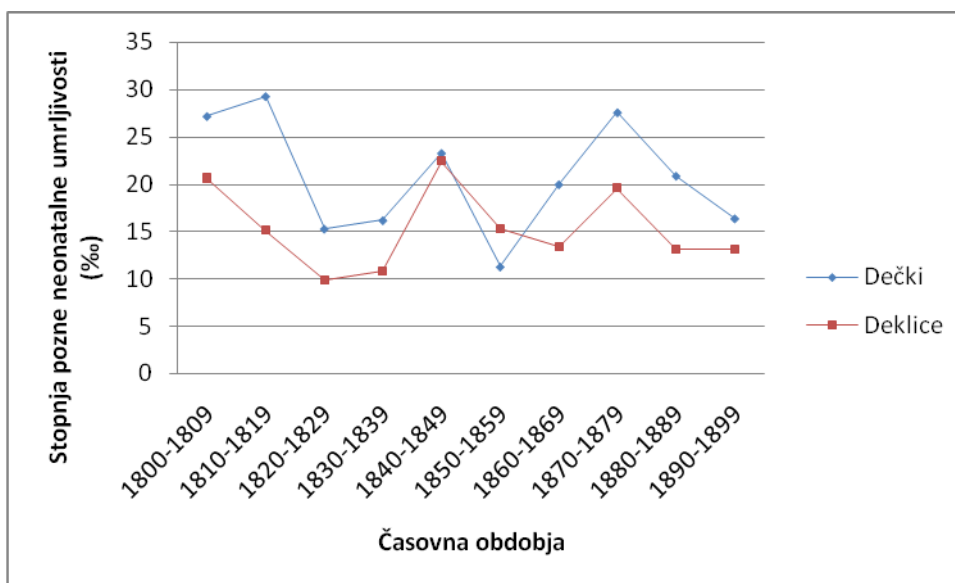
Časovno obdobje	Število let	Zgodnja neonatalna umrljivost						Pozna neonatalna umrljivost					
		0-6 dni						7-27 dni					
		Dečki		Deklice		Skupaj		Dečki		Deklice		Skupaj	
		N	‰	N	‰	N	‰	N	‰	N	‰	N	‰
1800-1809	12	13,1	14	15,2	26	28,3	25	27,2	19	20,6	44	47,8	
1810-1819	23	23,2	10	10,1	33	33,3	29	29,3	15	15,1	44	44,4	
1820-1829	7	7,7	16	17,5	23	25,2	14	15,3	9	9,9	23	25,2	
1830-1839	27	29,2	22	24,0	49	53,1	15	16,2	10	10,8	25	27,0	
1840-1849	36	33,6	42	39,2	78	72,8	25	23,3	24	22,4	49	45,7	
1850-1859	39	39,9	39	39,9	78	79,8	11	11,3	15	15,3	26	26,6	
1860-1869	39	37,2	40	38,2	79	75,4	21	20,0	14	13,4	35	33,4	
1870-1879	41	36,5	33	29,4	74	65,9	31	27,6	22	19,6	53	47,2	
1880-1889	38	33,1	37	32,3	75	65,4	24	20,9	15	13,1	39	34,0	
1890-1899	46	37,7	36	29,5	82	67,2	20	16,4	16	13,1	36	29,5	
Skupaj		308	29,8	289	28,0	597	57,8	215	20,8	159	15,4	374	36,2

Zgodnja neonatalna umrljivost je bila prvih dvajset let 19. stoletja manjša od pozne neonatalne umrljivosti. Nato se pa v desetletju 1820-1829 izenači (v povprečju 25 umrlih otrok na 1000 živorojenih). Zgodnja neonatalna umrljivost prične znova rasti v desetletju 1830-1839; po 1850-1859, ko doseže maksimum (79,8‰), znova upada. Minimum je za obe obdobji enak, v desetletju od 1820-1829 (25,2‰).

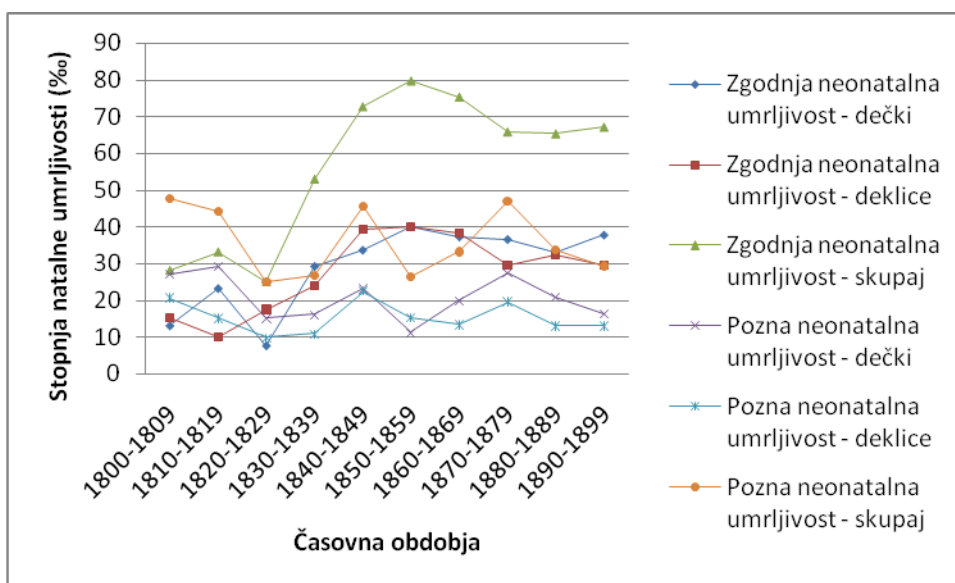
Pozna neonatalna umrljivost doseže svoj maksimum v tem obdobju od 1800-1809 v desetletju 1800-1809 (47,8‰). Če pogledamo sliko 19 pa vidimo, da krivulja za pozno neonatalno umrljivost ves čas niha, kar pa ne bi mogli trditi za krivuljo za zgodnjo neonatalno umrljivost.

Slika 17: Zgodnja neonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899

Slika 18: Pozna neonatalna umrljivost ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899

Slika 19: Zgodnja in pozna neonatalna umrljivost v obdobju od 1800 do 1899

4.2.5 Umrljivost otrok od 1. do 14. leta starosti

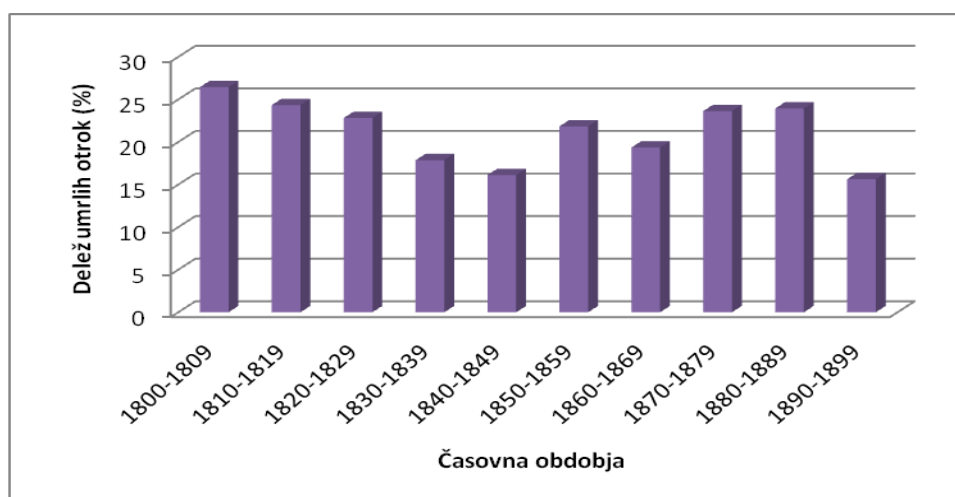
Preglednica 11 ter sliki 20 in 21 prikazuje umrljivost otrok od 1. do dopolnjenega 14. leta starosti v obdobju od 1800 do 1899.

Preglednica 11: Umrljivost otrok od 1. leta do 14. leta starosti v obdobju od 1800 do 1899

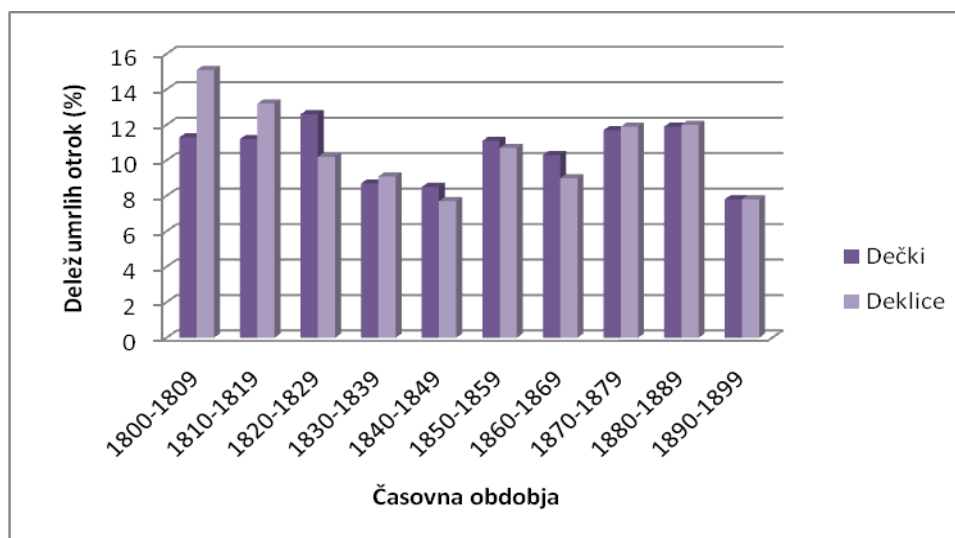
Časovno obdobje	Število let	Število umrlih					
		Od 1 leta do 14 leta starosti					
		Dečki		Deklice		Skupaj	
		N	%	N	%	N	%
1800-1809	10	103	11,3	138	15,1	241	26,45
1810-1819	10	89	11,2	105	13,2	194	24,34
1820-1829	10	77	12,6	62	10,2	139	22,82
1830-1839	10	70	8,7	73	9,1	143	17,87
1840-1849	10	76	8,5	69	7,7	145	16,13
1850-1859	10	104	11,1	100	10,7	204	21,84
1860-1869	10	93	10,3	81	9,0	174	19,35
1870-1879	10	116	11,7	118	11,9	234	23,64
1880-1889	10	113	11,9	114	12,0	227	23,94
1890-1899	10	73	7,8	73	7,8	146	15,63
Skupaj	100	914	10,5	933	10,7	1847	21,18

Umrljivost otrok od 1. do 14. leta starosti v prvi polovici stoletja pada. Od najvišje vrednosti 26,45% v desetletju 1800-1809 na 16,13% v desetletju 1840-1849. V naslednjih štirih desetletjih se vrednosti gibljejo okoli 20%. V zadnjem obravnavanem desetletju (1890-1899) pa strmo pade in doseže najnižjo vrednost 15,63%.

V prvih dveh desetletjih 19. stoletja je višja smrtnost deklic. Prav tako lahko opazimo, da je v desetletju 1820-1829 smrtnost deklic višja od smrtnosti dečkov. Smrtnost dečkov pa je višja od smrtnosti deklic v desetletjih od 1820-1829, 1840-1849, 1850-1859 in 1860-1869. V zadnjih treh desetletjih 19. stoletja lahko govorimo o zelo izenačeni smrtnosti deklic in dečkov. V povprečju je umrljivost deklic za 0,2% višja od umrljivosti dečkov. V celem stoletju je umrlo 1847 otrok starih od 1 do 14 let ali v povprečju 21,18% vseh umrlih ljudi.

Slika 20: Umrljivost otrok v obdobju od 1800 do 1899

Slika 21: Umrljivost otrok ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899

4.2.6 Umrljivost odraslih (od 15. leta starosti naprej)

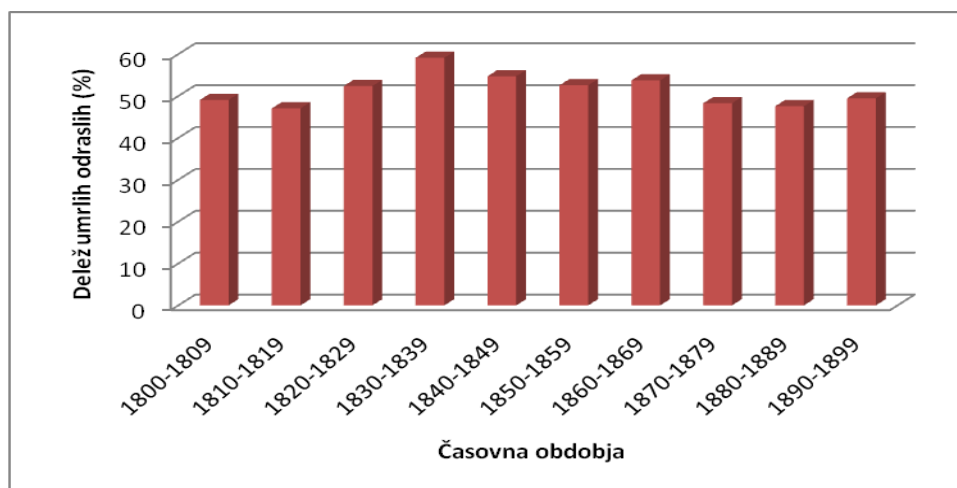
Preglednica 12 in sliki 22, 23 prikazujejo umrljivost odraslih (od 15. leta naprej).

Preglednica 12: Umrljivost odraslih od 15. leta starost naprej v obdobju od 1800 do 1899

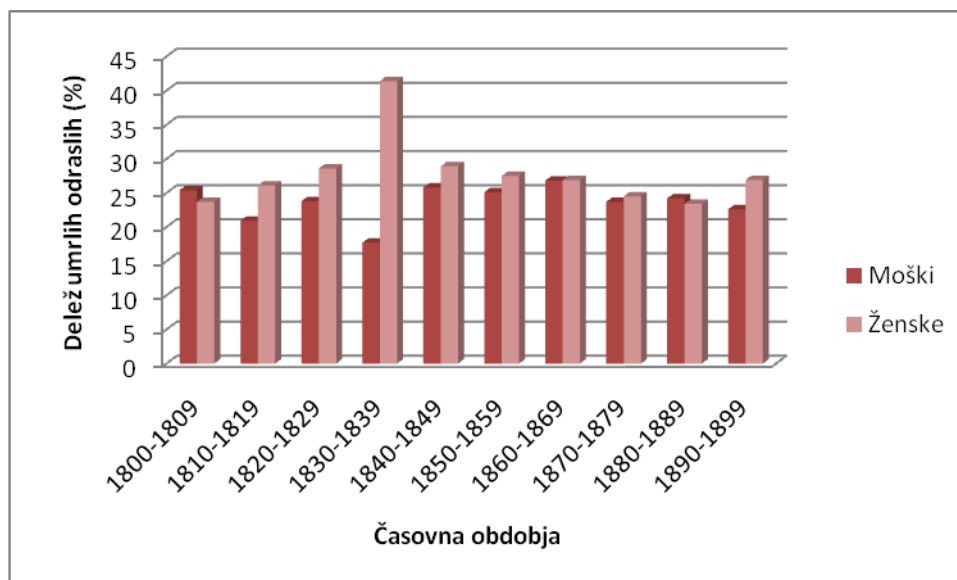
Časovno obdobje	Število let	Število umrlih					
		Od 15 leta starosti					
		Moški		Ženske		Skupaj	
		N	%	N	%	N	%
1800-1809	10	231	25,4	216	23,7	447	49,07
1810-1819	10	167	20,9	208	26,1	375	47,05
1820-1829	10	145	23,8	174	28,6	319	52,38
1830-1839	10	142	17,7	331	41,4	473	59,12
1840-1849	10	232	25,8	260	28,9	492	54,72
1850-1859	10	234	25,1	257	27,5	491	52,57
1860-1869	10	241	26,8	242	26,9	483	53,73
1870-1879	10	235	23,7	243	24,5	478	48,28
1880-1889	10	229	24,2	222	23,4	451	47,57
1890-1899	10	211	22,6	251	26,9	462	49,46
Skupaj	100	2067	23,7	2404	27,6	4471	51,27

Umrljivost je takoj v drugem desetletju (1810-1819) dosegla najnižjo vrednost v celem opazovanem stoletju (47,05%). Sledi naraščanje do desetletja (1830-1839), kjer lahko zasledimo najvišjo vrednost 59,12%. Kasneje začne padati in vrednosti umrljivosti v drugi polovici 19. stoletja se gibljejo okoli 50%. V povprečju pa znaša umrljivost odraslih

51,27% glede na vse umrle. V povprečju je umrljivost žensk (27,6%) višja od moških (23,7%), saj je v vseh, razen v dveh desetletjih (1800-1809 in 1880-1889), ko je višji delež umrlih moških. V desetletju od 1830-1839 zelo izstopa število umrlih žensk proti številu umrlih moških; verjetno je tako velika razlika zaradi visokega števila umrlih neznanega spola, ki pa so najverjetneje bili moškega spola.

Slika 22: Umrljivost odraslih v obdobju od 1800 do 1899

Slika 23: Umrljivost odraslih ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899

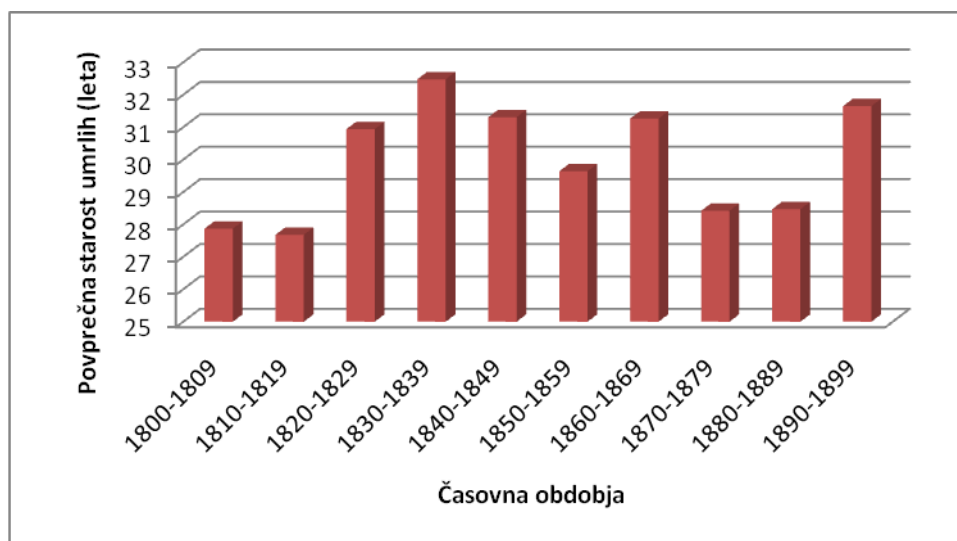
4.2.7 Povprečna starost umrlih

V preglednici 13 in na slikah 24, 25 je prikazana povprečna starost umrlih v obdobju od 1800 do 1899.

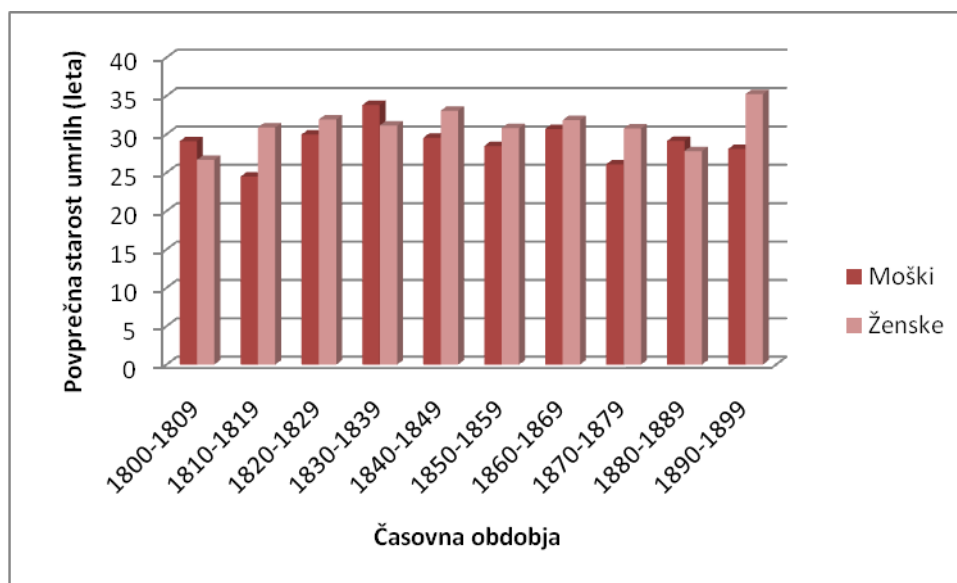
Preglednica 13: Povprečna starost umrlih v obdobju od 1800 do 1899

Časovno obdobje	Število let	Povprečna starost umrlih (leta)		
		Moški	Ženske	Skupaj
1800-1809	10	29,08	26,67	27,87
1810-1819	10	24,48	30,88	27,68
1820-1829	10	29,95	31,93	30,94
1830-1839	10	33,81	31,15	32,48
1840-1849	10	29,55	33,07	31,31
1850-1859	10	28,48	30,80	29,64
1860-1869	10	30,69	31,84	31,265
1870-1879	10	26,09	30,75	28,42
1880-1889	10	29,14	27,81	28,47
1890-1899	10	28,08	35,23	31,65
Skupaj	100	28,93	31,01	29,97

Povprečna starost je najnižja v desetletju od 1810-1819 27,68 let, najvišja pa v desetletju 1830-1839 32,48 let. Kot je razvidno iz preglednice je povprečna starost moških za 2,08 leta nižja od povprečne starosti žensk ob smrti. Razen v desetletjih 1800-1809, 1830-1839 in 1880-1889, je povprečna starost žensk višja od povprečne starosti moških ob smrti. Najvišja razlika v povprečni starosti med spoloma je v desetletju 1890-1899 (7,15 let), najmanjša pa v desetletju 1860-1869 (1,15 let).

Slika 24: Povprečna starost umrlih v obdobju od 1800 do 1899

Slika 25: Povprečna starost umrlih ločeno po spolu v obdobju od 1800 do 1899

4.2.8 Vitalni indeks

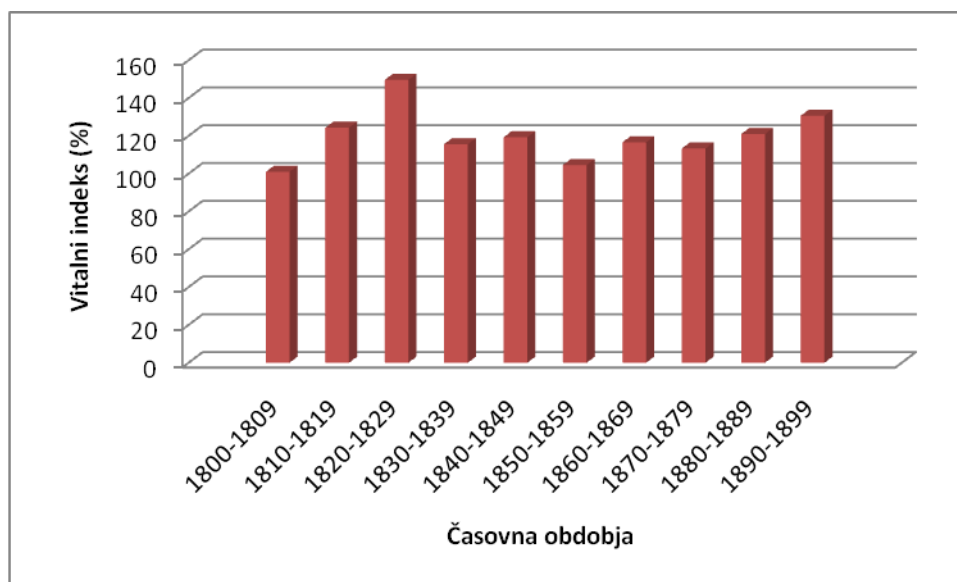
Preglednica 14 in slika 26 prikazujeta vrednosti vitalnega indeksa za obdobje od 1800 do 1899.

Preglednica 14: Vitalni indeks v časovnem obdobju od 1800-1899

Časovno obdobje	Število let	Živorojeni	Umrli	Vitalni indeks
		N	N	%
1800-1809	10	920	911	100,99
1810-1819	10	991	797	124,34
1820-1829	10	911	609	149,59
1830-1839	10	925	800	115,62
1840-1849	10	1072	899	119,24
1850-1859	10	977	934	104,60
1860-1869	10	1048	899	116,57
1870-1879	10	1122	990	113,33
1880-1889	10	1147	948	120,99
1890-1899	10	1221	934	130,62
Skupaj	100	10333	8721	118,48

Kot je razvidno iz preglednice 14, je vitalni indeks v celem stoletju nad 100. To pomeni, da se je v vseh desetletjih rodilo več ljudi kot pa jih je umrlo. Na začetku 19.stoletja opazimo

naraščanje do desetletja 1820-1829, kjer je maksimum (149,59%), potem padec in spet rahel poskok in rahlo naraščanje. Najnižjo vrednost vitalnega indeksa zasledimo že v prvem desetletju 1890-1899 (100,99%). V povprečju pa je vitalni indeks v obdobju 1800-1899 118,48%.

Slika 26: Vitalni indeks v obdobju od 1800 do 1899

4.2.9 Stopnja natalitete, mortalitete in naravnega prirastka ter vitalni indeks za leta popisov prebivalstva

V preglednici 15 imamo izračunane stopnje natalitete, mortalitete, naravnega prirastka in vitalni indeks za leta popisov prebivalstva.

Preglednica 15: Stopnja natalitete, mortalitete, naravnega prirastka in vitalni indeks za leta popisov prebivalstva

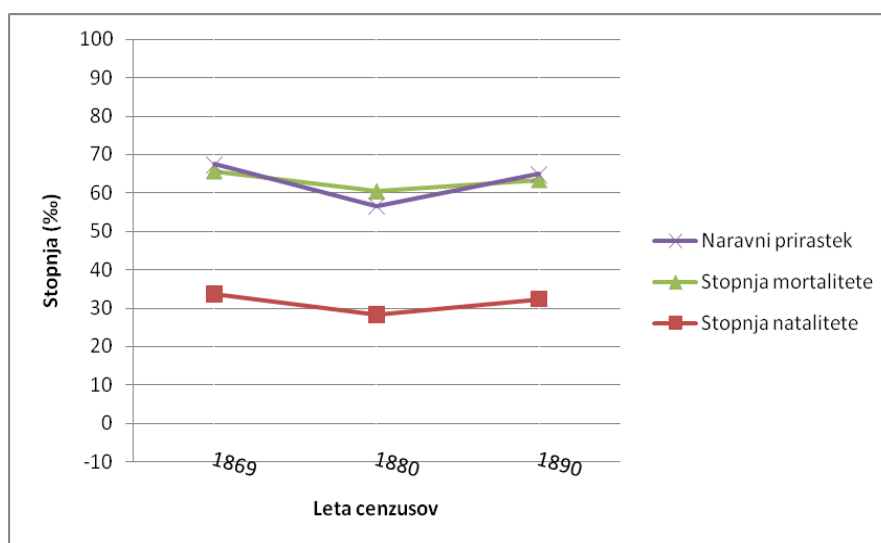
Leto cenzusa	Število prebivalcev	Število živorojenih	Število umrlih	Stopnja natalitete	Stopnja mortalitete	Naravni prirastek	Vitalni indeks
	N	N	N	‰	‰	‰	%
1869	3439	116	110	33,7	32,0	1,7	105,5
1880	3671	104	118	28,3	32,1	-3,8	88,1
1890	3615	117	112	32,4	31,0	1,4	104,5

Stopnja natalitete za leto 1869 znaša 33,7‰ (najvišja vrednost). Ob naslednjem popisu pade na 28,3‰ (najnižja vrednost) in ob popisu 1890 zopet naraste (32,4‰).

Stopnja mortalitete je v dveh letih (1869 in 1890) nižja od stopnje natalitete. Za leto 1880 pa je stopnja mortalitete višja od stopnje natalitete (32,1%, najvišja vrednost). Najnižjo stopnjo mortalitete pa beležimo za leto 1890 (31,0%).

Zasledimo negativni naravni prirastek za leto 1880 (-3,8‰), kar pomeni, da bilo več umrlih kot rojenih in je za to leto število prebivalcev padlo. Najvišjo vrednost pa zasledimo za leto 1869 (1,4‰).

Vitalni indeks je za leto 1880 pod 100 (88,1%), kar pomeni, da je več ljudi umrlo kot se jih je rodilo. V letih 1869 (105,5%) in 1890 (104,5%) pa je nad 100.

Slika 27: Stopnja natalitete, mortalitete in naravnega prirastka za leta popisov prebivalstva

4.3 MORTALITETNE TABLICE

Celotne tablice umrljivosti so v prilogah A-Š. V rezultatih so podane nekatere primerjave podatkov ločeno po spolu po desetletjih v obdobju od 1800 do 1899.

4.3.1 Primerjava deleža umrlih (d_x) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899

Preglednici 16 in 17 prikazujeta primerjavo deleža umrlih po starostnih razredih ločeno po spolu za obdobje od 1800 do 1899. Vsi podatki so prikazani tudi grafično (sliki 28 in 29).

Preglednica 16: Primerjava parametra d_x (= delež umrlih) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, moški

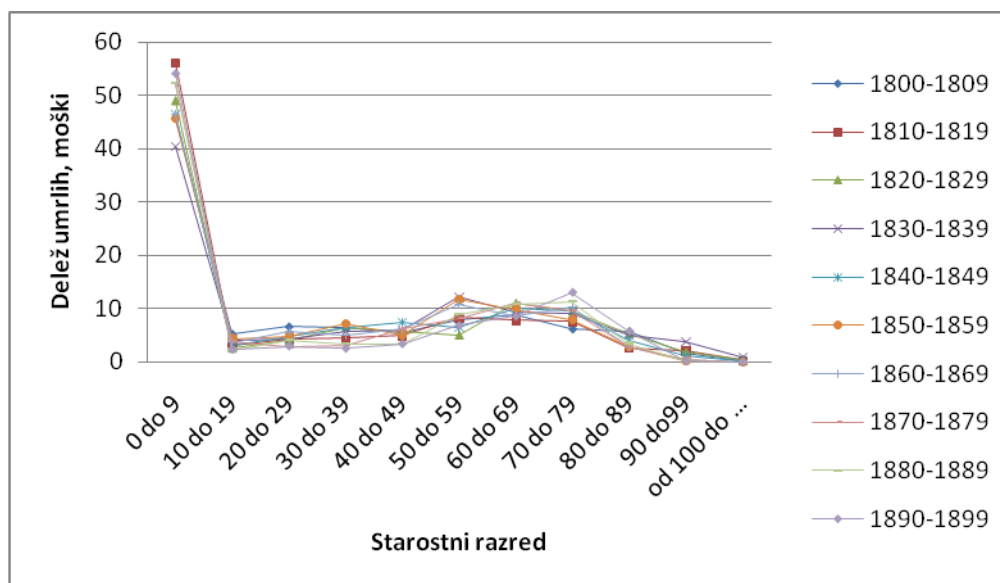
Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do ...
1800-1809	45,66	5,25	6,62	6,39	5,48	7,99	8,90	6,16	5,71	1,60	0,23
1810-1819	55,98	2,80	4,07	4,32	4,83	8,14	7,63	7,38	2,54	2,03	0,25
1820-1829	48,94	2,46	3,87	6,34	5,63	4,93	10,92	9,51	5,28	1,76	0,35
1830-1839	40,37	4,01	4,28	5,61	5,88	12,03	9,36	9,09	4,81	3,74	0,80
1840-1849	46,36	3,18	4,77	6,59	7,50	6,59	10,00	9,54	4,09	1,14	0,23
1850-1859	45,55	4,44	4,89	7,11	5,11	11,78	10,00	8,00	2,89	0,22	0
1860-1869	46,39	3,72	5,69	5,03	6,13	10,72	8,75	10,28	2,84	0,44	0
1870-1879	51,88	3,76	2,77	3,17	6,14	8,12	11,09	9,70	2,77	0,59	0
1880-1889	52,34	2,24	4,07	3,26	3,26	8,96	10,79	11,40	3,46	0,20	0
1890-1899	54,08	2,36	3,00	2,57	3,43	6,87	8,58	13,09	5,79	0,21	0

Preglednica 17: Primerjava parametra d_x (= delež umrlih) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, ženske

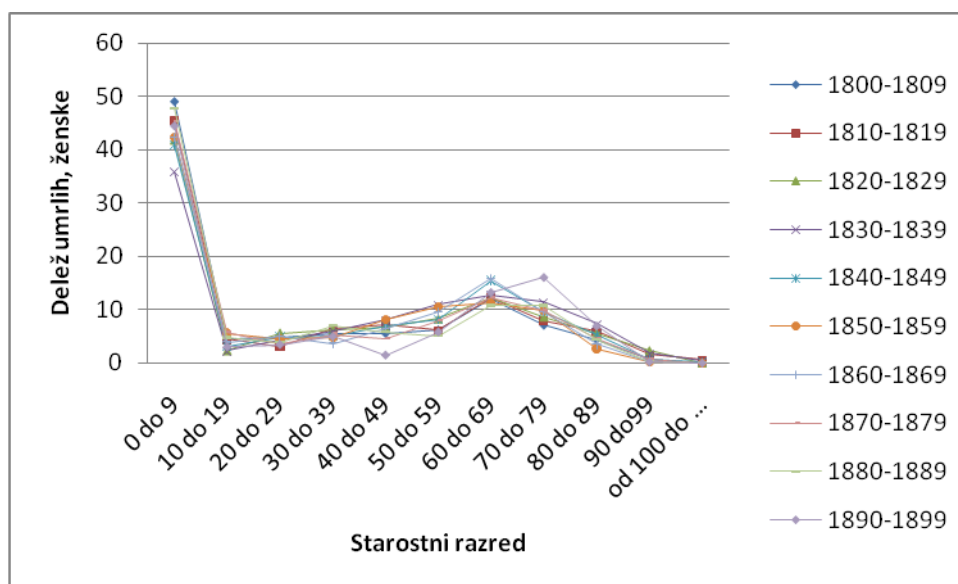
Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do ...
1800-1809	49,00	4,66	4,87	5,54	5,54	6,21	11,97	7,09	4,43	0,66	0
1810-1819	45,31	4,30	3,03	6,32	7,08	6,07	12,15	7,84	5,82	1,51	0,51
1820-1829	41,86	2,32	5,65	6,31	6,64	8,30	12,29	8,64	5,65	2,32	0
1830-1839	35,80	2,22	4,19	5,92	7,90	10,86	12,59	11,36	7,16	1,73	0,25
1840-1849	40,75	3,08	4,84	5,07	6,83	8,15	15,42	9,69	5,29	0,66	0,22
1850-1859	42,29	5,62	4,58	4,79	8,12	10,62	11,25	9,79	2,71	0,21	0
1860-1869	42,23	3,94	5,10	3,71	6,50	9,51	15,78	9,51	3,48	0,23	0
1870-1879	45,38	5,81	3,65	5,38	4,52	7,96	12,26	9,89	4,52	0,64	0
1880-1889	47,77	4,69	3,79	6,92	5,80	5,13	10,71	10,71	4,24	0,22	0
1890-1899	44,56	3,04	3,48	5,00	1,52	5,87	13,26	16,09	6,96	0,22	0

V desetletju 1800-1809 je umrlo 45,66% dečkov in 49,00% deklic. Delež dečkov je v naslednjem desetletju narasel na najvišjo vrednost 55,98%. Kasneje je delež umrlih dečkov nihav in dosegel najnižjo vrednost v desetletju od 1830-1839 (40,37%). Delež umrlih pri dečkih se je od prvega do zadnjega desetletja zvišal za 8,42%.

Delež umrlih deklic je dosegel najvišjo vrednost v desetletju od 1800-1809 (49,00%). Kasneje je začel padati in v desetletju 1830-1839 dosegel najnižjo vrednost 35,80%. Potem je začel zopet rasti. Delež umrlih pri deklicah se je od prvega do zadnjega desetletja znižal za 4,44%. Umrlo je tudi veliko 90-letnikov in 100-letnikov, ki smo jih upoštevali v enem starostnem razredu od 100 let naprej.

Slika 28: Primerjava deleža umrlih (d_x) za moške po desetletjih za obdobje 1800 – 1899

Slika 29: Primerjava deleža umrlih (d_x) za ženske po desetletjih za obdobje od 1800 do 1899

4.3.2 Primerjava deleža preživelih (l_x) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899

Preglednici 18 in 19 prikazujeta primerjavo deleža preživelih po starostnih razredih ločeno po spolu za obdobje od 1800 do 1899. Vsi podatki so prikazani tudi grafično (sliki 30 in 31).

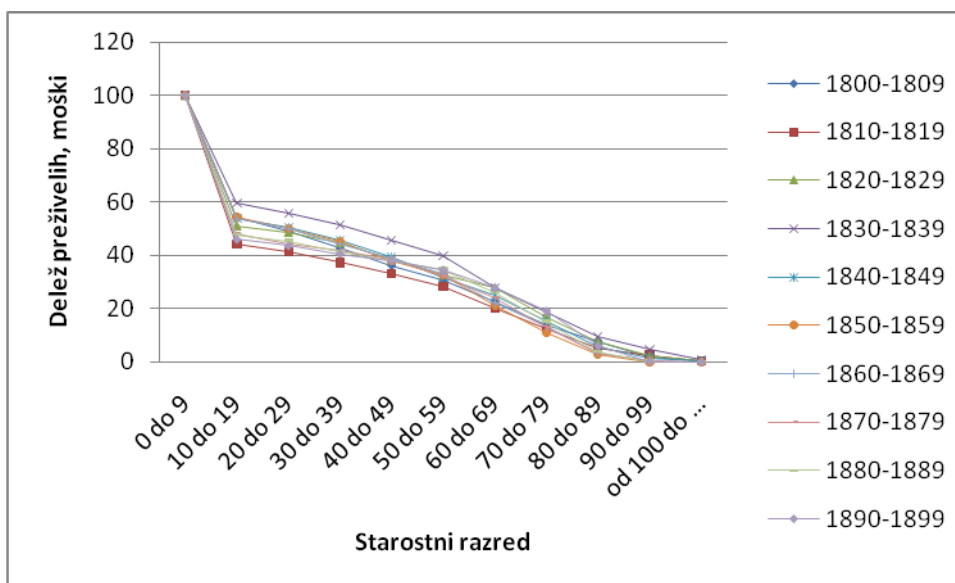
Preglednica 18: Primerjava parametra l_x (= delež preživelih) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, moški

Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do ...
1800-1809	100,00	54,34	49,09	42,47	36,08	30,60	22,61	13,71	7,55	1,84	0,23
1810-1819	100,00	44,02	41,22	37,15	32,83	28,00	19,86	12,23	4,85	2,31	0,25
1820-1829	100,00	51,06	48,60	44,73	38,39	32,76	27,83	16,91	7,40	2,12	0,35
1830-1839	100,00	59,63	55,62	51,34	45,73	39,85	27,82	18,46	9,37	4,50	0,80
1840-1849	100,00	53,64	50,46	45,69	39,10	31,60	25,01	15,01	5,47	1,38	0,23
1850-1859	100,00	54,45	50,01	45,12	38,01	32,90	21,12	11,12	3,12	0,22	0
1860-1869	100,00	53,61	49,89	44,20	39,17	33,04	22,32	13,57	3,29	0,44	0
1870-1879	100,00	48,12	44,36	41,59	38,42	32,28	24,16	13,07	3,37	0,59	0
1880-1889	100,00	47,66	45,42	41,35	38,09	34,83	25,87	15,08	3,68	0,20	0
1890-1899	100,00	45,92	43,56	40,56	37,99	34,56	27,65	19,11	6,02	0,21	0

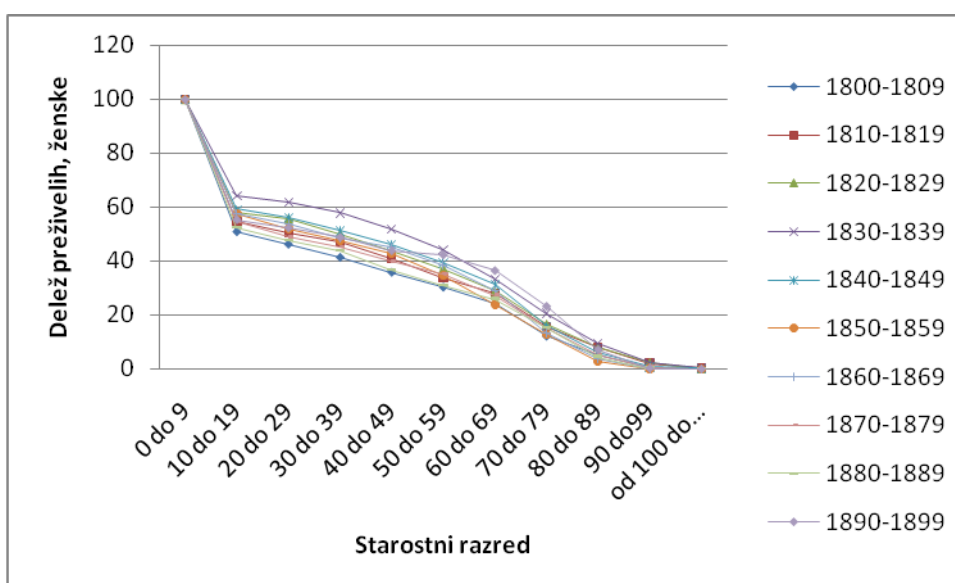
Preglednica 19: Primerjava parametra l_x (= delež preživelih) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, ženske

Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do ...
1800-1809	100,00	51,00	46,34	41,47	35,93	30,39	24,18	12,21	5,12	0,66	0
1810-1819	100,00	54,69	50,39	47,36	41,04	33,96	27,89	15,74	7,90	2,08	0,51
1820-1829	100,00	58,14	55,82	50,17	43,86	37,22	28,92	16,63	7,99	2,32	0
1830-1839	100,00	64,20	61,98	57,79	51,87	43,97	33,11	20,52	9,16	2,00	0,25
1840-1849	100,00	59,25	56,17	51,33	46,26	39,43	31,28	15,86	6,17	0,88	0,22
1850-1859	100,00	57,71	52,09	47,51	42,72	34,60	23,98	12,73	2,94	0,21	0
1860-1869	100,00	57,77	53,83	48,73	45,02	38,52	29,01	13,23	3,72	0,23	0
1870-1879	100,00	54,62	48,81	45,16	39,78	35,26	27,30	15,04	5,15	0,64	0
1880-1889	100,00	52,23	47,54	43,75	36,83	31,03	25,90	15,19	4,48	0,22	0
1890-1899	100,00	55,44	52,40	48,92	43,92	42,40	36,53	23,27	7,18	0,22	0

Delež preživelih je do starostnega razreda 60-69 višji pri ženskem spolu, razen v prvem desetletju od 1800 do 1809, ko je že v starostnem razredu od 10-19 let delež preživelih moških višji od deleža preživelih žensk.

Slika 30: Primerjava deleža preživelih (l_x) za moške po desetletjih v obdobju od 1800 do 1899

Slika 31: Primerjava deleža preživelih (l_x) za ženske po desetletjih v obdobju od 1800 do 1899

4.3.3 Primerjava verjetnosti smrti (q_x) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899

Preglednici 20 in 21 prikazujeta primerjavo verjetnosti smrti po starostnih razredih ločeno po spolu v obdobju 1800-1899. Podatki so prikazani tudi grafično na slikah (sliki 32 in 33).

Preglednica 20: Primerjava parametra q_x (= verjetnost smrti) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, moški

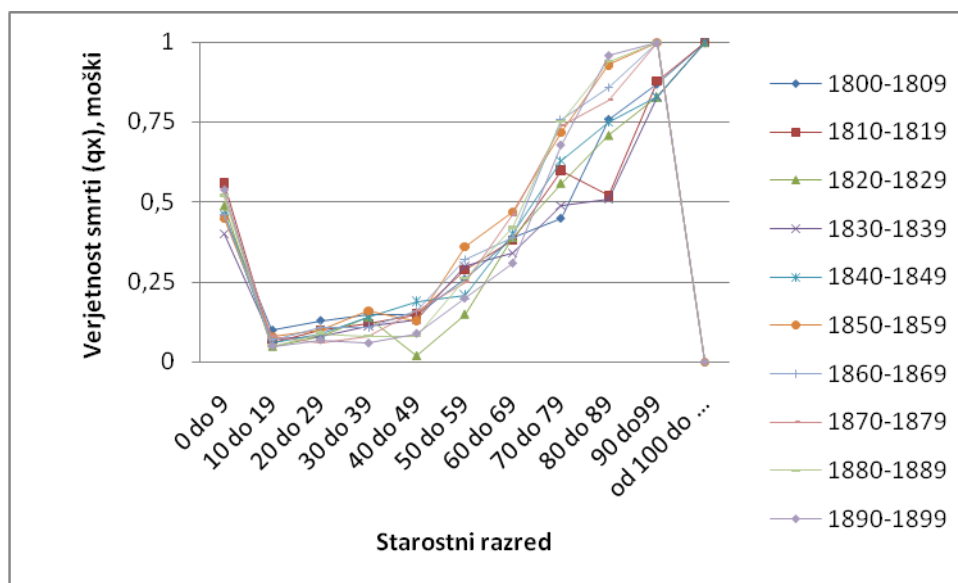
Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do ...
1800-1809	0,46	0,10	0,13	0,15	0,15	0,26	0,39	0,45	0,76	0,87	1,00
1810-1819	0,56	0,06	0,10	0,12	0,15	0,29	0,38	0,60	0,52	0,88	1,00
1820-1829	0,49	0,05	0,08	0,14	0,02	0,15	0,39	0,56	0,71	0,83	1,00
1830-1839	0,40	0,07	0,08	0,11	0,13	0,30	0,34	0,49	0,51	0,83	1,00
1840-1849	0,46	0,06	0,09	0,14	0,19	0,21	0,40	0,63	0,75	0,83	1,00
1850-1859	0,45	0,08	0,10	0,16	0,13	0,36	0,47	0,72	0,93	1,00	0
1860-1869	0,46	0,07	0,11	0,11	0,16	0,32	0,39	0,76	0,86	1,00	0
1870-1879	0,52	0,08	0,06	0,08	0,16	0,25	0,46	0,74	0,82	1,00	0
1880-1889	0,52	0,05	0,09	0,08	0,08	0,26	0,42	0,75	0,94	1,00	0
1890-1899	0,54	0,05	0,07	0,06	0,09	0,20	0,31	0,68	0,96	1,00	0

Preglednica 21: Primerjava parametra q_x (= verjetnost smrti) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, ženske

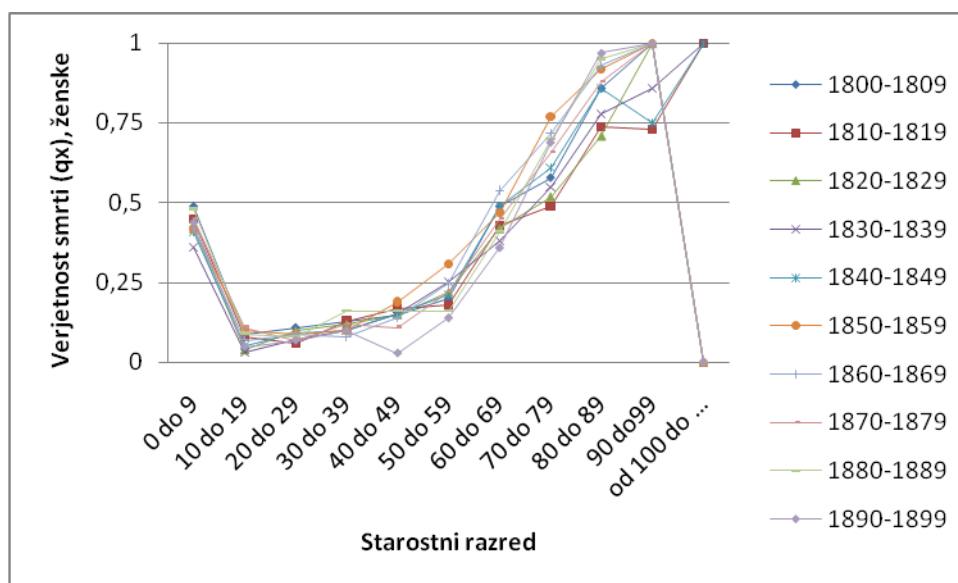
Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do...
1800-1809	0,49	0,09	0,11	0,13	0,15	0,20	0,49	0,58	0,86	1,00	0
1810-1819	0,45	0,08	0,06	0,13	0,17	0,18	0,43	0,49	0,74	0,73	1,00
1820-1829	0,42	0,04	0,10	0,12	0,15	0,22	0,42	0,52	0,71	1,00	0
1830-1839	0,36	0,03	0,07	0,10	0,15	0,25	0,38	0,55	0,78	0,86	1,00
1840-1849	0,41	0,05	0,09	0,10	0,15	0,21	0,49	0,61	0,86	0,75	1,00
1850-1859	0,42	0,10	0,09	0,10	0,19	0,31	0,47	0,77	0,92	1,00	0
1860-1869	0,42	0,07	0,09	0,08	0,14	0,25	0,54	0,72	0,93	1,00	0
1870-1879	0,45	0,11	0,07	0,12	0,11	0,22	0,45	0,66	0,88	1,00	0
1880-1889	0,48	0,09	0,08	0,16	0,16	0,16	0,41	0,70	0,95	1,00	0
1890-1899	0,44	0,05	0,07	0,10	0,03	0,14	0,36	0,69	0,97	1,00	0

Verjetnost smrti je pri moških in ženskah zelo visoka v prvem starostnem razredu 0-9 let (moški: od 40-56%; ženske: od 36-49%). V naslednjem starostnem razredu verjetnost smrti pade in še v naslednjem že začne naraščati.

Zelo visoka je že pri moških v starostnem razredu 70-79 let, nekako primerljiv starostni razred s podatki za moške, je starostni razred od 60-69 let za ženske. Kasneje pa se verjetnost smrti še močno poveša.

Slika 32: Primerjava verjetnosti smrti (q_x) za moške po desetletjih v obdobju od 1800 do 1899

Slika 33: Primerjava verjetnosti smrti (q_x) za ženske po desetletjih v obdobju od 1800 do 1899

4.3.4 Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899

Preglednici 22 in 23 prikazujeta primerjavo pričakovanega trajanja življenja po starostnih razredih v obdobju od 1800 do 1899 za moške in ženske ločeno. Vsi podatki so prikazani tudi grafično na slikah 34, 35, 36 in 37.

Preglednica 22: Primerjava parametra e_x^0 (= pričakovano trajanje življenja) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, moški

Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do ...
1800-1809	30,85	42,57	36,59	31,52	26,21	20,01	15,32	12,01	7,74	6,22	5,00
1810-1819	27,27	45,59	38,35	32,00	25,56	19,10	14,88	11,05	10,25	6,02	5,00
1820-1829	32,01	47,91	40,08	33,11	27,76	21,67	14,62	10,83	8,33	6,63	5,00
1830-1839	36,31	47,50	40,57	33,53	27,03	20,29	16,89	12,93	10,62	6,78	5,00
1840-1849	33,19	47,55	37,39	30,78	25,13	19,90	13,83	9,71	7,93	6,63	5,00
1850-1859	30,61	42,03	35,31	28,60	23,01	15,81	11,84	8,00	5,69	5,00	0
1860-1869	30,95	43,41	36,27	30,30	23,55	16,99	12,75	7,74	6,32	5,00	0
1870-1879	29,59	46,11	39,60	31,90	24,12	17,76	12,05	8,03	6,73	5,00	0
1880-1889	31,38	50,34	42,58	36,28	28,95	21,20	16,81	15,25	5,52	5,00	0
1890-1899	30,56	50,65	43,13	35,95	28,04	20,33	14,17	8,25	5,33	5,00	0

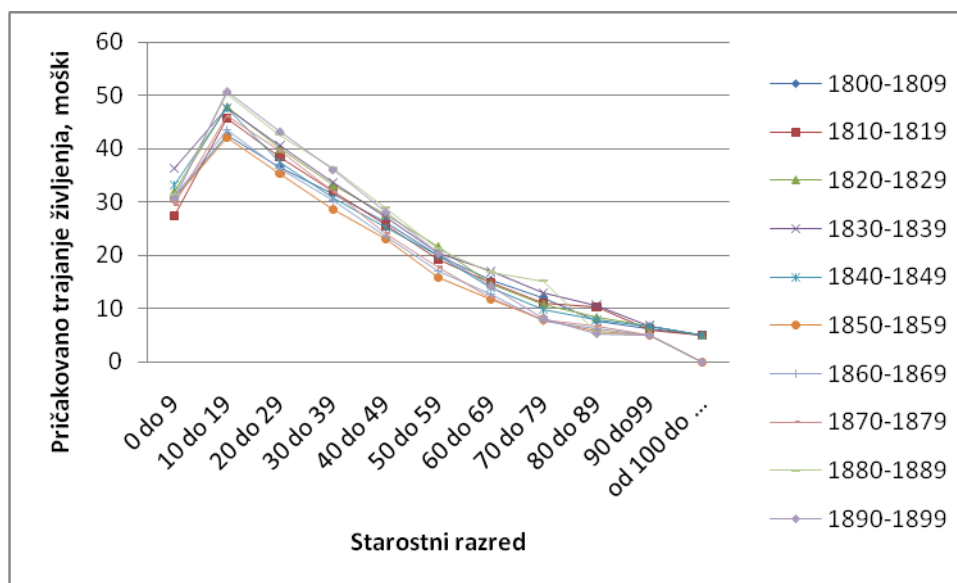
Preglednica 23: Primerjava parametra e_x^o (= pričakovano trajanje življenja) po starostnih razredih za obdobje od 1800 do 1899, ženske

Časovno obdobje	Starostni razred -x (leta)										
	0 do 9	10 do 19	20 do 29	30 do 39	40 do 49	50 do 59	60 do 69	70 do 79	80 do 89	90 do 99	od 100 do ...
1800-1809	29,73	43,49	37,36	31,16	25,19	18,87	12,43	9,72	6,26	5,00	0
1810-1819	33,20	46,48	40,02	32,26	26,45	20,93	14,39	11,64	8,24	7,31	5,00
1820-1829	35,12	46,78	38,52	32,29	26,22	20,00	14,31	11,19	7,89	5,00	0
1830-1839	39,48	48,73	40,28	32,84	26,01	19,79	14,64	10,55	7,44	6,20	5,00
1840-1849	35,68	46,80	39,08	32,29	25,28	18,80	12,40	9,58	6,78	7,50	5,00
1850-1859	32,45	42,56	36,61	29,66	22,43	16,52	11,62	7,47	5,68	5,00	0
1860-1869	34,00	45,21	38,15	31,62	23,81	16,99	10,92	7,98	5,60	5,00	0
1870-1879	32,18	44,75	39,49	32,27	25,96	18,65	12,63	8,85	6,25	5,00	0
1880-1889	30,72	44,24	38,11	30,97	25,85	19,75	12,67	8,09	5,47	5,00	0
1890-1899	36,03	50,97	43,63	36,38	29,95	20,85	13,39	8,18	5,31	5,00	0

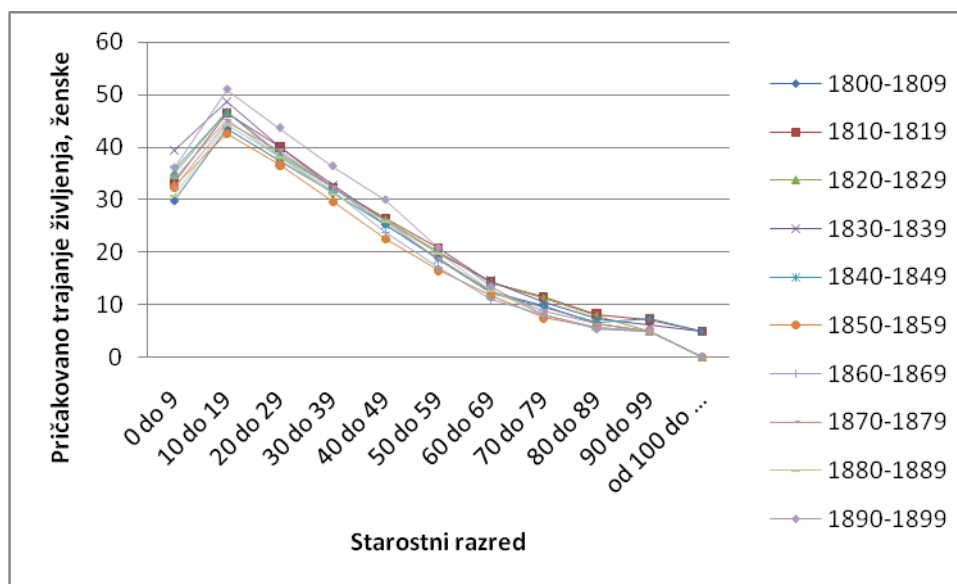
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je v povprečju nižje pri moških razen v dveh desetletjih (1800-1809 in 1880-1889), kjer je obratno. Iz tega lahko sklepamo, da bodo deklice v povprečju živele za 3,44 leta dlje kot dečki.

Pričakovano trajanje življenja se v naslednjem desetletju zelo poveča in je v povprečju za malenkost višje pri moških. V naslednjem starostnem razredu (20-29 let) je polovica desetletij, kjer je pričakovano trajanje življenja višje pri ženskah kot pri moških. Čim gremo v višje starostne razrede, tem višje je pričakovano trajanje življenja za moške.

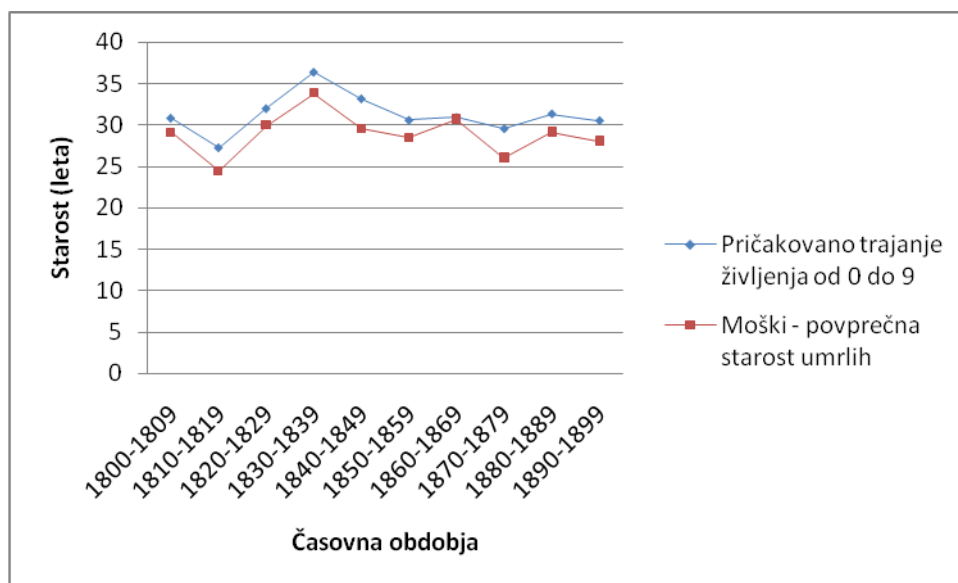
Na slikah 36 in 37 je prikazana povprečna starost ob smrti in pričakovana življenjska doba ob rojstvu, posebej za moške in ženske. Obe vrednosti sta dokaj izenačeni, razen v desetletju od 1830 do 1839, pride od rahlega odstopanja od krivulje za povprečno starost ob smrti pri ženskah.

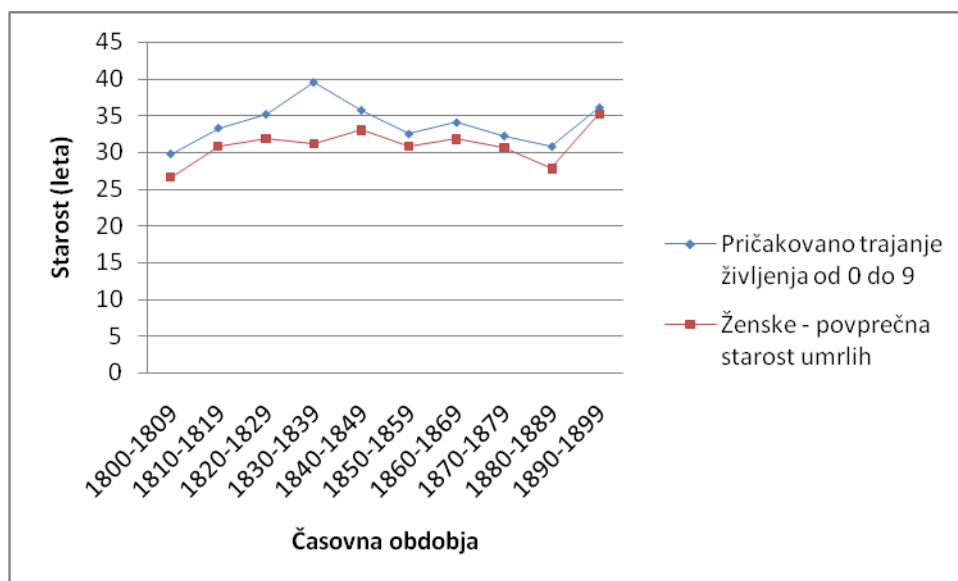
Slika 34: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) za moške po desetletjih v obdobju od 1800 do 1899

Slika 35: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) za ženske po desetletjih v obdobju od 1800 do 1899

Slika 36: Primerjava povprečne starosti ob smrti in pričakovane dolžine življenja ob rojstvu za moške v obdobju od 1800 do 1899

Slika 37: Primerjava povprečne starosti ob smrti in pričakovane dolžine življenja ob rojstvu za ženske v obdobju od 1800 do 1899

4.4 PRIMERJAVA DEMOGRAFSKIH PODATKOV SLOVENSKE BISTRICE IN SREDIŠČA OB DRAVI

Izdelali smo primerjavo naših rezultatov z nekaterimi demografskimi podatki za Središče ob Dravi iz diplomske naloge (Herga, 2000). Primerjali smo podatke dveh dokaj blizu ležečih krajev, le da je bila Slovenska Bistrica po podatkih o številu prebivalcev večje mesto kot Središče ob Dravi. Tako kot pri Slovenski Bistrici kot tudi v Središču ob Dravi podatki vključujejo okoliške zasevke, ki so takrat spadali pod isto župnijo. Oba kraja sta se nahajala ob takrat pomembnih cestah

4.4.1 Število rojenih in umrlih

Preglednica 24 in sliki 38, 39 prikazujejo število živorojenih in umrlih za Slovensko Bistrico in Središče ob Dravi v obdobju od 1800 do 1899.

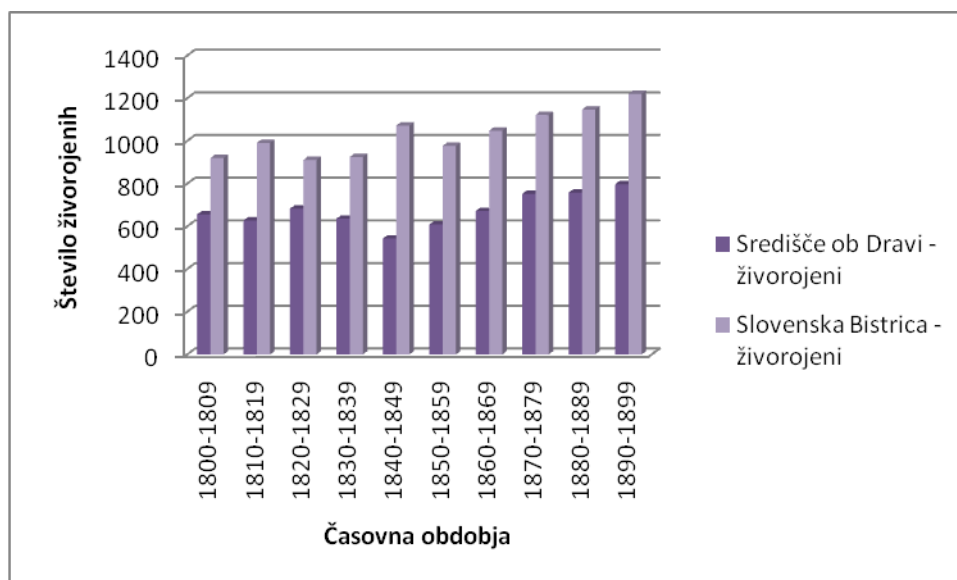
Preglednica 24: Število živorojenih in umrlih, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Časovno obdobje	Središče ob Dravi		Slovenska Bistrica	
	Živorojeni	Umrli	Živorojeni	Umrli
1800-1809	656	372	920	911
1810-1819	628	371	991	797
1820-1829	683	367	911	609
1830-1839	636	597	925	800
1840-1849	543	506	1072	899
1850-1859	609	551	977	934
1860-1869	672	554	1048	899
1870-1879	752	639	1122	990
1880-1889	758	500	1147	948
1890-1899	797	553	1220	934
Skupaj	6.734	5.010	10333	8721

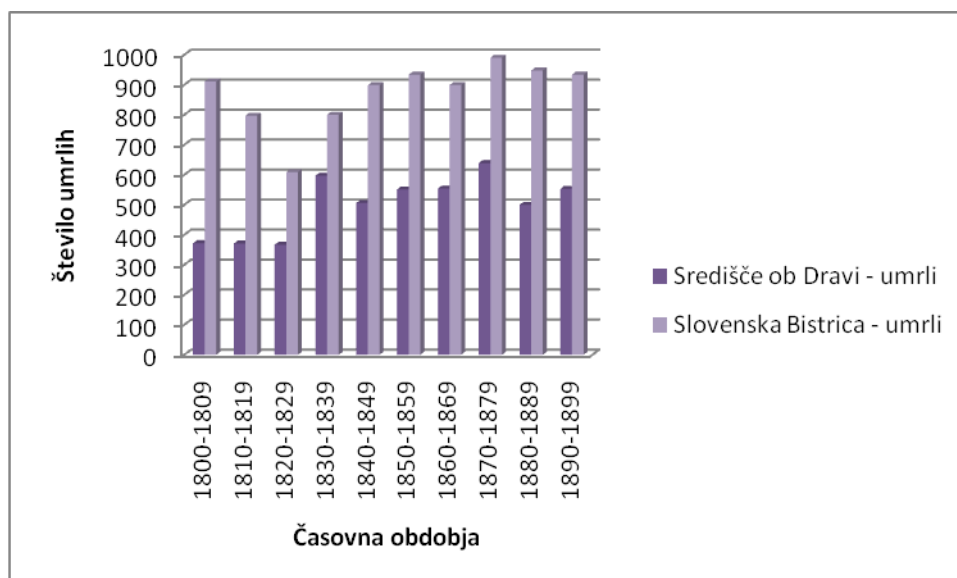
Število živorojenih in število umrlih v Slovenski Bistrici je višje od števila živorojenih in števila umrlih v Središču ob Dravi, saj je župnija sv. Jerneja v Slovenski Bistrici večja od župnije v Središču ob Dravi. Število živorojenih niha v Slovenski Bistrici in v Središču ob Dravi.

Največ živorojenih v Središču ob Dravi je bilo v desetletju 1890-1899 (797), najmanj pa 1840-1849 (543). Medtem ko je bilo največ živorojenih v Slovenski Bistrici v enakem desetletju 1220, najmanj pa v obdobju od 1820-1829, 911. Največja razlika v številu rojstev je v desetletju od 1840-1849, ko je bilo v Središču ob Dravi najmanj rojenih.

V Središču ob Dravi število umrlih narašča, medtem ko lahko za Slovensko Bistrico rečemo, da je število umrlih čez celotnih 100 let med 800 in 900 umrlih/desetletje. V Središču ob Dravi je bilo najmanj umrlih v obdobju od 1820-1829, največ pa v obdobju od 1830-1839. V Slovenski Bistrici pa je bilo najmanj umrlih v obdobju od 1810-1819, največ pa v obdobju 1870-1879.

Slika 38: Primerjava števila živorojenih v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

Slika 39: Primerjava števila umrlih v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

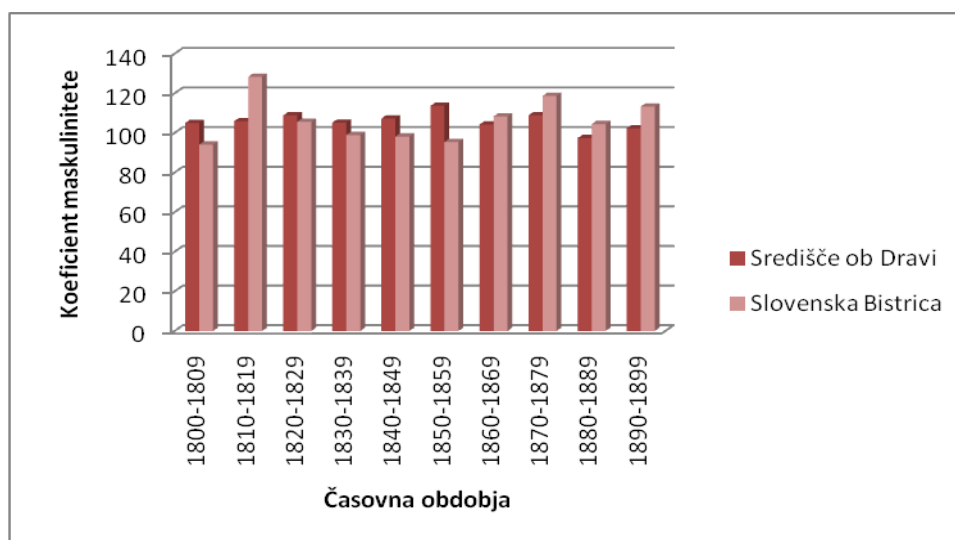
4.4.2 Primerjava razmerja rojstev

Preglednica 25 in slika 40 prikazujeta primerjavo razmerja rojstev med spoloma med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico.

Preglednica 25: Razmerje rojstev med spoloma, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Časovno obdobje	Razmerje rojstev med spoloma	
	Središče ob Dravi	Slovenska Bistrica
1800-1809	105,00	94,09
1810-1819	105,90	128,34
1820-1829	108,87	105,64
1830-1839	105,16	98,92
1840-1849	107,25	98,15
1850-1859	113,68	95,40
1860-1869	104,26	108,35
1870-1879	108,89	118,71
1880-1889	97,40	104,46
1890-1899	102,28	113,29

V župniji Središče ob Dravi se je v povprečju rodilo več dečkov kot deklic, razen v desetletju 1880-1889, ko se je rodilo več deklic. V župniji Slovenska Bistrica pa se je v večinoma vseh desetletjih rodilo več dečkov, razen v 1830-1839, 1840-1849 in 1850-1859, ko se je rodilo več deklic. Precej izstopa koeficient maskulinitete za desetletje 1810-1819 (128,34). V povprečju se je v obeh obravnavanih območjih rodilo več dečkov kot deklic.

Slika 40: Razmerje rojstev med spoloma v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

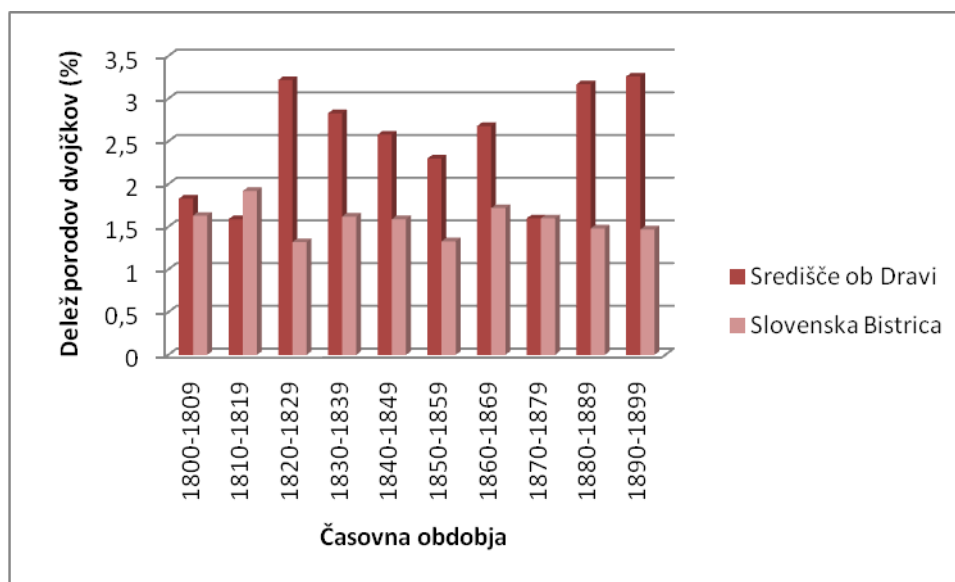
4.4.3 Pogostost porodov dvojčkov

Preglednica 26 in slika 41 prikazujeta pogostost porodov dvojčkov v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za obdobje od 1800 do 1899.

Preglednica 26: Pogostost porodov dvojčkov, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Časovno obdobje	Središče ob Dravi (%)	Slovenska Bistrica (%)
1800-1809	1,83	1,63
1810-1819	1,59	1,92
1820-1829	3,22	1,32
1830-1839	2,83	1,62
1840-1849	2,58	1,59
1850-1859	2,30	1,33
1860-1869	2,68	1,72
1870-1879	1,60	1,60
1880-1889	3,17	1,48
1890-1899	3,26	1,47

Porode dvojčkov zasledimo v vseh desetletjih. Pogostost porodov dvojčkov je višja v Središču ob Dravi. Izstopajo desetletja 1890-1899, 1880-1889 in 1820-1829, ko je delež porodov dvojčkov več kot 3%. V Slovenski Bistrici pa v celem stoletju delež porodov dvojčkov ne doseže 2%, najbolj se 2% približa desetletje 1810-1819.

Slika 41: Primerjava pogostosti porodov dvojčkov v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

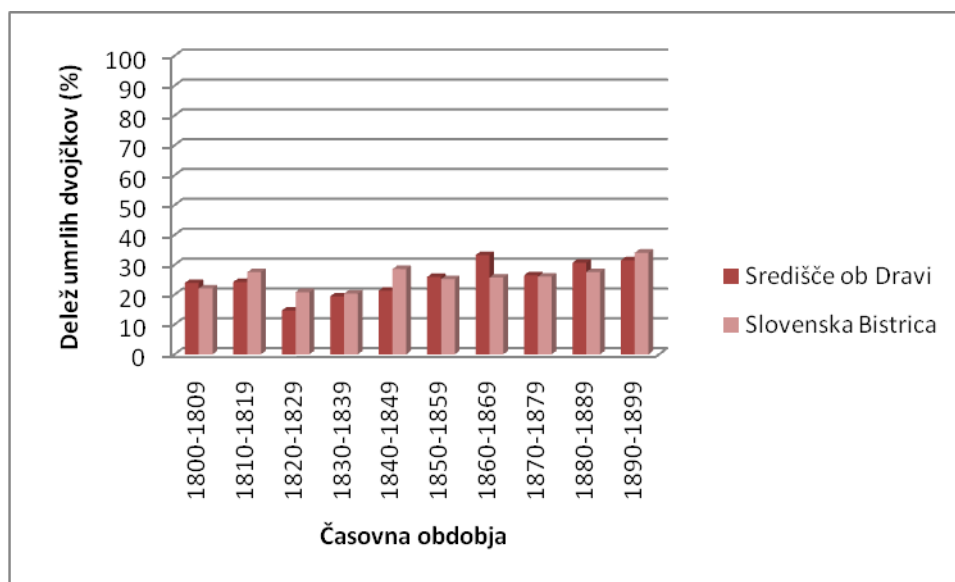
4.4.4 Umrljivost dojenčkov

Preglednica 27 in slika 42 prikazujeta umrljivost dojenčkov v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za obdobje od 1800 do 1899.

Preglednica 27: Umrljivost dojenčkov, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Časovno obdobje	Središče ob Dravi (%)	Slovenska Bistrica (%)
1800-1809	23,92	22,06
1810-1819	24,26	27,51
1820-1829	14,71	20,85
1830-1839	19,43	20,37
1840-1849	21,34	28,58
1850-1859	25,95	25,15
1860-1869	33,26	25,69
1870-1879	26,45	26,06
1880-1889	30,66	27,53
1890-1899	31,52	34,04

Deleži umrlih dojenčkov v Središču ob Dravi se gibljejo od 14,71% (1820-1829) pa do 33,26% (1860-1869), v Slovenski Bistrici pa od 20,58% (1840-1849) pa do 34,04% (1890-1899). V povprečju pa lahko opazimo, da je bila umrljivost dojenčkov v 19.stoletju višja v Slovenski Bistrici kot pa v Središču ob Dravi.

Slika 42: Delež umrlih dojenčkov v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

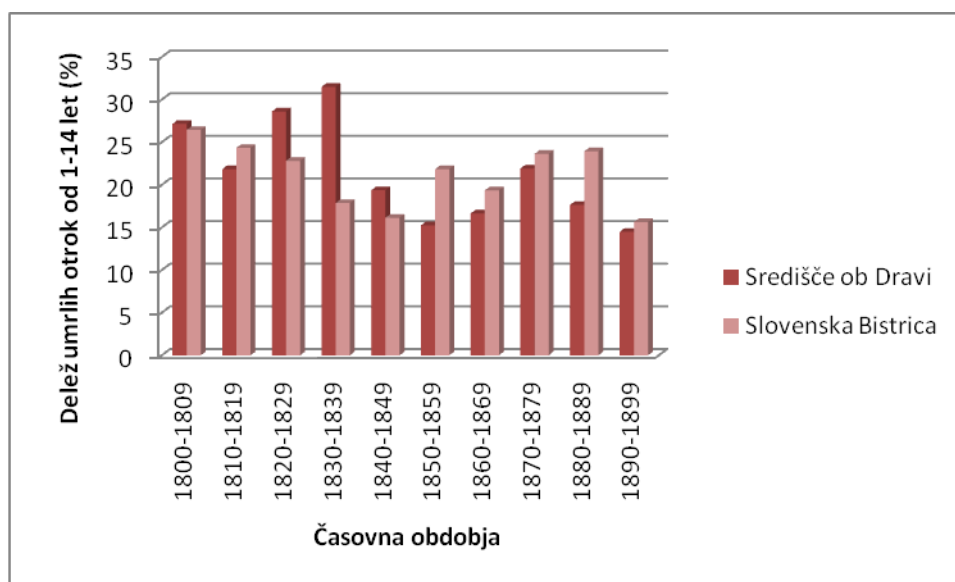
4.4.5 Umrljivost otrok starih od enega do štirinajst let

Preglednica 28 in slika 43 prikazujeta umrljivost otrok od 1. do 14. leta starosti za Središče ob Dravi in Slovensko Bistrico v obdobju od 1800 do 1899.

Preglednica 28: Umrljivost otrok od enega do štirinajst let, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Časovno obdobje	Središče ob Dravi (%)	Slovenska Bistrica (%)
1800-1809	27,15	26,45
1810-1819	21,83	24,34
1820-1829	28,61	22,82
1830-1839	31,49	17,87
1840-1849	19,37	16,13
1850-1859	15,25	21,84
1860-1869	16,64	19,35
1870-1879	21,91	23,64
1880-1889	17,64	23,94
1890-1899	14,49	15,63

V tem starostnem razredu se v povprečju deleža umrlih otrok zamenjata, saj je umrlo več otrok v središču ob Dravi kot v Slovenski Bistrici (razlika zelo majhna – 0,2%). Deleži umrlih otrok v Središču ob Dravi se gibljejo od 14,49% (1890-1899) do 31,49% (1830-1839), medtem ko v Slovenski Bistrici od 15,63% (1890-1899) do 26,45% (1800-1809). Opazimo, da sta deleža v zadnjem desetletju 19. stoletja za obe župniji najnižja.

Slika 43: Umrljivost otrok od 1. do 14. leta starosti v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

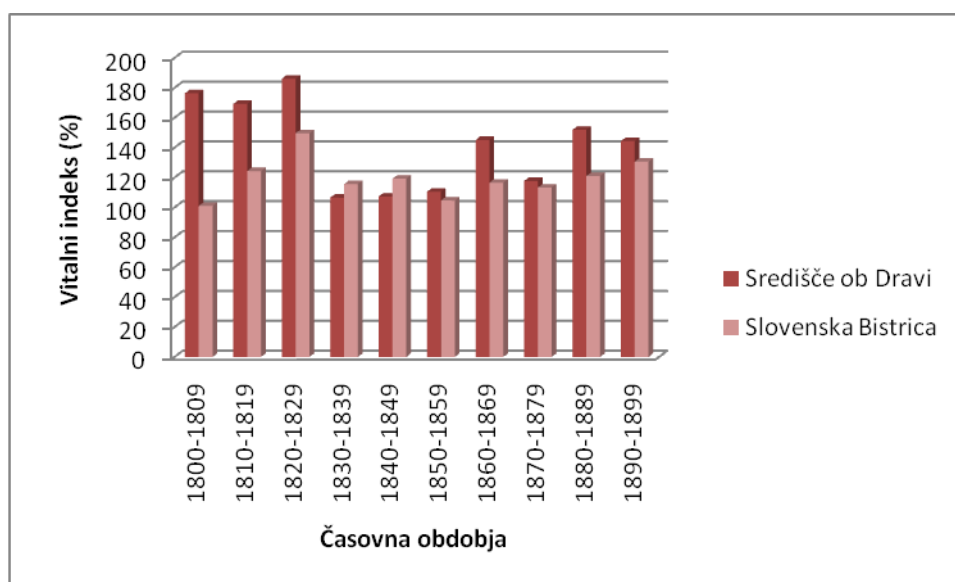
4.4.6 Vitalni indeks

Preglednica 29 in slika 44 prikazujeta vrednosti vitalnega indeksa Središča ob Dravi in Slovenske Bistrice za obdobje od 1800 do 1899.

Preglednica 29: Vitalni indeks, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Časovno obdobje	Središče ob Dravi (%)	Slovenska Bistrica (%)
1800-1809	176,34	100,99
1810-1819	169,27	124,34
1820-1829	186,10	149,59
1830-1839	106,53	115,62
1840-1849	107,31	119,24
1850-1859	110,53	104,60
1860-1869	145,14	116,57
1870-1879	117,68	113,33
1880-1889	151,90	120,99
1890-1899	144,38	130,62

Opazimo, da je v povprečju vitalni indeks za Središče ob Dravi višji od Slovenske Bistrice. Vrednosti vitalnega indeksa pa se gibljejo od 106,53% (1830-1839) do 186,10% (1820-1829) za Središče ob Dravi, medtem pa se vrednosti za Slovensko Bistrico gibljejo od 100,99% (1800-1809) do 149,59% (1820-1829). Največja razlika med vitalnima indeksoma je opazna v desetletju od 1800 do 1809.

Slika 44: Primerjava vitalnega indeksa v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

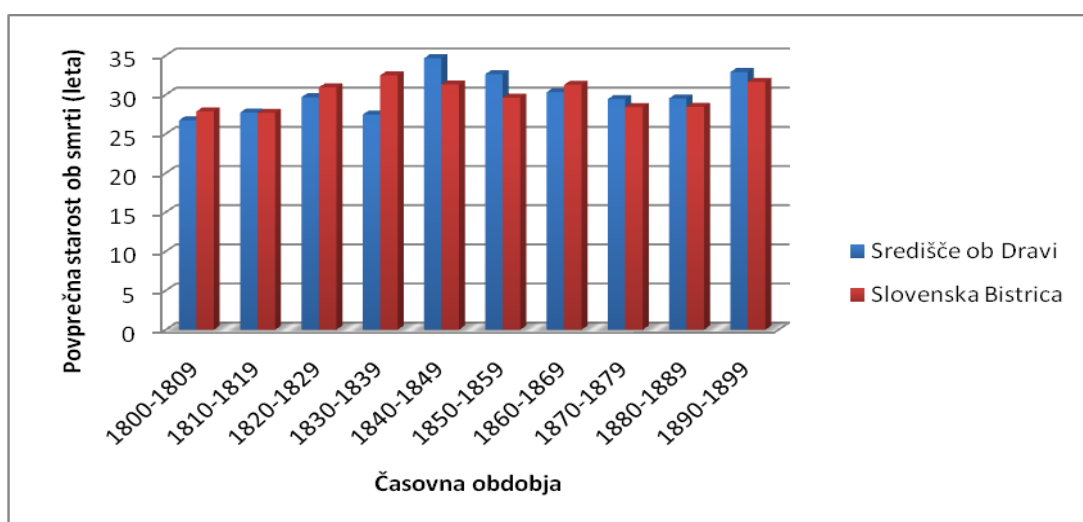
4.4.7 Povprečna starost umrlih

Preglednica 30 in slika 45 prikazujeta povprečne starosti umrlih v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za obdobje od 1800 do 1899.

Preglednica 30: Povprečna starost umrlih, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Časovno obdobje	Središče ob Dravi (leta)	Slovenska Bistrica (leta)
1800-1809	26,72	27,87
1810-1819	27,72	27,68
1820-1829	29,68	30,94
1830-1839	27,46	32,48
1840-1849	34,66	31,31
1850-1859	32,62	29,64
1860-1869	30,31	31,26
1870-1879	29,45	28,42
1880-1889	29,53	28,47
1890-1899	32,90	31,65

Povprečna starost umrlih za Središče ob Dravi (1800-1899) je bila nekoliko višja kot pa v Slovenski Bistrici (razlika 0,1 leta). Nižja povprečna starost ob smrti je verjetno tudi posledica višje umrljivosti dojenčkov v Slovenski Bistrici v 19.stoletju. Skupaj pa na višino povprečne starosti ob smrti poleg umrljivosti dojenčkov vplivajo: umrljivost otrok in umrljivost odraslih, ki so pa v veliki meri odvisne od zdravstvenih in splošno življenjskih razmer. V Središču ob Dravi se povprečne starosti umrlih gibljejo od 26,72 let (1800-1809) do 34,66 let (1840-1849); v Slovenski Bistrici pa od 27,68 let (1810-1819) do 32,48 let (1830-1839).

Slika 45: Primerjava povprečne starosti ob smrti v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

4.4.8 Primerjava stopnje natalitete, mortalitete in naravnega prirastka za leta popisov prebivalstva med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Preglednica 31 in slike 46, 47, 48 prikazujejo stopnje natalitete, mortalitete in naravnega prirastka za leta censusov v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici.

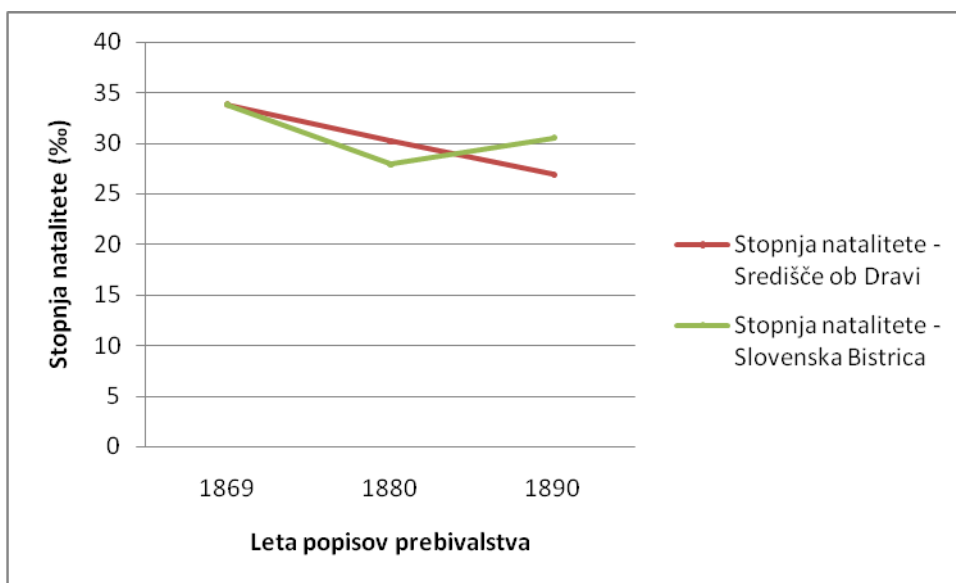
Preglednica 31: Nataliteta, mortaliteta in naravni prirastek, primerjava med Središčem ob Dravi in Slovensko Bistrico

Leto censusa	Središče ob Dravi				Slovenska Bistrica			
	Število prebivalcev	Stopnja natalitete (%)	Stopnja mortalitete (%)	Naravni prirastek (%)	Število prebivalcev	Stopnja natalitete (%)	Stopnja mortalitete (%)	Naravni prirastek (%)
1869	2159	33,81	31,50	2,32	3439	33,8	32,1	1,7
1880	2316	30,22	22,45	7,77	3727	27,9	31,7	-3,8
1890	2450	26,94	20,00	6,94	3834	30,5	29,2	1,3

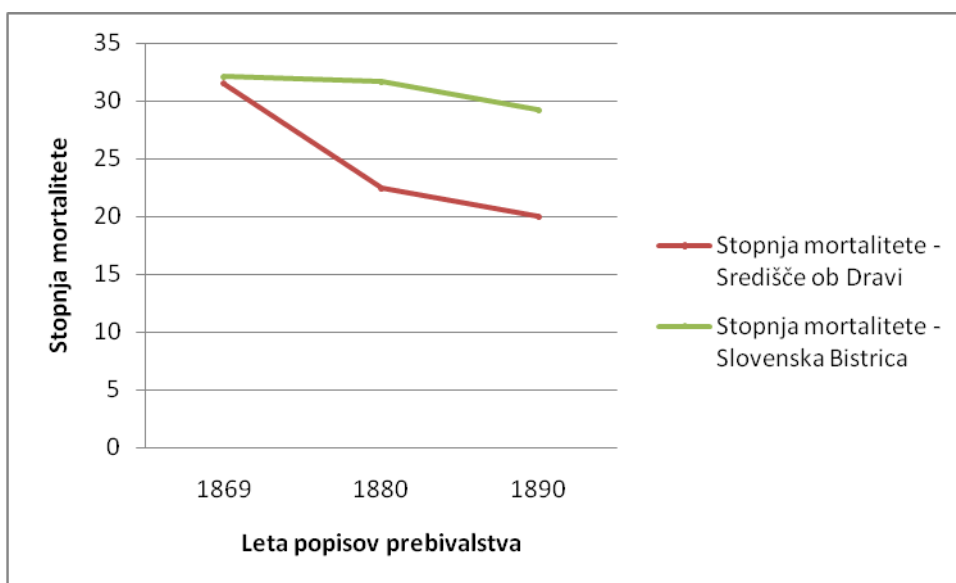
Stopnja natalitete je v letu 1869 enaka za obe župniji, kasneje v letu 1880 pade in sicer v Središču ob Dravi manj (30,22%) kot v Slovenski Bistrici (27,9%). Za leto 1890 pa opazimo za Središče ob Dravi še nižjo stopnjo natalitete kot v letu 1880, v Slovenski Bistrici pa opazimo porast stopnje natalitete.

Stopnja mortalitete v Središču in Slovenski Bistrici pada. Za leto 1880 opazimo v župniji Središče ob Dravi zelo velik padec stopnje mortalitete (kar za 9,05%), kar je verjetno posledica boljših zdravstvenih in življenjskih razmer.

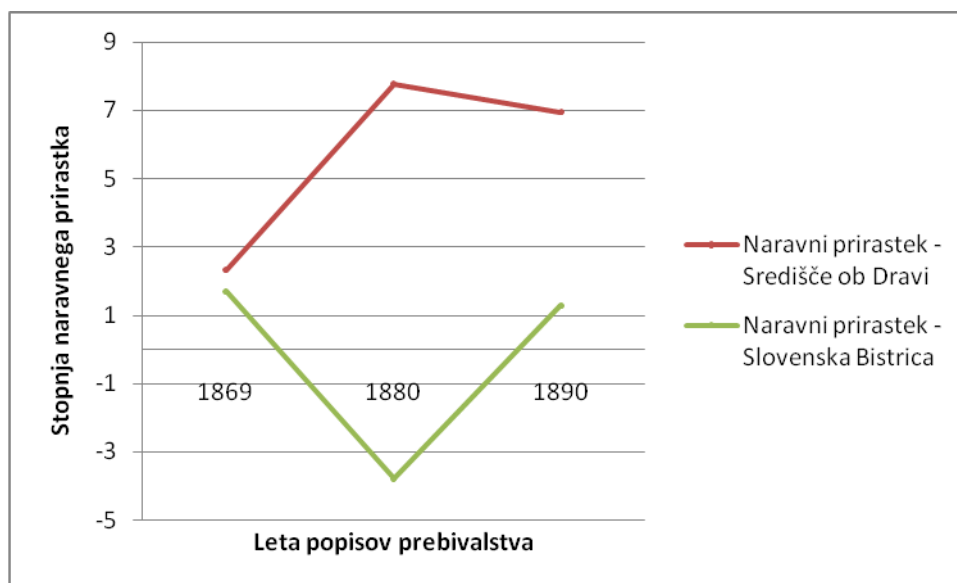
Naravni prirastek v Središču ob Dravi opazno narašča za leta popisov prebivalstva, medtem ko pa v Slovenski Bistrici v letu 1880 pade pod nič (je negativen) in v letu 1890 ponovno naraste na 1,3%. Vzrok negativnemu naravnemu prirastku v Slovenski Bistrici v letu 1880 je nizka stopnja natalitete in visoka stopnja mortalitete.

Slika 46: Primerjava stopnje natalitete v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

Slika 47: Primerjava stopnje mortalitete v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

Slika 48: Primerjava stopnje naravnega prirastka v Slovenski Bistrici in Središču ob Dravi

4.4.9 Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za celo stoletje

Preglednici 32 in 36 ter sliki 49 in 50 prikazujejo primerjavo pričakovanega trajanja življenja v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici od 1800 do 1899.

Preglednica 32: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za moške

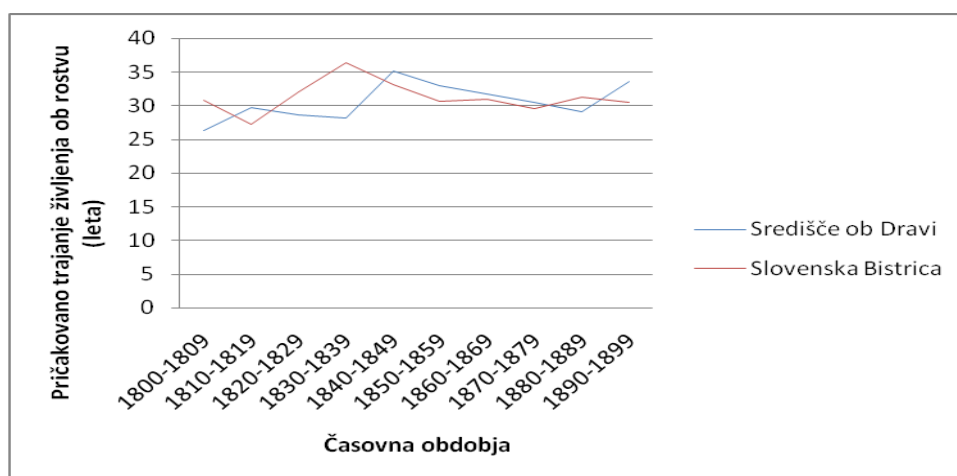
	1800-1809	1810-1819	1820-1829	1830-1839	1840-1849	1850-1859	1860-1869	1870-1879	1880-1889	1890-1899
Središče ob Dravi	26,31	29,79	28,70	28,11	35,19	33,07	31,80	30,54	29,12	33,65
Slovenska Bistrica	30,85	27,27	32,01	36,43	33,21	30,61	30,95	29,59	31,38	30,56

Preglednica 33: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za ženske

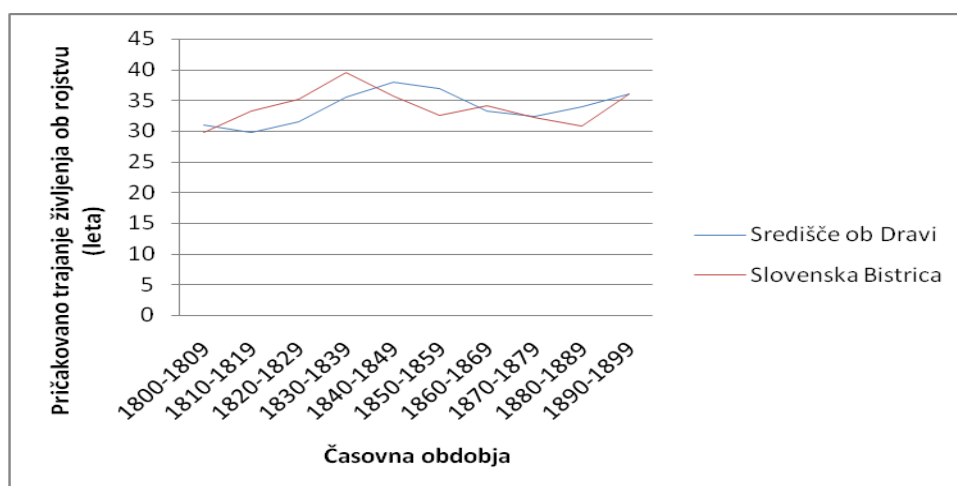
	1800-1809	1810-1819	1820-1829	1830-1839	1840-1849	1850-1859	1860-1869	1870-1879	1880-1889	1890-1899
Središče ob Dravi	30,86	29,69	31,50	35,48	37,89	36,88	33,26	32,28	33,87	35,90
Slovenska Bistrica	29,73	33,25	35,12	39,48	35,68	32,45	34,00	32,18	30,72	36,03

Iz slik 49 in 50 je razvidno, da se je pričakovano trajanje življenja, kljub nekaterim odstopanjem, tako za moške kot ženske, poviševalo. Izjema so moški v Slovenski Bistrici, kjer se je trajanje življenja poviševalo do 1840-1849, potem pa opazimo padec na začetno vrednost (ob začetku stoletja).

Opazimo, da je v povprečju za celo stoletje pričakovano trajanje življenja ob rojstvu višje v Slovenski Bistrici. Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je tudi višje za ženske kot za moške (v povprečju za celo stoletje) za obe župniji. V Središču ob Dravi je bilo pričakovano trajanje življenja ob rojstvu za celo stoletje za moške 30,6 let, za ženske pa 33,8 let. V Slovenski Bistrici pa za moške 31,3 let, za ženske pa 33,9 let.

Slika 49: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za moške

Slika 50: Primerjava pričakovanega trajanja življenja (e_x^0) ob rojstvu v Središču ob Dravi in Slovenski Bistrici za ženske

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

5.1 RAZPRAVA

Število živorojenih je v fari sv. Jernej od leta 1700 pa do 1899 naraščalo. Najmanj rojstev je bilo zabeleženih v desetletju 1710-1719, največ pa v desetletju 1890-1899.

V Slovenski Bistrici je obnova glavne ceste Gradec-Ljubljana po letu 1719 prinesla s seboj povečan promet in vzpon mesta. V grad so 1717 prišli grofje Attems. Samo mesto in grad sta doživljala obnovo in privabila precej obiskovalcev za krajši oz. daljši čas. Potres 1750 v mestu ni zapustil toliko sledov kot požar leta 1789. V drugi polovici 18. stoletja je mesto počasneje napredovalo kot v prvi polovici. Vzroka za skromen napredek mesta ni toliko iskati v požaru leta 1789 kot v napoleonskih vojnah, ki so Bistrico prizadevale med leti 1799 in 1809 ter zapustile mnoge negativne posledice (gospodarske, finančne in življenske). V prvi polovici 19. stoletja je bila rast prebivalstva počasnejša kot v drugi polovici 19. stoletja. To smemo pripisati slabim gospodarskim okoliščinam (slabe letine, posledice francoskih vojn, epidemične bolezni, lakota,..). Podnebje, zlasti pa vreme, se je v slovenjebistriškem naglo spreminjalo. Po navadi je bilo hladnejše kot drugod, kar je verjetno posledica bližine Pohorja, ki je imelo večjo polovico leta sneženo odejo. Večrat so bili zabeleženi tudi hudi nalivi in večje poplave. Vzrok velikim boleznim so povzročale vremenske okoliščine in nagle temperaturne spremembe. V drugi polovici 19. stoletja smo zabeležili večjo rast prebivalstva; v zaselku Ritoznoj pa je bil velik upad prebivalstva. Vzrok temu je trtna uš, ki je v kratkem času uničila vinsko trto. V Ritoznoju je imelo vinogradništvo največji delež. Vpliv trtne uši na upad prebivalstva pa še zasledimo v Bukovcu in Kovači vasi. Medtem pa je bila zabeležena rast prebivalstva v samem mestu. Tako, da v povprečju še vedno zabeležimo rast (razen izjem – primer: leto 1880-negativni naravni prirastek).

V prvi polovici 19. stoletja je število rojstev v središki fari nihalo, po desetletju 1840-1849 pa je število rojstev začelo naraščati, zaradi boljšega položaja kmetov. Na porast rojstev je vplivala verjetno tudi železniška povezava, ki so jo dobili 1860. Pričakovati je bilo, da bo prišlo do povečane urbanizacije in s tem do znižanja rojstev. Do urbanizacije ni prišlo; število rojstev pa se je povečalo.

Porode dvojčkov zasledimo v vseh desetletjih. Najvišji odstotek porodov dvojčkov je v desetletju 1750-1759. V povprečju se je rodilo 1,46% dvojčkov. Poroda trojčkov ne zasledimo.

Statistično so porodi dvojčkov, predvsem pa trojčkov redki. V povprečju pride na 1000 porodov 12 porodov dvojčkov in 1 porod trojčkov na 10000 porodov (Pirc in Milat, 1970). Zelo pa presenetli podatek, da se je v fari Središče ob Dravi rodilo kar v treh desetletjih več kot 3% dvojčkov. Poroda trojčkov pa ne zasledimo.

V fari sv. Jernej se je v povprečju rodilo več dečkov kot deklic, prav tako kot v župniji Središče ob Dravi (razen izjem).

Hudales (1992) pravi, da so že prvi demografi ugotovili, da se rojeva od 6% do 7% več dečkov kot deklic, vendar je kasneje mortaliteta moških večja. Tudi mrtvorojenih je več otrok moškega spola. Število umrlih moških in žensk se je izenačevalo šele po 20. letu ali kasneje. V kasnejših starostnih obdobjih je bila zopet mortaliteta pri moških večja kot mortaliteta pri ženskah.

V obdobju od 1700-1899 se je v fari sv. Jernej rodilo največ otrok meseca januarja (1725 otrok; 9,63%), najmanj pa meseca junija (1238 otrok; 6,89%). Torej je bilo nekoliko več rojstev v zimsko-pomladnih mesecih (januar, februar, marec in april). Od marca do junija je število rojstev padalo, julija pa že nekoliko naraslo in se zopet postopno povečevalo.

Lahko torej sklepamo, da so bili najbolj plodni meseci april, maj, junij in julij, najmanj pa september, oktober in november. Iz tega najverjetneje lahko povzamemo, da so bili pogostejši spolni odnosi, več sveže hrane in s tem, ko so ženske rodile v zimskem času, so bile do poletja že zopet pripravljene za težko delo. Otroci, ki so se pa rodili v juniju, pa so bili spočeti v septembru. Lahko sklepamo, da je bilo takrat sicer dovolj hrane, ampak veliko dela (pobiranje pridelkov, delanje ozimnice,...). Ženske so bile utrujene in je tudi mogoče, da je bilo več splavov in manj spolnih odnosov prav zaradi utrujenosti od težkega dela (zgaranosti). Sicer pa tudi na sproščanje hormona poželjenja vplivajo daljši ter sončni dnevi (Dežman, 2007), tako da so pomladni meseci zares najplodnejši, jesenski pa ne toliko (krajši dan, manj sončne svetlobe, manj hormona poželjenja).

Mrliške knjige za faro sv. Jernej obstajajo od leta 1703, zato smo se odločili, da zberemo podatke za okroglih sto let, z obdobji po 10 let, torej za obdobje od 1800 do 1899 (obdobje aktualno za primerjavo s demografskimi podatki za župnijo Središče ob Dravi).

Najnižje število mrtvih zabeležimo v desetletju 1820-1829 (609 umrlih), najvišje število umrlih pa v desetletju od 1870 do 1879 (990 umrlih).

V Središču ob Dravi je bilo v začetku 19. stoletja število umrlih nizko, na sredini stoletja pa je začelo naraščati in potem proti koncu stoletja nihalo.

Splošna umrljivost je bila povezana s socialnimi in seveda tudi ekonomskimi razmerami v kraju. Posledično so Slovensko Bistrico zelo prizadele Napoleonove vojne na začetku stoletja. Ljudje so odhajali tudi zaradi velike gospodarske, finančne in socialne krize. Komaj v II. polovici 19. stoletja se stanje popravi in Slovenska Bistrica ponovno »zaživi«. Seveda pa ima velik vpliv na umrljivost tudi zdravstveno stanje v kraju. V 19. stoletju so bili vzroki za smrt razne bolezni, kot je griža, tuberkuloza, davica, pljučnica, kolera. Seveda so te bolezni v veliki meri povezane s higieno; je pa tudi res, da ljudje, ki imajo na razpolago zdravstveno oskrbo, lažje preživijo kot tisti, ki si niso mogli zdravstvene oskrbe privoščiti (zdravnik, lekarna).

Na umrljivost pa imajo tudi velik vpliv bivalne razmere, ki pa v 19. stoletju niso bile »optimalne«. Domovi so imeli majhna okna, ki niso dobro tesnila in je bilo pozimi, ko je nastopil mraz, toplo le pri pečeh. Tudi hrana ima velik vpliv na preživetje in na razvoj nekaterih bolezni.

Kot je bilo pričakovati, je bila najvišja splošna umrljivost na začetku leta (januar, februar, marec, april), najmanjša pa poleti (julija).

Tudi pri župniji Središče ob Dravi so bile ugotovitve podobne. Visoka umrljivost pozimi, nizka umrljivost poleti.

Razlogi za to so bili v slabih življenjskih pogojih. Vrata in okna na hišah so slabo tesnila in bil je velik problem ogrevanje. Zato tudi nastanek bolezni (pljučnica), ki so pa se končale s smrtjo. Problem je bila tudi higiena. Pogosto so živele živali skupaj z ljudmi. Je pa tudi res, da je bilo v zimskih mesecih manj hrane in tudi manj raznovrstne. V poletnih mesecih pa je bilo obratno; več in bolj raznovrstna hrana.

Umrljivost otrok do dopolnjenega 14. leta je bila zelo visoka skozi celo opazovano stoletje (nad 45%). V povprečju je skupaj znašala 47,22%.

Delež umrlih dojenčkov glede na vse umrle pa se je gibal od 20,37% do 34,04%. V povprečju je znašal delež umrlih dojenčkov 26,04%. Delež umrlih dečkov je bil višji od deleža umrlih deklic.

Deleži umrlih dojenčkov so se v Središču ob Dravi gibali od 14,71% (1820-1829), pa do 33,26% (1860-1869). V povprečju lahko opazimo, da je bila umrljivost dojenčkov višja v Slovenski Bistrici.

Seveda pa je umrljivost dojenčkov posledica različnih vzrokov. Umrljivost dojenčkov je posledica endogenih in eksogenih vzrokov smrti (Komadina, 1998). V prvih dneh in tednih otrokovega življenja prevladujejo endogeni vzroki smrti (potek nosečnosti, genetski dejavniki), kasneje pa prevladajo eksogeni. Ti so pa rezultat okolja, v katerem dojenček živi. Če je bil novorojenec že ob porodu slaboten in z nizko telesno težo, je imel zelo malo možnosti za preživetje, kajti slabe življenjske razmere niso dopuščale preživetja slabotnim. Zaradi slabih bivalnih in življenjskih razmer (slaba higiena, pomanjkanje hrane-matere manj mleka), so slabotni novorojenčki in tudi kasneje dojenčki (stari več kot 1 mesec), bili podvrženi raznim boleznim kot so: driska, prehlad. Seveda so te bolezni velikokrat vodile v smrt. Je pa tudi res, da pri dojenčkih, ki so bili stari več kot 1 mesec, ni bil glavni vzrok za umrljivost življenjska slabost, temveč v veliki meri razvoj številnih bolezni, ki so bile posledica nehigiene, slabih bivalnih razmer in pomanjkanja hrane. Matere so velikokrat ostale brez mleka (preutrujenost,...) in takrat so dojenčke hranili z različnimi nadomestili. Od sesanja neposredno iz vimena domače živali, vlivanja mleka s pomočjo posodic, do uporabe steklenic z dudami iz lesa, spužev, posušenih živalskih seskov in slonove kosti (Verdel, 2007). Dojilje so bile takrat zelo drage in privoščili so si jih lahko samo bogati. Verjetno pa je bila visoka umrljivost dojenčkov predvsem posledica prezgodnje odstavitve otroka od prsi. Tak otrok je bil bolj izpostavljen raznim infektom in zaradi nepravilne prehrane, podvržen še raznim obolenjem prebavil. Verjetno pa so tudi dojenčki bili pogosto žejni in umirali tudi zaradi dehidriranosti. Sploh, če so bile prisotne driske, je pri dojenčkih zelo pomembno, da mu nudimo dovolj tekočine, ker lahko v zelo hitrem času dehidrira.

Problem pa je predstavljala tudi nega dojenčka. Dojenčke so ob porodu imeli navado poviti v povoje. S pomočjo le teh, so dojenčke povili tako močno, da niso mogli premikati nog in rok. Tako zvezan je ostal dojenček do 6. meseca, lahko pa tudi dlje. Tako povezani otroci imajo počasnejši srčni utrip, več spijo in manj jočejo, tako da imajo s tako povezanimi otroci starši manj dela (Puhar, 2004).

Tudi previjanje je bilo zelo velik problem; dojenčke so previli od 3 do 5 krat dnevno, ponoči pa ne. V literaturi lahko zasledimo pogosta zdravniška poročila o ranjenih telesnih mestih in infekcijah, ki so bili posledica povijanja dojenčkov v povoje in redkega previjanja le teh.

Če bi bili dojenčki iz te skupine pravilno negovani in redno hranjeni z materinim mlekom, bi bili manj izpostavljeni umiranju (Rožman, 2004).

Na podlagi vzrokov smrti dojenčkov (endogeni in eksogeni), lahko delimo umrljivost dojenčkov na neonatalno in postneonatalno umrljivost.

Opazimo, da je bila neonatalna umrljivost v fari sv. Jernej nižja od postneonatalne umrljivosti za vsa opazovana desetletja. Kljub temu je delež umrlih v neonatalnem obdobju gledana vse umrle visok, saj v povprečju predstavlja 42,8%. V povprečju je v obdobju od 1800 do 1899 umrlo 94 otrok na 1000 živorojenih v prvem mesecu življenja, nato pa še 126 otrok na 1000 živorojenih v naslednjih enajstih mesecih.

Zabeležili smo izrazit padec stopnje natalne umrljivosti otrok do 1. leta starosti v obdobju od 1820-1829. Gre predvsem za padec neonatalne umrljivosti. V tem desetletju opazimo tudi, da je umrlo več deklic kot dečkov. Vzroke za takšen izrazit padec umrljivosti, bi bilo smiselno raziskati. Predvedevam pa, da so bili življenski pogoji takrat toliko bolj ugodni za preživetje, da so dojenčki enostavno preživeli. Pod življenskimi okoliščinami pa predvsem mislim: ugodni vremenski pogoji, dobra letina in manj bolezni, ki bi povzročile smrt.

Umrlijivost otrok od 1. do 14. leta starosti je v fari sv. Jernej kar visoka glede na vse umrle (v povprečju kar 21,18%). Od najvišjega deleža v prvem desetletju 19. stoletja (26,45%), je umrljivost padla na 16,13% (1840-1849). V naslednjih štirih desetletjih se deleži gibljejo okoli 20%; medtem ko pa v zadnjem obravnavanem desetletju umrljivost doseže najnižjo vrednost (15,63%). V povprečju je umrljivost deklic za 0,2% višja od umrljivosti dečkov. V župniji Središče ob Dravi pa je bila umrljivost otrok najvišja v desetletju 1830-1839, kasneje pa umrljivost otrok upada. Tudi v tem starostnem razredu je umrlo več dečkov kot deklic.

Tudi preživetje v tem starostnem obdobju je bilo odvisno od življenjskih, bivalnih razmer, tudi higijene ter seveda prehrane. Pogosto so ti otroci obolevali za različnimi obolenji dihal in prebavil, prav zaradi nepravilne in nezadostne prehrane, izčrpanosti, pomanjkljivih oblačil in obutve. Ta prva »prava« oblačila so bila pogosto zelo borna, cenena in stara, podedovana ali za silo prekrojena. Verjetno ni naključje, da se je kmečki otrok rešil samosrajčništva v starosti, ko je začel veljati za delovno sposobnega (Puhar, 2004). Otroci so tudi marsikje veljali za poceni delovno silo do leta 1885, ko je z novelacijo obrtnega dela bilo prepovedano zaposlovanje otrok.

V povprečju je bila umrljivost odraslih visoka (51,27%). Deleži so se gibli od 47,05% (1810-1819) pa do 59,12% (1830-1839), ko je bil dosežen maksimum. V tem desetletju zabeležimo izrazito visoko umrljivost žensk (41,4%) proti umrljivosti moških (17,7%); predpostavljamo, da pri upoštevanju neznanega spola (ki pa je najverjetneje moški), do take razlike ne bi prišlo.

V Središču ob Dravi zabeležimo nižji delež umrlih odraslih (okoli 40%) in višjo umrljivost žensk kot moških.

Višji delež umrlih žensk lahko pripišemo večjemu umiranju dojenčkov in otrok moškega spola. Je pa tudi res, da je velik delež umrlih žensk umrlo pri ali po porodu. Ženske so rojevale doma brez kakšne »strokovne« pomoči in pri porodu so jim pomagali koliko so le znali (po izkušnjah).

Velikokrat so bili vzroki predvsem za smrt starejših izčrpanost in starost. Marsikdaj pa smo zasledili tudi v takratnem obdobju razne bolezni dihal (pljučnica, tuberkuloza) in tudi bolezni prebavil (driska). Pojavi se tudi kap kot posledica obolenja žil in srca. Seveda pa je tu še rak.

Velik delež za razvoj teh bolezni lahko pripišemo neustreznim življenjskim razmeram in nepravilni prehrani oziroma nezadostni in preutrujenosti. Seveda vse skupaj lahko poimenujemo kot nezdrav način življenja in posledično zaradi tega nastanejo oziroma se razvijejo različne bolezni, ki lahko vodijo v smrt. K slabemu zdravstvenemu stanju pa pripomore tudi nezaupnica zdravnikom oziroma njihov odnos do zdravnikov.

V župniji Slovenska Bistrica je bila v obdobju od 1800 do 1899 povprečna starost ob smrti 30 let. Za ženske je bila v tem obdobju nekoliko višja (31,01 let) kot za moške (28,93 let).

Povprečna starost umrlih v župniji Središče ob Dravi je bila nekoliko višja kot v Slovenski Bistrici.

Nizka povprečna starost ob smrti je posledica višje umrljivosti dojenčkov in otrok. Skupaj pa na višino povprečne starosti ob smrti vpliva še umrljivost odraslih. Umrljivost pa je v veliki meri odvisna od zdravstvenih in življenjskih razmer.

Vitalni indeks je v celem 19. stoletju za faro sv. Jernej višji od 100. To pomeni, da se je v vseh desetletjih rodilo več ljudi kot pa jih je umrlo.

Tudi v župniji Središče ob Dravi je bil indeks višji od sto.

Za leta censusov (1869, 1880, 1890) smo izračunali stopnjo natalitete, mortalitete, naravnega prirastka in vitalnega indeksa.

Stopnja natalitete za leto 1869 je znašala 33,7‰ (najvišja vrednost). Ob naslednjem popisu pa je padla na 28,3‰ (najnižja vrednost) in ob popisu 1890 zopet narastla (32,4‰).

Stopnja mortalitete je bila v dveh letih (1869 in 1890) nižja od stopnje natalitete. Za leto 1880 pa je bila stopnja mortalitete višja od stopnje natalitete (32,1‰, najvišja vrednost). Najnižjo stopnjo mortalitete pa smo zabeležili za leto 1890 (31,0‰).

Zasledili smo negativni naravni prirastek za leto 1880 (-3,8‰), kar pomeni, da bilo več umrlih kot rojenih in je za to leto število prebivalcev padlo. Najvišjo vrednost pa smo zabeležili za leto 1869 (1,4‰).

Vitalni indeks je bil za leto 1880 pod 100 (88,1%), kar pomeni, da je več ljudi umrlo kot se jih je rodilo. V letih 1869 (105,5%) in 1890 (104,5%) pa je nad 100.

Stopnja natalitete je v letu 1869 enaka za obe župniji, kasneje v letu 1880 pade in sicer v Središču ob Dravi manj (30,22‰) kot v Slovenski Bistrici (27,9‰). Za leto 1890 pa opazimo za Središče ob Dravi še nižjo stopnjo natalitete kot v letu 1880, v Slovenski Bistrici pa opazimo porast stopnje natalitete.

Stopnja mortalitete v Središču in Slovenski Bistrici pada. Za leto 1880 opazimo v župniji Središče ob Dravi zelo velik padec stopnje mortalitete (kar za 9,05‰), kar je verjetno posledica boljših zdravstvenih in življenjskih razmer.

Naravni prirastek je v Središču ob Dravi opazno naraščal za leta popisov prebivalstva, medtem ko pa je bil v Slovenski Bistrici v letu 1880 negativen in v letu 1890 ponovno narasel na 1,3‰. Vzrok negativnemu naravnemu prirastku v Slovenski Bistrici v letu 1880 je bila nizka stopnja natalitete in visoka stopnja mortalitete.

Vzroke za nizko stopnjo natalitete in visoko mortalitete smemo pripisati raznim boleznim, ki so v takratnem času bile najpogostejše (tuberkuloza, griža, starostna oslabelost). Na upad natalitete pa je takrat močno vplival pojav trtne uši, ki je uničila vinograde. Med najhujše prizadetimi zaselki sta bila Ritoznoj in Kovača vas, kjer je bilo vinogradništvo edina dejavnost, iz katere so črpali svoj vir dohodka.

Mortalitetne tablice za župnijo Slovenska Bistrica sem izdelala ločeno po spolu za posamezna desetletja od leta 1800 do 1899. S pomočjo le teh lahko določimo pričakovano trajanje življenja (koliko let bodo ljudje določene starosti še živeli).

V desetletju 1800-1809 je umrlo 45,66% dečkov in 49,00% deklic. Delež dečkov je v naslednjem desetletju narasel na najvišjo vrednost 55,98%. Kasneje je delež umrlih dečkov nihal in dosegel najnižjo vrednost v desetletju od 1830-1839 (40,37%). Delež umrlih dečkov se je od prvega do zadnjega desetletja zvišal za 8,42%.

Delež umrlih deklic je dosegel najvišjo vrednost v desetletju od 1800-1809 (49,00%). Kasneje je začel padati in v desetletju 1830-1839 dosegel najnižjo vrednost 35,80%. Potem je začel zopet rasti. Delež umrlih deklic se je od prvega do zadnjega desetletja znižal za 4,44%. Umrlo je tudi veliko 90-letnikov in tudi 100-letnikov.

Delež preživelih je bil do starostnega razreda 60-69 višji pri ženskem spolu, razen v prvem desetletju od 1800 do 1809, ko je že v starostnem razredu od 10-19 let bil delež preživelih moških višji od deleža preživelih žensk.

Verjetnost smrti je bila pri moških in ženskah zelo visoka v prvem starostnem razredu 0-9 let (moški: od 40-56%; ženske: od 36-49%). V naslednjem starostnem razredu verjetnost smrti pade in še v naslednjem že začne naraščati. Zelo visoka je že pri moških v starostnem razredu 70-79 let, nekako primerljiv starostni razred s podatki za moške, je starostni razred od 60-69 let za ženske. Kasneje pa se verjetnost smrti še močno poveša.

Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je bilo v povprečju nižje pri moških razen v dveh desetletjih (1800-1809 in 1880-1889), kjer je obratno. Iz tega lahko sklepamo, da so ženske v povprečju za 3,44 leta dlje živele kot moški.

Pričakovano trajanje življenja se je v naslednjem desetletju zelo povišalo in je v povprečju za malenkost višje pri moških. V naslednjem starostnem razredu (20-29 let) je polovica desetletij, kjer je bilo pričakovano trajanje življenja višje pri ženskah kot pri moških. Čim gremo v višje starostne razrede, tem višje je pričakovano trajanje življenja za moške.

Opazili smo, da se je v tistih desetletjih, kjer je bila umrljivost visoka, pričakovano znižala pričakovana življenska doba ob rojstvu, ki pa je v današnjem času enkrat višja.

Na slikah 36 (str. 54) in 37 (str. 54) je prikazana povprečna starost ob smrti in pričakovana življenska doba ob rojstvu, posebej za moške in ženske. Obe vrednosti sta dokaj izenačeni, razen v desetletju od 1830 do 1839, pride od rahlega odstopanja od krivulje za povprečno starost ob smrti.

Iz teh podatkov zelo izstopa visoka mortaliteta dojenčkov in odraslih v sredini stoletja (od 1830-1860). Zabeležili smo takrat tudi nizek vitalni indeks. V tem obdobju pa zasledimo tudi padec pričakovanega trajanja življenja za moške in ženske.

Zasledili smo, da so največ bolezni povzročale vremenske okoliščine in nagle temperaturne spremembe. Najpogostejše bolezni takrat so bile tuberkuloza, revmatične bolezni, gastritične težave ter razne vročinske obolenosti. Po pregledu mrliških knjig je največ ljudi umrlo za posledicami tuberkuloze in starostne oslabelosti. V literaturi smo zasledili (Vrbnjak, 1982), da je leta 1836 razsajala kolera v Spodnji Novi vasi, Črešnjevcu, Slovenski Bistrici in Spodnji Ložnici. Opazimo, da je v povprečju za celo stoletje pričakovano trajanje življenja ob rojstvu višje v Slovenski Bistrici. Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je tudi višje za ženske kot za moške (v povprečju za celo stoletje) za obe župnji.

Bistričani so imeli zdravstveno oziroma reševalno službo vedno dobro urejeno, zlasti za ponesrečence in navidezno mrtve. Obrt je bila v kraju že dokaj dobro razvita, industrija pa se je komaj začela, zato na zdravje prebivalstva še ni imela nobenega vpliva. Od industrijskih obratov je treba omeniti dve kladivarnici na Zgornji Bistrici.

Uspešno se je uveljavljalo tudi preventivno cepljenje otrok. Slovenska Bistrica je premogla tudi hiralnico za revne in dela nezmožne meščane. Za epidemične bolezni je bila v mestu posebna okrajna bolnišnica. V mestu je bil tudi tako imenovani »qasi Spital«, ki je bil ustanovljen v 30. letih 19. stoletja. Ta zavod je bil pa namenjen predvsem tujcem, ki so se na poti ponesrečili ali zboleli in ostali brez denarja.

5.2 SKLEPI

Analizo demografskih podatkov fare sv. Jernej lahko sklenemo z naslednjimi poudarki:

Število prebivalcev je med leti 1700 in 1899 naraščalo, vendar z vmesnimi obdobji, kjer je bilo zaslediti manjše naraščanje. Mesto Slovenska Bistrica je bilo mesto v razvoju, ki so se ga pa med leti 1700 in 1899 dotaknile napoleonske vojne, gospodarska, finančna in življenjska kriza. Velik vpliv na rast prebivalstva so imele tudi podnebne razmere zaradi geografske lege ter seveda razne bolezni in lakota.

Naj izpostavimo podatek za leto cenzusov 1880, kjer je bil za faro sv. Jernej zabeležen negativni naravni prirastek. Vzroke lahko poiščemo v raznih boleznih (tuberkuloza, griža, starostna oslabeledost), ter na lokalno posebnost takrat – pojav trtne uši, ki je povzročila uničenje vinogradov in je pomembno vplivala na upad prebivalstva v nekaterih zaselki, ki so spadali pod faro sveti Jernej.

Med leti 1830 in 1860 pa smo zabeležili visoko umrljivost dojenčkov in odraslih, nizek vitalni indeks ter padec pričakovanega trajanja življenja tako za moške kot za ženske. Ta pojav smemo pripisati boleznim in življenjskim pogojem, na katere so pa imele velik vpliv vremenske okoliščine in nagle temperaturne spremembe. Največ ljudi je takrat umrlo za posledicami tuberkuloze, starostne oslabeledosti in kolere.

Diplomsko delo je torej splošen pregled demografije fare sv. Jernej v Slovenski Bistrici.

Pri nadaljnjih študijah bi lahko raziskovali še druge demografske kazalce:

- vzroke smrti
- umrljivost žensk v rodni dobi
- umrljivost otrok, rojenih izven zakonske zveze
- starost matere ob rojstvu prvega otroka
- starost matere ob nadaljnjih porodih, število otrok ene matere, časovni razmik med porodi
- število porodov, kjer so pomagale izkušene babice
- podedovanost dolgoživosti oziroma vpliv genoma na doseganje visoke starosti preko primerjave starosti ob smrti stoletnikov in njihovih potomcev
- umrljivost otrok po posameznih družinah
- starost ženina in neveste ob poroki
- razliko v starosti med zakoncema
- itd.

Tako bi lahko še natančneje opisali naravno gibanje prebivalcev te fare ter odkrili še marsikatero do sedaj neodkrito zanimivost.

6 POVZETEK

Namen diplomske naloge je s pomočjo demografskih kazalcev opisati naravno gibanje prebivalcev fare sv. Jernej v Slovenski Bistrici v 18. in 19. stoletju. Podatki so zbrani iz rojstnih oziroma krstnih in mrljskih knjig, ki so shranjene v Škofijskem arhivu v Mariboru. Slovenska Bistrica je mesto ob potoku Bistrica in je središče razgibane pokrajine na JV delu Pohorja. Leži na nadmorski višini 274 m in ima blizu 6800 prebivalcev. Prvotno naselje je nastalo na križišču cest v smeri Maribora, Celja in Ptuja, na ostankih rimskega naselja Civitas Negotiana. Razvoj mesta pa ima tri topografska izhodišča: vaško naselbino (Gradišče), grad in cerkev. Leta 1313 je Bistrica postala mesto; leta 1339 pa je dobila iste pravice, kot so jih imela druga mesta v deželi; leta 1342 pa pravico, da meščani svobodno prodajajo na ptujskem trgu, medtem ko smejo Ptujčani nemoteno voziti svoja vina skozi mesto na Koroško. Vinska trgovina je pospešila razvoj mesta na obeh straneh ceste. Kot mestna cerkev se prvič omenja leta 1379 podružnična cerkev Marije sedem žalosti, ki je bila leta 1629 predana minoritom. Med leti 1529 in 1532 so mesto, grad in cerkev močno prizadejali Turki. Najzanimivejši viri za zgodovino mesta in ostalih krajev župnije Slovenska Bistrica so v mestnem župnišču začeli nastajati že leta 1626 (krstne (rojstne) knjige – začeli s 1626; poročne knjige – od leta 1626; pogrebne (mrljske) knjige – šele od leta 1703). Mesto Slovenska Bistrica je pridevnik »Slovenska« dobila šele leta 1565, da bi se ločila od »Nemške« (Deutsch Feistritz) ležeče pri Gradcu. Mesto se ponša s starim šolstvom, ker že začetki deške osnovne šole segajo v protestantski čas. V 18. stoletju so bile v mestu že mnoge obrti združene v cehe (usnarji, tkalci, kovači, lončarji, mesarji in mlinarji). Leta 1789 je jožefinski kataster razdelil celotno slovenjebistriško mestno območje na devet predelov: Notranje mesto, Predmestje, »Lustbuchl«, »Spittal«, Sveti Jožef, Kosina, Zgornja Černica, Spodnja Černica, Roj. Mesto sta prizadela dva velika požara. Prvi leta 1779 in drugi deset let kasneje. Dunajska cesta je pospešila razvoj trgovine in prevoznitva, nekoliko odmaknjena železniška proga pa mu je zadala precejšnjo škodo (predvsem v razvoju). Pomembno vlogo je odigralo mesto v času narodnostnih bojov v drugi polovici 19. stoletja, nemalo po zaslugi župne knjižnice, ustanovljene 1858, in zasebne knjižnice Lovra Stepišnika. V fari sv. Jernej v Slovenski Bistrici se kaže trend naraščanja števila rojstev v obdobju od 1700 do 1899. V povprečju se je rodilo več dečkov kot deklic. Pogostost porodov dvojčkov je bila povprečna in nismo zasledila poroda trojčkov. Največ rojstev je bilo meseca januarja, najmanj pa junija. Od prvega desetletja število umrlih pada do desetletja 1820-1829, kjer je najnižje. Po letu 1829 pa začne zopet naraščati do desetletja 1840-1849 in ostane bolj ali manj konstantno celih 60 let. V celotnem obdobju je skupaj umrlo 41 moških (4354) več kot žensk (4313). V letih 1830-1839 je koeficient maskulinitete najnižji, saj umre povprečno 92 moških na 100 žensk. Koeficient maskulinitete pa je najvišji v desetletju od 1880-1889, kjer zabeležimo 109 umrlih moških na 100 žensk. Najvišja umrljivost je bila v marcu (905 umrlih, 10,38%), najnižja pa v juliju (557 umrlih, 6,39%). Iz prikaza je razvidno, da je bila umrljivost otrok do dopolnjenega 14. leta starosti (novorojenčki, dojenčki, otroci) skozi celo stoletje zelo visoka (nad 45%). V povprečju (skupaj) je znašala 47,22%; najnižja umrljivost otrok do dopolnjenega 14. leta starosti je bila v desetletju 1830-1839 (38,24%), najvišja umrljivost pa je bila v desetletju 1800-1809 (48,51%). Delež smrti otrok do dopolnjenega 1. leta starosti (novorojenčki, dojenčki), se je gibal od 20,37% (1830-1839) pa do visokih 34,04% (1890-1899). Neonatalna umrljivost je nižja od postneonatalne

umrljivosti v vseh opazovanih desetletjih. Kljub temu je delež umrlih v neonatalni dobi glede na vse umrle v prvem letu življenja v obdobju od 1800 do 1899 visok, saj v povprečju predstavlja 42,8%. Najnižji delež umrlih odraslih (od 15. leta dalje) je bil 47,05 in to v desetletju od 1810 do 1819. Najvišji delež umrlih odraslih pa je bil v desetletju od 1830 do 1839 59,12%. V povprečju (skupaj) je bil delež umrlih odraslih 51,27%. Vitalni indeks je v vseh desetletjih 19. stoletja za far sv. Jernej nad 100. Povprečna starost ob smrti za Slovensko Bistrico se giblje okoli 30 let. Stopnja natalitete za leto 1869 znaša 33,7‰ (najvišja vrednost). Ob naslednjem popisu pade na 28,3‰ (najnižja vrednost) in ob popisu 1890 zopet naraste (32,4‰). Stopnja mortalitete v Središču in Slovenski Bistrici pada. Za leto 1880 opazimo v župniji Središče ob Dravi zelo velik padec stopnje mortalitete (kar za 9,05‰), kar je verjetno posledica boljših zdravstvenih in življenjskih razmer. Zasledimo negativni naravni prirastek za leto 1880 (-3,8‰), kar pomeni, da bilo več umrlih kot rojenih in je za to leto število prebivalcev padlo. Najvišjo vrednost pa zabeležimo za leto 1869 (1,4‰). Delež umrlih pri dečkih se je od prvega do zadnjega desetletja zvišal za 8,42%. Delež umrlih pri deklicah se je od prvega do zadnjega desetletja znižal za 4,44%. Delež preživelih je do starostnega razreda 60-69 višji pri ženskem spolu, razen v prvem desetletju od 1800 do 1809, ko je že v starostnem razredu od 10-19 let delež preživelih moških višji od deleža preživelih žensk. Verjetnost smrti je pri moških in ženskah zelo visoka v prvem starostnem razredu 0-9 let (moški: od 40-56%; ženske: od 36-49%). V naslednjem starostnem razredu verjetnost smrti pade in še v naslednjem že začne naraščati. Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je v povprečju nižje pri moških razen v dveh desetletjih (1800-1809 in 1880-1889), kjer je obratno. Iz tega lahko sklepamo, da bodo deklice v povprečju za 3,44 leta dlje živele kot dečki.

7 VIRI

- ASCADI G., NEMESKERI J. 1970. History of Human Life Span and Mortality. Budapest, Akademiai Kiado: 262 str.
- BLEJEC M. 1973. Statistične metode za ekonomiste, Ljubljana, Ekonomska fakulteta: 868 str.
- BORISOV P. 1985. Zgodovina medicine. Ljubljana, ČGP Delo: 427 str
- BOROVIK S. 2001. Zgodovinska demografija fare Šentilj pod Turjakom. Ljubljana, Diplomaska naloga: 84 str.
- BUTINA V. 1998. Moj rodovnik: priročnik za raziskovanje rodu, Ljubljana, Cankarjeva založba: 222 str.
- CARLI T. 2007. Umrljivost in vzroki smrti ljudi v župniji Šentjanž na Dolenjskem v obdobju 1787-1940. Ljubljana, Diplomaska naloga: 201 str.
- COX P. R. 1970. Demography. Cambridge, Cambridge University Press: 470 str.
- CVAHTE S. 1972. Zdravstveno stanje prebivalstva SR Slovenije. Ljubljana, Zavod SRS za zdravstveno varstvo: 142 str.
- ČERNIČ M. 1947. Slovenska zdravstvena beseda. Ljubljana, Slovenski knjižni zavod v Ljubljani
- ČERNIČ-ISTENIČ M. 1994. Rodnost v Sloveniji, Ljubljana, Znanstveno in publicistično središče: 155 str.
- DEŽMAN T. 2007. Zgodovinska demografija župnije Šentjanž na Dolenjskem. Ljubljana, Diplomaska naloga: 134 str.
- DOLINAR Z. 1970. Nataliteta in otroška umrljivost v gorskem izolatu. Ljubljana, Biološki vestnik, XVIII
- DOLINAR Z. 1970. Pričakovanje doživetja ob rojstvu. Glasnik antropološkega društva Jugoslavije, 7:81-86
- DOLINAR Z. 1971. Ocena umrljivosti glede na vzroke smrti. Biološki vestnik, XIX: 19-25
- DOLINAR Z. 1972. Doživetje in umrljivost dojenčkov dveh matičnih uradov na Dolenjskem. Acta biologica Iugoslavica, Genetika, 4, 2: 261-265
- FLORJANOVIČ A., BUH T. 2003. Problematika matičnih knjig v Sloveniji. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja, 2: 221-228
- GRUDEN J. 1992. Zgodovina slovenskega naroda. I. del. Celje, Mohorjeva družba: 1137 str.
- HAWLINA P. 1997. Socialna genealogija in zgodovinska demografija v sodelovanju z rodoslovnimi raziskavami. Drevesa, 4,1: 21-22
- HERGA N. 2000. Biološki vidiki zgodovinske demografije Središča ob Dravi in okolice. Ljubljana, Diplomaska naloga: 100 str.
- HUDALES J. 1992. Rojstva, poroke in smrti pred 200 leti. Velenje, Šaleški zbornik, Šaleški razgledi št. 8
- HUDALES J. 1997. Od zibeli do groba. Ljubljana, Društvo za preučevanje zgodovine, literature in antropologije: 206 str.
- IVANIČ M. 2002. Kratka ilustrirana zgodovina Slovencev. Ljubljana, Mladinska knjiga: 147 str.
- KIRN M. 1997. Iz zdravstva na Kamniškem 1881-1940. Ljubljana, Inštitut za zgodovino medicine MF v Ljubljani

-
- KOMADINA D. 1998. Statistika v zdravstvu. Ljubljana, DZS: 122 str.
 - KOROPEC J. Matične knjige iz 17. stoletja za župnijo Slovenska Bistrica. Zbornik občine Slovenska Bistrica II. del: 33-66
 - KOROPEC J. Mesto Slovenska Bistrica v 18. stoletju. Zbornik občine Slovenska Bistrica II. del: 67-84
 - KOŽUH-NOVAK M. in sod. 1998. Rodnostno vedenje Slovencev. Nacionalno poročilo. Ljubljana, ZRC SAZU: 128 str.
 - MAL J. 1993. Zgodovina slovenskega naroda II. del. Celje, Mohorjeva družba: 1240 str.
 - MALAČIČ J. 1985. Sodobno obnavljanje prebivalstva in delovne sile. Ljubljana, DZS: 221 str.
 - MALAČIČ J. 2006. Demografija: teorija, analiza, metode in modeli. Ljubljana, Ekonomska fakulteta: 347 str.
 - MÖDERNDORFER V. 1964. Ljudska medicina pri Slovencih. Ljubljana, SAZU
 - PAHIČ S. Bistriški svet v davni. Zbornik občine Slovenska Bistrica I. del: 39-90
 - PIRC B., MILAT D. 1970. Osnove istraživanja u zdravstvu. Zagreb, Informator: 435 str.
 - PUHAR A. 2004. Prvotno besedilo življenja. Ljubljana, Založba Studia humanitatis: 458 str.
 - RADOVANOVIČ S. 1991. Mesto Maribor v luči matičnih knjig 17. stoletja. Ljubljana, Kronika 39, 3: 32-38
 - REHER D., SCHOFIELD R. 1993. Old and new methods in historical demography. New York, Oxford University Press: 426 str.
 - RODNOST V SLOVENIJI od 18. do 21. stoletja. 2006. Ljubljana, Statistični urad Republike Slovenije: 325 str.
 - Rojstne in mrliške matične knjige fare sv. Jernej v Slovenski Bistrici
 - ROŽMAN I. 2004. Peč se je podrla! Kultura rojstva na slovenskem podeželju v 20. stoletju. Ljubljana, Slovansko etnološko društvo: 171 str.
 - ŠIRCELJ M. 1997. Tablice umrljivosti prebivalstva Slovenije: 1980-1982, 1994-1995; Life tables for the population of Slovenia: 1980-1982, 1994-1995. Ljubljana, SURS: 110 str.
 - ŠUMRADA J. 1998. Prebivalstvo v slovenskih predelih Napoleonove Ilirije. Zgodovinski časopis, 52, 1: 51-72
 - TITL J. Zemljepisni oris občine ter rast prebivalstva. Zbornik občine Slovenska Bistrica I. del: 25-37
 - TOPLIŠEK J. 2004. Rodoslovje: genealogija kot znanost in hobi: kako izdelati rodovnik, priporočila za rodoslovno delo, kje najti rodoslovne vire. Trzin, samozal. J. Toplišek: 360 str.
 - VERDEL P. 2007. Demografska struktura južnega dela Spodnje Savinjske doline v 19. stoletju. Ljubljana, Diplomaska naloga: 149 str.
 - VERGINELLA M. 1990. Družina v Dolini pri Trstu v 19. stoletju. Ljubljana, Zbirka ZČ, št. 8
 - VIDMAR K., ŠTEFANČIČ M. 2001. Umrljivost dojenčkov v Celju v 19. stoletju. Anthropological notebooks. Ljubljana, VOL. VII, No.1: 115-122

- VRBNJAK M. Gospodarska in socialna podoba slovenjebistriškega in studeniškega območja na začetku XIX. Stoletja. Zbornik občine Slovenska Bistrica I. del: 511-539
- WERTHEIMER-BALETIĆ A. 1982. Demografija: stanovništvo i ekonomski razvitak. Zagreb, Informator: 462 str.
- ZWITTER F. 1936. Prebivalstvo na Slovenskem od XVIII. stoletja do današnjih dni. Ljubljana, Znanstveno društvo: 112 str.

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem mentorici doc. dr. Tatjani Tomazo-Ravnik za potrpežljivost, podporo, izkazano razumevanje in vse prijazne besede.

Prav tako hvala recenzentki prof. dr. Mariji Štefančič za vse nasvete, razumevanje in prijaznost.

Najlepša hvala atiju in mami za potrpežljivost in podporo, ki sta mi jo nudila v času študija.

Hvala tudi Barbari za vso pomoč pri oblikovanju in izdelavi diplomske naloge.

Seveda pa se zahvaljujem tudi možu ... on že ve zakaj!

PRILOGE

Priloga A

Tablica umrljivosti, 1800-1809, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	200	45,66	100,00	0,46	771,7	3085,15	30,85
10-19	23	5,25	54,34	0,10	517,15	2313,45	42,57
20-29	29	6,62	49,09	0,13	457,8	1796,3	36,59
30-39	28	6,39	42,47	0,15	392,75	1338,5	31,52
40-49	24	5,48	36,08	0,15	333,4	945,75	26,21
50-59	35	7,99	30,6	0,26	266,05	612,35	20,01
60-69	39	8,90	22,61	0,39	181,6	346,3	15,32
70-79	27	6,16	13,71	0,45	106,3	164,7	12,01
80-89	25	5,71	7,55	0,76	46,95	58,4	7,74
90-99	7	1,60	1,84	0,87	10,3	11,45	6,22
100-	1	0,23	0,23	1,00	1,15	1,15	5,00
Vsota	438	100,00	0,00		3085,15		

Priloga B

Tablica umrljivosti, 1800-1809, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	221	49,00	100,00	0,49	755,00	2972,85	29,73
10-19	21	4,66	51,00	0,09	486,7	2217,85	43,49
20-29	22	4,87	46,34	0,11	439,05	1731,15	37,36
30-39	25	5,54	41,47	0,13	387,00	1292,1	31,16
40-49	25	5,54	35,93	0,15	331,6	905,1	25,19
50-59	28	6,21	30,39	0,20	272,85	573,5	18,87
60-69	54	11,97	24,18	0,49	181,95	300,65	12,43
70-79	32	7,09	12,21	0,58	86,65	118,7	9,72
80-89	20	4,43	5,12	0,86	28,75	32,05	6,26
90-99	3	0,66	0,66	1,00	3,3	3,3	5,00
Vsota	451	100,00	0,00		2972,85		

Priloga C

Tablica umrljivosti, 1810-1819, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	220	55,98	100,00	0,56	720,1	2727,05	27,27
10-19	11	2,80	44,02	0,06	426,2	2006,95	45,59
20-29	16	4,07	41,22	0,10	391,85	1580,75	38,35
30-39	17	4,32	37,15	0,12	349,9	1188,9	32,00
40-49	19	4,83	32,83	0,15	304,15	839,00	25,56
50-59	32	8,14	28,00	0,29	239,3	534,85	19,10
60-69	30	7,63	19,86	0,38	160,45	295,55	14,88
70-79	29	7,38	12,23	0,60	85,4	135,1	11,05
80-89	10	2,54	4,85	0,52	35,8	49,7	10,25
90-99	8	2,03	2,31	0,88	12,65	13,9	6,02
100-	1	0,25	0,25	1,00	1,25	1,25	5,00
Vsota	393	100,00	0,00		2727,05		

Priloga Č

Tablica umrljivosti, 1810-1819, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	179	45,31	100,00	0,45	778,4	3320,25	33,20
10-19	17	4,30	54,69	0,08	525,4	2541,85	46,48
20-29	12	3,03	50,39	0,06	488,75	2016,45	40,02
30-39	25	6,32	47,36	0,13	442,00	1527,70	32,26
40-49	28	7,08	41,04	0,17	375,00	1085,70	26,45
50-59	24	6,07	33,96	0,18	309,25	710,70	20,93
60-69	48	12,15	27,89	0,43	218,15	401,45	14,39
70-79	31	7,84	15,74	0,49	118,2	183,30	11,64
80-89	23	5,82	7,90	0,74	49,9	65,10	8,24
90-99	6	1,51	2,08	0,73	12,65	15,20	7,31
100-	2	0,51	0,51	1,00	2,55	2,55	5,00
Vsota	395	100,00	0,00		3320,25	0,00	

Priloga D

Tablica umrljivosti, 1820-1829, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	139	48,94	100,00	0,49	755,3	3201,45	32,01
10-19	7	2,46	51,06	0,05	498,3	2446,15	47,91
20-29	11	3,87	48,6	0,08	466,65	1947,85	40,08
30-39	18	6,34	44,73	0,14	415,60	1481,20	33,11
40-49	16	5,63	38,39	0,02	355,75	1065,6	27,76
50-59	14	4,93	32,76	0,15	302,95	709,85	21,67
60-69	31	10,92	27,83	0,39	223,70	406,90	14,62
70-79	27	9,51	16,91	0,56	121,55	183,20	10,83
80-89	15	5,28	7,40	0,71	47,60	61,65	8,33
90-99	5	1,76	2,12	0,83	12,30	14,05	6,63
100-	1	0,35	0,35	1,00	1,75	1,75	5,00
Vsota	284	100,00			3201,45		

Priloga E

Tablice umrljivosti, 1820-1829, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	126	41,86	100,00	0,42	790,70	3510,60	35,12
10-19	7	20,32	58,14	0,04	569,80	2719,90	46,78
20-29	17	5,65	55,82	0,10	529,95	2150,10	38,52
30-39	19	6,31	50,17	0,12	470,15	1620,15	32,29
40-49	20	6,64	43,86	0,15	405,40	1150,00	26,22
50-59	25	8,30	37,22	0,22	330,70	744,60	20,00
60-69	37	12,29	28,92	0,42	227,75	413,90	14,31
70-79	26	8,64	16,63	0,52	123,10	186,15	11,19
80-89	17	5,65	7,99	0,71	51,45	63,05	7,89
90-99	7	2,32	2,32	1,00	11,60	11,60	5,00
Vsota	301	100,00			3510,60		

Priloga F

Tablice umrljivosti, 1830-1839, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	151	40,37	100,00	0,40	798,15	3630,90	36,31
10-19	15	4,01	59,63	0,07	576,25	2832,75	47,50
20-29	16	4,28	55,62	0,08	534,80	2256,50	40,57
30-39	21	5,61	51,34	0,11	485,35	1721,70	33,53
40-49	22	5,88	45,73	0,13	427,90	1236,35	27,03
50-59	45	12,03	39,85	0,30	338,35	808,45	20,29
60-69	35	9,36	27,82	0,34	231,40	470,10	16,89
70-79	34	9,09	18,46	0,49	139,15	238,70	12,93
80-89	18	4,81	9,37	0,51	69,05	99,55	10,62
90-99	14	3,74	4,50	0,83	26,50	30,50	6,78
100-	3	0,80	0,80	1,00	4,00	4,00	5,00
Vsota	374	100,00			3630,90		

Priloga G

Tablice umrljivosti, 1830-1839, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	145	35,80	100,00	0,36	821,00	3948,40	39,48
10-19	9	2,22	64,20	0,03	630,90	3127,40	48,73
20-29	17	4,19	61,98	0,07	598,85	2496,50	40,28
30-39	24	5,92	57,79	0,10	548,30	1897,65	32,84
40-49	32	7,90	51,87	0,15	479,20	1349,35	26,01
50-59	44	10,86	43,97	0,25	385,40	870,15	19,79
60-69	51	12,59	33,11	0,38	268,15	484,75	14,64
70-79	46	11,36	20,52	0,55	148,40	216,60	10,55
80-89	29	7,16	9,16	0,78	55,80	68,20	7,44
90-99	7	1,73	2,00	0,86	11,15	12,40	6,20
100-	1	0,25	0,25	1,00	1,25	1,25	5,00
Vsota	405	100,00			3948,40		

Priloga H

Tablice umrljivosti, 1840-1849, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	204	46,36	100,00	0,46	768,20	3318,95	33,19
10-19	14	3,18	53,64	0,06	663,60	2550,75	47,55
20-29	21	4,77	50,46	0,09	480,75	1887,15	37,39
30-39	29	6,59	45,69	0,14	423,95	1406,40	30,78
40-49	33	7,50	39,10	0,19	353,50	982,45	25,13
50-59	29	6,59	31,60	0,21	283,05	628,95	19,90
60-69	44	10,00	25,01	0,40	200,10	345,90	13,83
70-79	42	9,54	15,01	0,63	102,40	145,80	9,71
80-89	18	4,09	5,47	0,75	34,25	43,40	7,93
90-99	5	1,14	1,38	0,83	8,00	9,15	6,63
100-	1	0,23	0,23	1,00	1,15	1,15	5,00
Vsota	440	100,00			3318,95		

Priloga I

Tablice umrljivosti, 1840-1849, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	185	40,75	100,00	0,41	796,25	3568,50	35,68
10-19	14	3,08	59,25	0,05	577,10	2772,25	46,80
20-29	22	4,84	56,17	0,09	537,50	2195,15	39,08
30-39	23	5,07	51,33	0,10	487,95	1657,65	32,29
40-49	31	6,83	46,26	0,15	428,45	1169,70	25,28
50-59	37	8,15	39,43	0,21	353,55	741,25	18,80
60-69	70	15,42	31,28	0,49	235,70	387,70	12,40
70-79	44	9,69	15,86	0,61	110,15	152,00	9,58
80-89	24	5,29	6,17	0,86	35,25	41,85	6,78
90-99	3	0,66	0,88	0,75	5,50	6,60	7,50
100-	1	0,22	0,22	1,00	1,10	1,10	5,00
Vsota	454	100,00			3568,50		

Priloga J

Tablice umrljivosti, 1850-1859, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	205	45,55	100,00	0,45	772,25	3060,65	30,61
10-19	20	4,44	54,45	0,08	522,30	2288,40	42,03
20-29	22	4,89	50,01	0,10	475,65	1766,10	35,31
30-39	32	7,11	45,12	0,16	415,65	1290,45	28,60
40-49	23	5,11	38,01	0,13	354,55	874,80	23,01
50-59	53	11,78	32,90	0,36	270,10	520,25	15,81
60-69	45	10,00	21,12	0,47	161,20	250,15	11,84
70-79	36	8,00	11,12	0,72	71,20	88,95	8,00
80-89	13	2,89	3,12	0,93	16,65	17,75	5,69
90-99	1	0,22	0,22	1,00	1,10	1,10	5,00
Vsota	450	100,00			3060,65		

Priloga K

Tablice umrljivosti, 1850-1859, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	203	42,29	100,00	0,42	788,55	3244,80	32,45
10-19	27	5,62	57,71	0,10	549,00	2456,25	42,56
20-29	22	4,58	52,09	0,09	498,00	1907,25	36,61
30-39	23	4,79	47,51	0,10	451,15	1409,25	29,66
40-49	39	8,12	42,72	0,19	386,60	958,10	22,43
50-59	51	10,62	34,60	0,31	292,90	571,50	16,52
60-69	54	11,25	23,98	0,47	183,55	278,60	11,62
70-79	47	9,79	12,73	0,77	78,35	95,05	7,47
80-89	13	2,71	2,94	0,92	15,65	16,70	5,68
90-99	1	0,21	0,21	1,00	1,05	1,05	5,00
Vsota	480	100,00			3244,80		

Priloga L

Tablice umrljivosti, 1860-1869, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	212	46,39	100,00	0,46	768,05	3095,25	30,95
10-19	17	3,72	53,61	0,07	517,50	2327,20	43,41
20-29	26	5,69	49,89	0,11	470,45	1809,70	36,27
30-39	23	5,03	44,20	0,11	416,85	1339,25	30,30
40-49	28	6,13	39,17	0,16	361,05	922,40	23,55
50-59	49	10,72	33,04	0,32	276,80	561,35	16,99
60-69	40	8,75	22,32	0,39	179,45	284,55	12,75
70-79	47	10,28	13,57	0,76	84,30	105,10	7,74
80-89	13	2,84	3,29	0,86	18,60	20,80	6,32
90-99	2	0,44	0,44	1,00	2,20	2,20	5,00
Vsota	457	100,00			3095,25		

Priloga M

Tablice umrljivosti, 1860-1869, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	182	42,23	100,00	0,42	788,85	3400,55	34,00
10-19	17	3,94	57,77	0,07	558,00	2611,70	45,21
20-29	22	5,10	53,83	0,09	512,80	2053,70	38,15
30-39	16	3,71	48,73	0,08	468,75	1540,90	31,62
40-49	28	6,50	45,02	0,14	417,70	1072,15	23,81
50-59	41	9,51	38,52	0,25	337,65	654,45	16,99
60-69	68	15,78	29,01	0,54	211,20	316,80	10,92
70-79	41	9,51	13,23	0,72	84,75	105,60	7,98
80-89	15	3,48	3,72	0,93	19,70	20,85	5,60
90-99	1	0,23	0,23	1,00	1,15	1,15	5,00
Vsota	431	100,00			3400,55		

Priloga N

Tablice umrljivosti, 1870-1879, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	262	51,88	100,00	0,52	740,60	2959,55	29,59
10-19	19	3,76	48,12	0,08	462,40	2218,95	46,11
20-29	14	2,77	44,36	0,06	429,75	1756,55	39,60
30-39	16	3,17	41,59	0,08	400,05	1326,80	31,90
40-49	31	6,14	38,42	0,16	353,50	926,75	24,12
50-59	41	8,12	32,28	0,25	282,20	573,25	17,76
60-69	56	11,09	24,16	0,46	186,15	291,05	12,05
70-79	49	9,70	13,07	0,74	82,20	104,90	8,03
80-89	14	2,77	3,37	0,82	19,75	22,70	6,73
90-99	3	0,59	0,59	1,00	2,95	2,95	5,00
Vsota	505	100,00			2959,55		

Priloga O

Tablice umrljivosti, 1870-1879, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	211	45,38	100,00	0,45	773,10	3217,65	32,18
10-19	27	5,81	54,62	0,11	517,15	2444,55	44,75
20-29	17	3,65	48,81	0,07	469,85	1927,40	39,49
30-39	25	5,38	45,16	0,12	424,70	1457,55	32,27
40-49	21	4,52	39,78	0,11	375,20	1032,85	25,96
50-59	37	7,96	35,26	0,22	312,80	657,65	18,65
60-69	57	12,26	27,30	0,45	211,70	344,85	12,63
70-79	46	9,89	15,04	0,66	100,95	133,15	8,85
80-89	21	4,52	5,15	0,88	29,00	32,20	6,25
90-99	3	0,64	0,64	1,00	3,20	3,20	5,00
Vsota	465	100,00			3217,65		

Priloga P

Tablice umrljivosti, 1880-1889, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	257	52,34	100,00	0,52	738,30	3137,66	31,38
10-19	11	2,24	47,66	0,05	465,40	2399,36	50,34
20-29	20	4,07	45,42	0,09	433,85	1933,96	42,58
30-39	16	3,26	41,35	0,08	397,20	1500,11	36,28
40-49	16	3,26	38,09	0,08	364,60	1102,91	28,95
50-59	44	8,96	34,83	0,26	303,50	738,31	21,20
60-69	53	10,79	25,87	0,42	204,75	434,81	16,81
70-79	56	11,40	15,08	0,75	209,76	230,06	15,25
80-89	17	3,46	3,68	0,94	19,30	20,30	5,52
90-99	1	0,20	0,20	1,00	1,00	1,00	5,00
Vsota	491	100,00			3137,66		

Priloga R

Tablice umrljivosti, 1880-1889, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	214	47,77	100,00	0,48	761,15	3071,60	30,72
10-19	21	4,69	52,23	0,09	498,85	2310,45	44,24
20-29	17	3,79	47,54	0,08	456,45	1811,60	38,11
30-39	31	6,92	43,75	0,16	402,90	1355,15	30,97
40-49	26	5,80	36,83	0,16	339,30	952,25	25,85
50-59	23	5,13	31,03	0,16	284,65	612,95	19,75
60-69	48	10,71	25,90	0,41	205,45	328,30	12,67
70-79	48	10,71	15,19	0,70	98,35	122,85	8,09
80-89	19	4,24	4,48	0,95	23,40	24,50	5,47
90-99	1	0,22	0,22	1,00	1,10	1,10	5,00
Vsota	448	100,00			3071,60		

Priloga S

Tablice umrljivosti, 1890-1899, moški

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	252	54,08	100,00	0,54	729,60	3055,70	30,56
10-19	11	2,36	45,92	0,05	447,40	2326,10	50,65
20-29	14	3,00	43,56	0,07	420,60	1878,70	43,13
30-39	12	2,57	40,56	0,06	392,75	1458,10	35,95
40-49	16	3,43	37,99	0,09	362,75	1065,35	28,04
50-59	32	6,87	34,56	0,20	310,85	702,60	20,33
60-69	40	8,58	27,65	0,31	234,00	391,75	14,17
70-79	61	13,09	19,11	0,68	125,65	157,75	8,25
80-89	27	5,79	6,02	0,96	31,05	32,10	5,33
90-99	1	0,21	0,21	1,00	1,05	1,05	5,00
Vsota	466	100,00			3055,70		

Priloga Š

Tablice umrljivosti, 1890-1899, ženske

x	D_x	d_x	l_x	q_x	L_x	T_x	e_x⁰
0-9	205	44,56	100,00	0,44	777,20	3602,80	36,03
10-19	14	304	55,44	0,05	539,20	2825,60	50,97
20-29	16	3,48	52,40	0,07	506,60	2286,40	43,63
30-39	23	5,00	48,92	0,10	464,20	1779,80	36,38
40-49	7	1,52	43,92	0,03	431,60	1315,60	29,95
50-59	27	5,87	42,40	0,14	394,65	884,00	20,85
60-69	61	13,26	36,53	0,36	299,00	489,35	13,39
70-79	74	16,09	23,27	0,69	152,25	190,35	8,18
80-89	32	6,96	7,18	0,97	37,00	38,10	5,31
90-99	1	0,22	0,22	1,00	1,10	1,10	5,0
Vsota	460	100,00			3602,80		